

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
ที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ไพบรียาวิริณ ศรีประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
ที่สถาบันบางกอกแดนซ์

บทคัดย่อ
ของ
ไพบูลย์วิริณ ศรีประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2551

ไพบูลย์วิธิน ศรีประเสริฐ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์, อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ จำแนกตามตัวแปรภายนอก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ตัวแปรภายในตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ทศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ จำนวน 172 คน และนักเรียนที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่โรงเรียนสามัญทั่วไป จำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 7 ตัวเลือก สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณ ค่าเฉลี่ยของประชากร (Standard error of estimate) สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สถิติวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

จากการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาระดับตัวแปรของนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและนักเรียนที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยรวมและรายด้าน ทุกปัจจัยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ด้านบุคคลและด้านสถาบันและการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การศึกษาน้ำหนัก ความสำคัญของตัวแปร พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำสูงที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .268 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 รองลงมาคือตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ และตัวแปรด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำได้

FACTORS AFFECTING THE SELECTION OF DANCING ART PROGRAMME
AT BANGKOK DANCE ACADEMY

AN ABSTRACT
BY
PRAIYAWEEERIN SRIPRASERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
March 2008

Praiyaewerin Sriprasert. (2008). *Factors Affecting the Selection of Dance Art Programme at Bangkok Dance Academy*. Master thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Asst.Prof. Dr.Puongrat Kesonpat, Dr.Sakesan Tongkhambanchong.

The objective of this research was to study factors affecting the selection of Dance Art programme at Bangkok Dance Academy. The external factors were: 1) school physical environment 2) school public relations, and 3) school reputation. The internal factors following the Reasoned Action Theory were attitudes towards dance art study, and agreement with the reference group about dance art study. The samples consisted of 172 students studying in Mattayom 1-6 with the programme of dancing art at Bangkok Dance Academy and 172 peer students without the programme of dancing art. The instrument used for data collection consisted of checklist and 7 rating scale questionnaires. Percentage, mean, standard deviation, standard error of estimate, Pearson Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy} , Multiple Regression Analysis, and Logistic Regression Analysis were used for data analyses.

The results of this research were as follows.

1. The factor levels of the students with the programme of dancing art and those of the students without the programme of dancing art by overall and individual factors were at rather high level.
2. The relationships between internal and external factors: student factor, the school factor, and the choosing of the programme of dancing art at Bangkok Dance Academy, by overall and individual factors were positive at the .01 level of significance.
3. The study of weight and significance of the factors affected the intention of choosing dancing art programme revealed as follows. The group persuasion to study dancing art factor affected the intention of choosing dancing art programme at the highest level. The significance in terms of the standard scores was .268 at .001 level. It was followed by school physical environment, the attitudes towards dancing art study, and school public relations factors. Other factors were not contributed to the variance of the intention on the choosing of the programme of dancing art.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
ที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ของ
ไพบยาวิริณ ศรีประเสริฐ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
สถาบันบางกอกแดนซ์

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงรรัตน์ เกษรแพทย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ทั้งสองท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยอย่างลึกซึ้ง รู้หลักการเขียนงานวิจัยที่ดี สามารถนำไปใช้สอนลูกศิษย์ได้ต่อไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรการบริหารการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ สามารถทำวิจัยจนสำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือให้ผู้วิจัย ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ อาจารย์ ดร.เสรี ปรีดาศักดิ์ อาจารย์สมนรดี นิ่มเนติพันธ์ และ อาจารย์อลิยา จิตะสมบัติ

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่สละเวลาอันมีค่ามาแนะนำ ปรับปรุงการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และรองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วัลลภา ปัจฉิมสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันบางกอกแดนซ์ ที่สนับสนุน ส่งเสริม และให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในทุกด้าน จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจ และแนะนำระเบียบวิธีการต่างๆ และขอขอบใจลูกศิษย์ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขาปีนเกล้า รัตนธิเบศน์ เมเจอร์รัชโยธิน ที่คอยให้กำลังใจ และสาขาอื่นๆ ที่ตอบแบบสอบถามต่างๆ ด้วยความตั้งใจ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา และขอขอบคุณทุกความช่วยเหลือจากทุกคน ทั้งที่เอ่ยและมิได้เอ่ยนาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และจะขอเก็บเป็นความทรงจำที่ดีตลอดไป

คุณประโยชน์ที่พึงได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณ มารดา บิดา และบูรพาจารย์ที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ไปรยาวิริณ ศรีประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
สถาบันบางกอกแดนซ์.....	14
ประวัติสถาบันบางกอกแดนซ์.....	14
ยุทธศาสตร์ของสถาบันบางกอกแดนซ์.....	16
หลักสูตรของสถาบันบางกอกแดนซ์.....	17
การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ.....	18
กิจกรรมนันทนาการ.....	19
กิจกรรมนันทนาการที่เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	26
กิจกรรมนันทนาการการเต้นรำ.....	29
คุณค่าและประโยชน์ของการเต้นรำ.....	30
รูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำ.....	35
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	42
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ	
และการไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ.....	46
พฤติกรรม(Behavior หรือ B) /	
(การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ).....	46
เจตนา(Intention) /	
(ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ).....	50
ปัจจัยส่วนบุคคล /	
(ทัศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ).....	53
ปัจจัยทางสังคม /	
(การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ).....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง.....	61
ตัวแปรภายนอก.....	61
สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน.....	62
การประชาสัมพันธ์โรงเรียน.....	67
ชื่อเสียงของโรงเรียน.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	85
งานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปการเต้นรำ.....	85
งานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล.....	86
งานวิจัยในประเทศ.....	87
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	90
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	100
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	126
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	126
สมมุติของการวิจัย.....	126
วิธีการศึกษาค้นคว้า	126
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	127
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	128

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
อภิปรายผลการศึกษา.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	135
ภาคผนวก.....	149
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม.....	150
ภาคผนวก ข. คุณภาพของเครื่องมือ.....	158
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	169
ภาคผนวก ง. โครงสร้างหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ และการรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษา ในสถาบันบางกอกแดนซ์.....	176
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	184

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร.....	47
2 การศึกษาเจตคติของนาย ก. ในการเลือกศึกษาต่อ สายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	56
3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยประชากร (Standard error of estimate) และการแปลความหมายคะแนนปัจจัยด้าน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ.....	113
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในกับตัวแปรตาม.....	115
5 แสดงการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล.....	118
6 การตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Homer-Lemshow Test).....	119
7 การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดล.....	119
8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ในการอธิบายผล ต่อการเลือก-ไม่เลือกการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ.....	120
9 แสดงความถูกต้องของการทำนายผลต่อการเลือกเรียน หลักสูตรศิลปการเดินรำ.....	120
10 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของพฤติกรรมการศึกษาเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ โดยมีตัวแปร ความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเดินรำเป็นตัวแปรทำนาย.....	121
11 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของตัวแปร ความตั้งใจในการเลือกเรียนที่มีต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ.....	122
12 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรทัศนคติ ($AB = \sum b_i e_i$) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($SN = \sum NB_i MC_i$) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเดินรำ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method).....	123

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของตัวแปร ทัศนคติ ($AB = \sum b_i e_i$) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($SN = \sum NB_i MC_i$) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำ.....	123
14 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียน ศิลปการเต้นรำ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method).....	124
15 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของปัจจัยภายนอก และภายในที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำ.....	125

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล.....	45
3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่างของเจตคติและเจตนาที่จะเลือกระหว่าง การเลือก 2 ทาง ในการเลือกดำเนินชีวิตของผู้หญิง 55.....	91
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริโภคโลหิต ความรู้สึกทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริโภคโลหิต.....	94
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมการบริโภคโลหิต.....	95
6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง.....	97
7 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม.....	104
8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุภายในของ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลกับความตั้งใจและพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน.....	117

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ทุกคนทุกสมัยมีความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2548: 1) ดังนั้นทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับประชากรในประเทศของตนเองให้มีสุขภาพดี เพราะเชื่อว่า ถ้าคนในประเทศของตนเป็นผู้มีสุขภาพดีก็ย่อมหมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสังคม และประเทศชาติในทุกด้าน (สมยศ เจริญศักดิ์. 2548: คำนำ) ดังพระราชดำรัส ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กล่าวว่า “สุขภาพอนามัยนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล ดังคำกล่าวที่ว่า “จิตใจที่แจ่มใส ย่อมอยู่ในร่างกายที่แข็งแรง” หากประชาชนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ก็จะมีสติปัญญาเล่าเรียน ประกอบสัมมาอาชีพ สร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ ให้แก่ชาติบ้านเมือง ดังนั้นถ้าจะกล่าวว่า “พลเมืองที่แข็งแรง ย่อมสามารถสร้างชาติที่มั่นคง” ก็คงจะไม่ผิด “ (ช่อง 7 สี ทีวีเพื่อคุณ Bangkok Broadcasting & T.V.Co.,Ltd. 2547-2550: ออนไลน์) การจะได้มาซึ่งสุขภาพดีนั้นต้องอาศัยหลายปัจจัยด้วยกัน เริ่มตั้งแต่อาหารการกิน ต้องถูกต้องตามหลักโภชนาการ การทำจิตใจให้เบิกบานแจ่มใส และการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ (สุพินดา แซ่เตียว. 2546 : 6)

ในการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย การเพิ่มของประชากร การขยายความเป็นเมือง ความเจริญทางเศรษฐกิจ จึงทำให้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป เกิดผลภาวะเป็นพิษ สุขภาพกายและจิตเสื่อมลง ปัญหาการจราจรติดขัด อาชญากรรม พฤติกรรมเยาวชนเบี่ยงเบน ส่งผลให้เกิดภาวะความตึงเครียดทางจิตใจของบุคคล และสังคม (สมบัติ กาญจนกิจ. 2542 : 21) จึงมีกลุ่มคนจำนวนไม่น้อยหันมาพึ่งพายาเสพติด โดยเฉพาะปริมาณของเยาวชนที่ติดยาเสพติดมีมากขึ้น ย่อมเป็นการสูญเสียแก่ชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต (วรุณี เจริญศิริ. 2549: ออนไลน์) ในขณะนี้มีการยืนยันทางการแพทย์ว่าการเสียชีวิต ส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ยาเสพติด ฯลฯ เหล่านี้เราสามารถป้องกันได้หรือทำให้ทุเลาลงได้ โดยการออกกำลังกาย ควบคุมอาหาร และมีพฤติกรรมในการดำรง ชีวิตที่เหมาะสม (ทำไมจึงต้องออกกำลังกาย. 2550: ออนไลน์)

ในปัจจุบันทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการออกกำลังกาย และสนองนโยบายของภาครัฐบาล ซึ่งเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 มีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษา. 2545) และยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ และการคุ้มครองทางสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ในส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา มี 4 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีใจความว่า การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสังคมมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพและการคุ้มครองทางสังคม โดยเน้นให้เป็นกลไกเกื้อหนุนให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี ความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งมีส่วนสนับสนุนการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนตลอดทุกช่วงอายุ และส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนให้ความสนใจกับการเล่นกีฬา และการออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544: 15) ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการแถลงนโยบายพัฒนาคนและสังคมที่คุณภาพว่า เป้าหมายของการพัฒนา คือ การทำให้คนมีความสุขซึ่งจะต้องประกอบด้วยการมีสุขภาพแข็งแรง ครอบครัวที่อบอุ่นมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมสันติ และเอื้ออาทร รัฐบาลจึงถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพรวมถึงอนุรักษ์ส่งเสริมทุนทางสังคมที่เข้มแข็งของประเทศไทย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงและยั่งยืนได้ (นโยบายรัฐบาล. 2549: 1)

นันทนาการจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นได้เปลี่ยนแปลงไป จนเป็นผลให้ต้องมีปัจจัยที่ห้า เพิ่มเติมจากปัจจัยสี่ ประการได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ ยารักษาโรค และอาหาร ปัจจัยที่ห้านี้ก็คือ การพักผ่อนหรือกิจกรรมนันทนาการ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2542: 52) กิจกรรมนันทนาการจึงเป็นหัวใจสำคัญต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะว่า กิจกรรมนันทนาการสามารถเป็นสื่อในการพัฒนาความเจริญเติบโต ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของประชาชน กิจกรรมนันทนาการมีส่วนช่วยในการส่งเสริมพัฒนาชุมชนและสังคมในด้านคุณภาพชีวิตจากช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระ (ธงชัย พงศาพลรัตน์. 2546: 1) นันทนาการ จะครอบคลุมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคลในแต่ละด้าน ดังนั้น นันทนาการจึงดำเนินการโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อที่สำคัญ ได้แก่ ศิลปหัตถกรรม เกมกีฬา และกรีฑา เต้นรำ ฟ้อนรำพื้นเมือง ดนตรี และการร้องเพลง การอ่าน เขียน พุด ละคร และการละเล่นพื้นเมือง กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมนอกเมือง กิจกรรมกลางแจ้ง งานอดิเรก ทั้งประเภทเก็บสะสม และประดิษฐ์สร้างสรรค์ กิจกรรมประเภทอาสาสมัครช่วยเหลือบริการชุมชน กิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น งานเทศกาล งานฉลอง และประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ กิจกรรมนันทนาการสุขสงบ เช่น โยคะ การผ่อนคลาย การท่องเที่ยว ทัศนศึกษา กิจกรรมสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2542: 51-52) ในความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการต่างๆ นั้น ปัจจุบันจะเห็นว่ามีเยาวชนและผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยได้หันมาสนใจที่จะทำกิจกรรมนันทนาการเกี่ยวกับศิลปการเต้นรำในเวลาว่าง เพราะศิลปการเต้นรำนอกจาก ให้ความสนุกสนานแล้วยังมีผลต่อสุขภาพร่างกายด้วย การเต้นรำจะต้องอาศัยดนตรีเป็นจังหวะ เพื่อให้การเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนต่างๆ เป็นไปด้วยความคล่องแคล่วประสานงานอย่างต่อเนื่องของกล้ามเนื้อและข้อต่อต่างๆ (เต้นรำ. 2550: ออนไลน์) ซึ่งจะทำให้

ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ แก้ไขจุดที่บกพร่องของสรีระร่างกาย ยังช่วยในเรื่องของอารมณ์ ให้มีอารมณ์เย็นลง มีสมาธิ และรอบคอบ เด็กที่รักการเต้นรำมักมีความภูมิใจในตัวเอง มีความเชื่อมั่น และกล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง (สิรินุช เรื่องชีวิต. 2546: 89) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สังคมไทย ปัจจุบันมีความต้องการ

นอกจากนี้ภาครัฐบาล และเอกชน ได้มุ่งส่งเสริมให้เยาวชนมีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งกาย และจิตใจ โดยการหันมาออกกำลังกาย และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยไม่ติดสิ่งเสพติดต่าง ๆ ดังนั้น การเสนอทางแก้ไขต่าง ๆ จำแนกให้เยาวชนทำกิจกรรม นันทนาการ เพราะมีความจำเป็นต่อคนในยุคปัจจุบัน และเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมในทุกเรื่อง ทั้งยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ กิจกรรมนันทนาการในแต่ละประเภทก็ให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน อย่างเช่น กิจกรรมทางด้านดนตรี ก็ช่วยขัดเกลาให้ผู้เรียนมีความละเอียดอ่อนเกิดสุนทรียในจิตใจ ส่วนกิจกรรมทางด้านการกีฬา ก็ให้ประโยชน์ทางด้านสุขภาพ แต่กิจกรรมทางด้านศิลปการเต้นรำนั้น ให้ประโยชน์ครอบคลุมในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสุขภาพกาย หรือการขัดเกลาให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียในจิตใจ ทั้งนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างถูกต้องเหมาะสม (Co-ordinate) และช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ การกล้าแสดงออก พร้อมทั้งจะเผชิญโลกของความเป็นจริงได้ จากประโยชน์มากมายเหล่านี้ ทำให้ปัจจุบันสื่อต่าง ๆ ให้ความสนใจและส่งเสริมให้เยาวชน หันมาปฏิบัติกิจกรรมทางด้านศิลปการเต้นรำ ทำให้โรงเรียนที่สอนเกี่ยวกับศิลปการเต้นรำจึงเป็นที่ต้องการและอยู่ในความสนใจเป็นอันดับต้น ๆ ของคนในยุคปัจจุบัน และโดยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนสอนเต้นจึงได้รับความนิยมอย่างมากมายจาก ประชาชนและถือกำเนิดขึ้นมากมายในทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศ

สถาบันบางกอกแดนซ์ เป็นโรงเรียนหนึ่งจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ มุ่งผลิตเด็ก และเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออก และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สถาบันเปิดสอน ตั้งแต่ระดับเริ่มต้น ถึงระดับมืออาชีพ ในด้านศิลปการเต้นรำ ทั้งทางด้านตะวันออก และตะวันตก อาทิ เช่น บัลเลต์ แจ๊ส คอนเท็มโพลารี ฟังก์ ฮิปฮอป ยิมนาสติก แอโรบิก และรำไทย เป็นต้น สถาบันบางกอกแดนซ์ เป็นโรงเรียนเอกชนตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่ง รูปแบบของโรงเรียนจัดอยู่ใน มาตรา 15 (2) การ ศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและ การประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้สถาบัน บางกอกแดนซ์จัดว่าเป็นสถาบันที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครองเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่ง เห็นได้จากสถิติจำนวนนักเรียนที่ผ่านการสอบของสถาบันในต่างประเทศ ทั้ง 3 หลักสูตร ได้แก่ The Royal Academy of Dance จากประเทศอังกฤษ The Contemporary Dance Association จาก ประเทศออสเตรเลีย และ The Commonwealth Society of Teachers of Dancing จากประเทศ ออสเตรเลีย ในปี 2550 มีจำนวนนักเรียน 1,788 คน และสามารถขยายสาขาได้ถึง 13 สาขา ในเวลา

16 ปี ได้แก่ สาขาจิตลม (สำนักงานใหญ่) ชั้น 6 สาขาจิตลม ชั้น 8 สาขาบางกะปิ สาขาเมเจอร์รัชโยธิน สาขาเสรีเซ็นเตอร์ สาขารัตนาธิเบศร์ สาขาปิ่นเกล้า ชั้น 4 สาขาปิ่นเกล้า ชั้น 7 สาขาฟิวเจอร์พาร์ครังสิต สาขาชลบุรี สาขาพญาไท เกลือ สาขาสยามพารากอน และสาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน นอกจากนี้ยังมีโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น โครงการเยาวชนสู่ความเป็นเลิศ เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนหาประสบการณ์ตรงกับการใช้ชีวิต และเข้าร่วมการแสดงกับคณะ The Quantum Leap ที่ประเทศออสเตรเลีย การแข่งขันยิมนาสติกลีลาที่สยามพารากอน รวมถึงเข้าร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ (รายงานบันเทิง. 2550-2551: 1-5) จึงทำให้มาตรฐานในการรับรองผลการเรียนเด่นเป็นที่แน่นอน และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง

จากการขยายสาขาของสถาบันบางกอกแดนซ์นั้นทำให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนในแต่ละสาขามีจำนวนไม่เท่ากัน ซึ่งเห็นได้จากการขยายสาขาของสาขาจิตลม และสาขาปิ่นเกล้าที่มีถึง 2 ชั้น ในสาขาเดียวกัน ซึ่งในแต่ละสาขามีทำเลที่ตั้งของสถาบันมีความแตกต่างกัน อาทิเช่น เรื่องของการคมนาคม ความปลอดภัย บริบทของชุมชน จึงทำให้สถาบันต้องจัดลักษณะรูปแบบของสถาบันแตกต่างกัน อาทิเช่นในเรื่องของแสง สี มุมพักผ่อน จุดอำนวยความสะดวก รวมถึงขนาดของห้องเรียน ซึ่งในงานวิจัยของ ประภาวัลย์ ชวนไชยกุล (2543: 79) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนกวดวิชา : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนกวดวิชาเดอะติวเตอร์พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความสะดวก ปลอดภัย สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจและเลือกเรียนที่โรงเรียนแห่งนั้น ด้วยความแตกต่างในสถานที่ตั้ง การประชาสัมพันธ์ จึงต้องมีหลายช่องทาง อาทิเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ 2 เพื่อนบ้าน ญาติ (ปนิมล สุตถนอม. 2546: 32; อ้างอิงจาก Rogers. 1983) เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บุคคล และชุมชน (เสาวนีย์ เจริญรัตน์. 2549: 14) และสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งชื่อเสียงของสถาบัน ให้เป็นที่รู้จักของสังคม และเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา (อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง. 2543: 70)

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถาบันบางกอกแดนซ์เป็นกรณีศึกษาของกลุ่มประชากรที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นงานอดิเรก ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจค้นหาว่าตัวแปรใดที่เป็นสาเหตุให้เยาวชนโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและการพัฒนาให้เด็กเลือกกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมและมีประโยชน์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับตัวแปรปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ด้านบุคคลและด้านสถาบันและการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์
3. เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับสถาบันสอนศิลปการเต้นรำสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการวางแผน กำหนดนโยบาย หรือหามาตรการในการบริหารจัดการสถานศึกษาประเภทสอนศิลปการเต้นรำให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสร้างแรงจูงใจ ให้เยาวชนที่มีความสนใจ และความสามารถหันมาเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทั้งยังช่วยเพิ่มพูนและพัฒนาโรงเรียนประเภทสอนศิลปการเต้นรำให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ตลอดจนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง นักเรียนและสังคม ต่อไป รวมถึงตัวผู้เลือกเรียนจะสามารถเลือกเรียนตรงตามความต้องการของตนเอง ซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมทางด้านศิลปการเต้นรำนี้ได้เต็มที่

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 13 สาขา จำนวนนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 286 คน

เนื่องด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การเปรียบเทียบเพื่อค้นหาสาเหตุของพฤติกรรม (Causal-Comparative study) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การเป็นสมาชิกร่วมกลุ่มเดียวกัน ช่วงอายุใกล้เคียงกัน กำลังศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน และได้รับข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนบางกอกแดนซ์เหมือนกัน เป็นต้น หากแต่กลุ่มเปรียบเทียบนี้ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนสามัญศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 172 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี และอื่นๆ. 2537: 105) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้เพื่อการเปรียบเทียบหาสาเหตุ ได้มาจากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยใช้วิธีการจับคู่ (Match-pair) กับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำในสถาบันบางกอกแดนซ์ ในอัตราส่วน 1:1 จำนวน 172 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1.1.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน

1.1.2 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.1.3 ชื่อเสียงของโรงเรียน

1.2. ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1.2.1 ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

1.2.2 ทักษะต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ประกอบด้วย

1.2.2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

1.2.2.2 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลป

การเต้นรำ

1.2.3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ประกอบด้วย

1.2.3.1 ความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการ

เต้นรำ

1.2.3.2 แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลป

การเต้นรำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศิลปการเต้นรำ หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับดนตรีตามสไตล์ต่างๆ ซึ่งมีทั้งรูปแบบดนตรีคลาสสิก คือการเต้นบัลเล่ต์ (Ballet) ส่วนดนตรีตามสไตล์แจ๊ส คือการเต้นแจ๊สแดนซ์ (Jazz Dance) ซึ่งหมายรวมถึง การเต้นที่เป็นอิสระในรูปแบบอื่นๆ เช่น คอนเท็มโพลารี (Contemporary Dance) ฮิปฮอป (Hip Hop Dance) ฟังก์ (Funky Dance) แท็ป (Tap Dance) เป็นต้น

2. การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตัวของนักเรียนในการตั้งใจที่จะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นหลักสูตรเสริม หรืองานอดิเรก ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดพฤติกรรมในรูปของ (เรียน/ไม่เรียน)

3. ปัจจัยที่ส่งผล หมายถึง เหตุผลในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ได้แก่ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

3.1 ปัจจัยภายนอก หมายถึง องค์ประกอบด้านโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมบริเวณต่างๆ ในสถาบันที่มีผลต่อตัวนักเรียน ได้แก่ อาคารและสถานที่ ห้องเรียน สื่ออุปกรณ์การเรียน

3.1.1.1 อาคารและสถานที่ หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความสะดวก ปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง ภายในบริเวณโรงเรียน มีความสะอาด เป็นระเบียบ แสง สีที่ใช้เหมาะสมสบายตา

3.1.1.2 ห้องเรียนและห้องประกอบ หมายถึง ห้องเรียน เช่น โปรงสะอาด กระจกใส มีบาร์ 3 ด้าน มีแสงสว่างเหมาะสม จำนวนห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน มีบริเวณพัก จุดติดต่อ ห้องน้ำ มีความสะดวกเหมาะสม

3.1.1.3 สื่ออุปกรณ์การเรียน หมายถึง ปริมาณของสิ่งส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น วีดีโอ ผ้าใบ มีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน รวมถึงเครื่องแบบในการเรียนและตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม มีความทันสมัย และสวยงาม

3.1.2 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การแจ้งข่าวในการจัดการศึกษาความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า การร่วมประกอบกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง นักเรียน และบุคคลที่สนใจทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และทันต่อเหตุการณ์

3.1.3 ชื่อเสียงของโรงเรียน หมายถึง สิ่ง que ทุกคนในสังคมได้รับรู้เกี่ยวกับสถาบันบางกอกแดนซ์ ในด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จัดการเรียนการสอน พัฒนา และเผยแพร่รางวัลศิลปะตะวันตก และตะวันออกอย่างมีคุณภาพ ด้านหลักสูตรที่นำมาใช้ในการเรียนการ

สอนมีความหลากหลาย ได้รับการรับรองจากต่างประเทศมีการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจน ด้านบุคลากรครู เป็นผู้มีคุณวุฒิและประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญ ด้านการสอนศิลปการเต้นรำ ด้านการจัดการแสดงผลงานของนักเรียน ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง เกิดความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออก ด้านการผลิตบุคลากรทางด้านศิลปการเต้นรำ มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป

3.2 ปัจจัยภายใน หมายถึง พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทักษะคิดต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง ความมุ่งมั่นส่วนตัวของเด็กและเยาวชน ที่จะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำมากน้อยเพียงใด วัดโดยการประเมินระดับความตั้งใจของเด็กและเยาวชน ตามพิสัยของความตั้งใจ

3.2.2 ทักษะคิดต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง ความคิดเห็นความรู้สึกรักของนักเรียนในลักษณะการรับรู้ที่มีต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทั้งทางบวก และทางลบ ประเมินได้จากการวัดทางอ้อม ซึ่งเป็นผลคูณของคะแนนที่ได้จากการวัด โดยที่ความเชื่อ และการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

3.2.2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง ความคิดเห็น หรือการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อดีและผลเสียของ การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

3.2.2.2 การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง ความรู้สึกทางบวก หรือทางลบของนักเรียนที่มีต่อผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ในแต่ละความเชื่อเด่นชัด

3.2.3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง การประเมินความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อบุคคล ซึ่งเขาให้ความสำคัญว่า บุคคลเหล่านั้นได้เรียน หรือต้องการให้เขาได้เรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำหรือไม่ ประเมินได้จากการวัดทางอ้อม ซึ่งเป็นผลคูณของคะแนนที่ได้จากการประเมินความเชื่อของกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

3.2.3.1 ความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนถึงความต้องการของบุคคล ซึ่งเขาให้ความสำคัญว่า บุคคลเหล่านั้นต้องการให้เขาเลือกหรือไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

3.2.3.2 แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง การประเมินตนเองของนักเรียนว่าต้องการทำตามสิ่งที่บุคคล ซึ่งเขาให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำโดยอาศัยการประยุกต์ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory) ของฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein; & Ajzen. 1980: 84) เพราะเนื่องจากทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า คนเราจะแสดงพฤติกรรมเชิงบวกหรือลบต่อสิ่งใดออกมา นั้น มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม 2 ปัจจัยคือทัศนคติของบุคคล และกลุ่มคนรอบข้าง จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาประยุกต์ใช้เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้ทำนายพฤติกรรมทุจริตการสอบ (ราชันย์ บุญธิมา. 2536: บทคัดย่อ) ใช้วัดพฤติกรรมของผู้ติดสิ่งเสพติดในเรื่องของการพนัน (จรรยา กล่าวสุนทร. 2540: บทคัดย่อ) ผู้สูบบุหรี่ (วรรณชนก จันทชุม. 2547: บทคัดย่อ) ในสถานพยาบาล ศึกษาเจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาล (สุวรรณา จันท์ประเสริฐ. 2539: 35-37) เหตุผลในการทำนายความตั้งใจในการทำพฤติกรรมการให้นมทารกด้วยนมมารดา และนมผงของหญิงมีครรภ์ (Proffitt; & Smart. 1983: 657-671) ความเชื่อเจตคติและเจตนาที่มีต่อการบริโภคโลหิต (Promazal and Jaccard. 1976 : 317 – 326) ทั้งยังใช้ในเชิงสร้างสรรค์ สิริพร ลาวัลย์ (2546: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำย่อมมีเหตุผลและการศึกษาความแตกต่างเชิงนามิติดิในการสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่จากข้าว ซึ่งทั้งหมดนี้ยังไม่เคยมีใครนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มาใช้เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังนั้นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้จึงยึดหลักโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

กำหนดตัวแปรตาม คือ การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเพียงอย่างเดียวซึ่งไม่เกี่ยวกับผลของพฤติกรรม เพราะผลอาจเกิดจากปัจจัยอื่นที่อยู่นอกเหนือจากพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำสามารถนำไปสู่ผลต่างๆ อาทิ เช่น เกิดความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก เสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ฯลฯ ดังนั้นพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำจึงจัดอยู่ในประเภทพฤติกรรมเดียว เพราะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมในการเลือกและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเท่านั้น

กำหนดตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งเป็นปัจจัยภายนอก แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน และชื่อเสียงของโรงเรียน ส่วนปัจจัยภายใน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทัศนคติต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน พบว่า สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ ลักษณะที่ตั้ง มีความปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง บริเวณโดยรอบภายในสถาบัน สถานที่เรียน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดภายใน

โรงเรียน ขนาดของห้องกับปริมาณของนักเรียน แสงสว่าง อากาศถ่ายเท และปราศจากเสียงรบกวน ภายในห้องเรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนวิชาต่างๆหรือการเลือกเข้าศึกษาต่อ อาทิเช่น การเลือกเรียนภาษาจีนกลาง (กิจวัฒน์ ชนวิศาล. 2547: 57) การเลือกเรียนดนตรีไทย (อภิญา ตันศิริ. 2544: 76) การเลือกเรียนอาชีวศึกษา (ไข่มุก เสาวจันทร์. 2543: 86) การเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (สมิทธิ โพธิ์ทอง. 2548: บทคัดย่อ) การเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. (วิรัตน์ โมรา. 2544: 39) การตัดสินใจเลือกเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ศิริวรรณ สุรินทร์. 2548: บทคัดย่อ) การเข้าศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (อัญญา สัมวงษ์ทอง. 2543: 67) นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่ดี จะมีสภาพเป็นแรงผลักดันหรือกระตุ้นให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (นาฏยา ชมวิชา. 2547: 74; อ้างอิงจาก จุลดิษฐ์ อุปฮาด. 2542: 30) ทั้งยังช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสะอาด ความรัก ความสามัคคี (กรมวิชาการ. 2543: 18) ในงานวิจัยครั้งนี้ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อการเลือกและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน โรงเรียนเป็นสังคมหน่วยหนึ่งที่อยู่ในสังคมใหญ่ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นจากคนในสังคม จะต้องแจ้งข่าวสารการจัดการศึกษา ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางการศึกษา โรงเรียนจะต้องรายงานให้ประชาชนทราบ นอกจากนี้ผู้ปกครองซึ่งมอบบุตรหลานไว้กับโรงเรียนจำเป็นต้องรู้ ความก้าวหน้าของโรงเรียน โรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องมีการรายงานข่าวสารด้านต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองนักศึกษาทราบ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชนต่างๆที่มีประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียน (วิรัตน์ โมรา. 2544: 16) การรับรู้ข่าวสารทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและสามารถเกิดขึ้นจากหลายช่องทางคือ 1) สื่อมวลชน (mass media) ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ 2) แหล่งที่ไม่เป็นทางการ (informal sources) เช่น เพื่อนบ้าน ญาติมิตร 3) แหล่งที่มีการติดต่อค้าขาย (commercial sources) เช่น ตลาด ผู้แทนการค้า 4) เจ้าหน้าที่ของรัฐ (government agency sources) (ปนิมล สุตถนอม. 2546: 32; อ้างอิงจาก Rogers. 1983) ตัวแปรด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนน่าจะมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนหรือไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน ในงานวิจัยครั้งนี้จึงนำตัวแปรด้าน การประชาสัมพันธ์มาเป็นตัวแปรในการศึกษารั้งนี้

ชื่อเสียงของโรงเรียน เป็นในเรื่องของความความเก่าแก่และมีชื่อเสียงมายาวนานของโรงเรียน ในด้านต่างๆ เช่น การสร้างชื่อเสียงของนักเรียน ที่สำเร็จการศึกษา (ศิริลี ดิลกหัตถการ. 2547: 51) รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนออกไปแข่งขัน ตามกิจกรรมและโครงการของภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นหลักประกันหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม ความไว้วางใจจากนักศึกษา ผู้ปกครอง (กรจกมล ต่วนเอี่ยม. 2546: 60) ชื่อเสียงของโรงเรียน จึงหมายถึง ภาพการรับรู้ การยอมรับที่มีต่อโรงเรียนหรือสถาบันว่า มีความน่าเชื่อถือสามารถเชื่อถือและไว้วางใจได้ว่า โรงเรียนสามารถผลิตบุตรหลานของเขาให้มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ปัจจัยด้าน

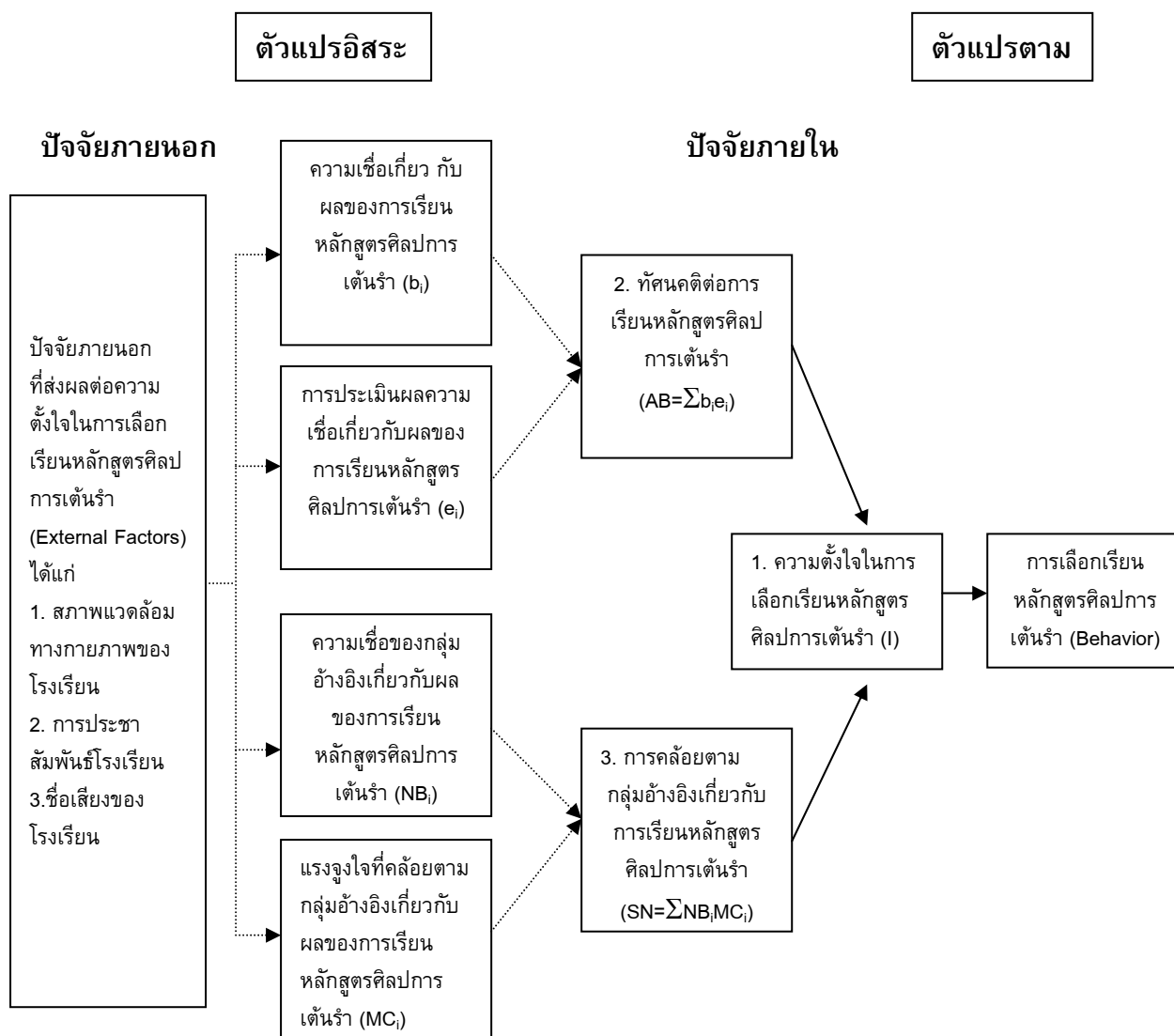
ชื่อเสียงของโรงเรียน จึงมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงนำตัวแปรด้านชื่อเสียงของโรงเรียน มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ส่วนปัจจัยภายใน ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ใช้คำว่า เจตนา (Intention) เจตนา เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ดังนั้นจะต้องแน่ใจว่าการวัดเจตนา และพฤติกรรมนั้นมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา ซึ่งจะทำให้การทำนายพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น (Ajzen; & Fishbein. 1980: 41-52 ในงานวิจัยครั้งนี้ ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ จึงต้องอาศัยเจตนาเป็นตัวกำหนด โดยเจตนาที่สอดคล้องกับพฤติกรรม 4 ประเด็น ได้แก่ การกระทำ (Action) เป็นการกระทำอย่างเดี่ยว (Single Act) คือ การเลือก หรือไม่เลือกเรียน เป้าหมาย (Target) คือ ศิลปการเต้นรำ เวลา (Time) คือ เวลาในช่วงเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นเวลายาวมว่างของผู้เรียน บริบท (Context) คือ ที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ทัศนคติต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลจะใช้คำว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ซึ่งเขาสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้น (Ajzen; & Fishbein 1980: 56) หรือหมายถึงการประเมินทางบวก หรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen; & Fishbein. 1980: 6) ในงานวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล จึงหมายถึง ทัศนคติต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดี ซึ่งตามทฤษฎีของ ฟิชไบน์และไอเซน เสนอการวัดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม 2 วิธี คือ การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วไปของบุคคลที่มีในทางที่เห็นด้วย หรือคัดค้านการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ คือ ปัจจัยทางสังคมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen; & Fishbein. 1980: 57, 73-76) เป็นการประเมินของบุคคลว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งเกิดจากผลคูณของความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์ และ ไอเซน (Fishbein & Ajzen. 1980: 84) มาเป็นกรอบตามทฤษฎีดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ได้นำไปสู่การตั้งสมมุติฐานเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. มีปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
2. น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. สถาบันบางกอกแดนซ์

- 1.1 ประวัติสถาบันบางกอกแดนซ์
- 1.2 ยุทธศาสตร์ของสถาบันบางกอกแดนซ์
- 1.3 หลักสูตรของสถาบันบางกอกแดนซ์

2. การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

- 2.1 กิจกรรมนันทนาการ
- 2.2 กิจกรรมนันทนาการที่เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 2.3 กิจกรรมนันทนาการ การเต้นรำ (Dance)
- 2.4 คุณค่าและประโยชน์ของการเต้นรำ
- 2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำ

3. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและการไม่เลือกเรียนหลักสูตร

ศิลปการเต้นรำ

- 4.1 พฤติกรรม (Behavior หรือ B) / (การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ)
- 4.2 เจตนา (Intention) / (ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ)
- 4.3 ปัจจัยส่วนบุคคล / (ทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ)
- 4.4 ปัจจัยทางสังคม / (การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการ

เต้นรำ)

- 4.5 ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
- 4.6 ตัวแปรภายนอก (External Variables)
 - 4.6.1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน
 - 4.6.2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 - 4.6.3. ชื่อเสียงของโรงเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปการเต้นรำ
- 5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล
 - 5.2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1.สถาบันบางกอกแดนซ์

1.1 ประวัติสถาบันบางกอกแดนซ์

สถาบันบางกอกแดนซ์ คือ โรงเรียนเอกชนที่สอนทางด้านศิลปการเต้นทางด้านนาฏศิลป์ตะวันออกและนาฏศิลป์ตะวันตกปัจจุบันเป็นโรงเรียน ที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สถาบันบางกอกแดนซ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 โดยคุณวัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวิท พร้อมนักธุรกิจและคณะครูผู้มีประสบการณ์ทั้งในและต่างประเทศ โดยเริ่มเปิดวิชาบัลเล่ต์ เป็นวิชาหลัก ได้รับการรับรองหลักสูตรการสอนจากสถาบัน The Royal Academy of dance (R.A.D.) จากประเทศอังกฤษ และยังเปิดวิชาการเต้น ประเภทอื่นด้วย คือ แจ๊ส ฮิปฮอป แอโรบิค การพัฒนาบุคลิกภาพ

ในปี พ.ศ. 2537 ได้เปิดหลักสูตรเพิ่มขึ้น คือวิชานาฏศิลป์ไทย โดยมีแม่ครูจากกรมศิลปากร มาเป็นผู้สอนและวัดผลเพื่อเลื่อนขั้นการเรียน และในปีเดียวกันนี้ ทางสถาบันบางกอกแดนซ์ ได้เป็นผู้นำในการพัฒนาการเต้นแจ๊สแดนซ์ โดยนำหลักสูตรของสถาบัน The Contemporary Dance Association (C.D.A) และสถาบัน The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) จากประเทศออสเตรเลียเข้ามาสอนและสอบวัดผลให้นักเรียนและครูในประเทศไทยเป็นครั้งแรก และต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้เปิดหลักสูตรยิมนาสติกลีลาขึ้น

สถาบันบางกอกแดนซ์ เป็นโรงเรียนเอกชน แห่งแรกและแห่งเดียวที่มุ่งมั่นพัฒนาบุคลากรครู ทั้งในแง่ทักษะการเต้น การสอน และการเปิดโลกทัศน์มุมมองให้ทันสมัย เพื่อนำความรู้กลับมาให้กับนักเรียน ซึ่งได้ทำอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2542 ได้จัดโครงการทัศนศึกษาของครูในสถาบันเพื่อเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ และได้ทำอย่างต่อเนื่องทุกปี

จากการเอาใจใส่และมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาบุคลากรครูเพื่อให้นักเรียนได้รับการสอนที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาทางด้านจิตใจ ความคิด และการพัฒนาร่างกาย การสร้างกล้ามเนื้อให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์แข็งแรง จึงทำให้นักเรียนของสถาบันบางกอกแดนซ์ ได้คะแนนสอบวัดผลของทุกหลักสูตรอยู่ในระดับ เกียรตินิยม ถึงประมาณ 56% - 70% ของทุกปี

สถาบันบางกอกแดนซ์ เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานในการวัดผลของนักเรียนที่แน่นอน และยังเป็นโรงเรียนเดียวที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากสถาบันต่างประเทศมากที่สุด จึงทำให้ การเติบโตของโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และได้รับการตอบรับจากนักเรียน ผู้ปกครอง ที่สนใจ และการยอมรับของสังคมเป็นจำนวนมาก จึงทำให้การขยายตัวของโรงเรียน มีหลายสาขาและมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย เพื่อตอบสนอง และรองรับ ความต้องการของผู้ที่สนใจเรียนรู้ศิลปะในด้านนี้ได้อย่างเพียงพอ

ปัจจุบันสถาบันบางกอกแดนซ์ เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 17 ปี มีจำนวนสาขา 13 สาขา ปัจจุบันเปิดสอนวิชา บัลเล่ต์ (Ballet) แจ๊ส (Jazz Dance) ฮิปฮอป (Hip Hop Dance) ฟังก์ (Funky Dance) แท็ป (Tap Dance) คอนเท็มโพลารี (Contemporary Dance)

แอโรบิก (Arobic Class) ยิมนาสติกลีลา (Rhythmic Gymnastic) รำไทย (Thai Classical Dance) (มีการสอบเทียบมาตรฐานในทุกหลักสูตรวิชา) โดยมีผู้ที่เรียนจบหลักสูตร และเป็นครูประจำของสถาบัน รวมถึงเป็นครูให้กับสถาบันอื่นอีกกว่า 30 คน ซึ่งผลักดันนักเต้น นักแสดง นักร้องเข้าสู่วงการบันเทิง และเป็นแรงบันดาลใจให้นักแสดงอาชีพ มีพื้นฐานการเต้นเพิ่มขึ้น อาทิเช่น จตุรงค์ โกธิมาศ, ปอรัชฌ์ ยอดเนตร, สุวนัน คงยิ่ง, อุดม แต่พานิชย์, โรวีนา เคนเน็ตต์ ฯลฯ

1.1.1 ภาระงานของสถาบันบางกอกแดนซ์

สถาบันบางกอกแดนซ์ เป็นสถาบันที่มุ่งผลิตครู นักเรียน และศิลปินสู่ความเป็นเลิศทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งเปิดโอกาส ให้กับเยาวชนทุกประเภทเพื่อการพัฒนาร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์แข็งแรง อย่างต่อเนื่อง

1.1.2 วิสัยทัศน์ของสถาบันบางกอกแดนซ์

สถาบันบางกอกแดนซ์ มีความเป็นเลิศทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก เพื่อคุณภาพของผู้เรียน

1.1.3 พันธกิจของสถาบันบางกอกแดนซ์

- 1) จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอาชีพอย่างมีคุณภาพ
- 2) พัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) พัฒนายกระดับและเผยแพร่ งานแสดงที่มีคุณภาพสู่สังคม
- 4) พัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย และมีคุณภาพอยู่ตลอดเวลา
- 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง จากการแสดง
- 6) พัฒนาการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เทียบเท่ากับระดับสากล

1.1.4 วัตถุประสงค์ของสถาบันบางกอกแดนซ์

- 1) เพื่อจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก ที่มีคุณภาพแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันมีความรู้ และความสามารถ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข
- 2) เพื่อให้พัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ในการสอนนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อพัฒนา และเผยแพร่ นาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก ที่มีคุณภาพ สู่สังคม
- 4) เพื่อความเป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก
- 5) เพื่อสร้างเกราะให้กับนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความมั่นใจในตัวเอง
- 6) เพื่อการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เทียบเท่ากับระดับสากล

1.2 ยุทธศาสตร์ของสถาบันบางกอกแดนซ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาบุคลากรครู และหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการสอนที่มีคุณภาพ

นโยบาย : จัดให้มีสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่เป็นประจำ ปีละ 2 ครั้ง กับผู้ตรวจสอบของหลักสูตร ทั้ง 3 สถาบัน และมีการสัมมนาย่อย เพื่อพัฒนาเทคนิคการสอนที่มีคุณภาพ พร้อมจัดโครงการทัศนศึกษาของครูไปต่างประเทศ เพื่อเปิดโลกทัศน์และนำความรู้กลับมาใช้กับนักเรียนให้มีการสอนที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมด้านการศึกษา

นโยบาย : จัดพัฒนาการ 6 เดือน ให้กับนักเรียนที่ เข้าใหม่ และเรียนได้ครบ 6 เดือน เพื่อให้ผู้ปกครอง เห็นการพัฒนาการของเด็ก ก่อน และหลังเรียน พร้อมกับครูผู้สอนแนะนำ และชี้แจงลำดับขั้นในการเรียนต่อไป ในอนาคต เพื่อครูผู้สอนกับผู้ปกครอง ได้แลกเปลี่ยนคำถาม และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความมั่นใจ ในการกล้าแสดงออก เพื่อก้าวสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ

นโยบาย : จัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ได้ร่วมแสดง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงประจำปี ร่วมงานการกุศล งานเปิดตัวสินค้าต่างๆ และการร่วมแข่งขันทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง เพื่อก้าวสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมให้ครู พนักงาน ผู้ปกครอง นักเรียน และฝ่ายบริหารทุกคน มีความใกล้ชิดกัน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

นโยบาย : จัดให้มีงานฉลองปีใหม่ ประจำปี มีการละเล่นมากมายโดยให้ครู พนักงาน และฝ่ายบริหาร เป็นผู้จัดการละเล่นต่างๆ ให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความรู้จัก กันเคย ให้มีสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อสามารถร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนในการเรียนต่อไปในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่รู้จัก

นโยบาย : เน้นการสร้างภาพพจน์ที่ดีผ่านการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การจัดทำวารสารเพื่อให้ทุกคนทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียน และส่งการแสดงไปแสดงตามที่ต่างๆ ซึ่งสถาบันไม่เน้น การโฆษณาชวนเชื่อ โดยใช้สื่อ โทรทัศน์ วิทยุ แต่เน้นการประชาสัมพันธ์อย่างถูกต้อง ตรงเป้าหมาย ให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจไว้วางใจและเชื่อถือในการเรียนการสอน การแนะนำและบอกต่อกันเอง ปากต่อปาก จะเป็นการประชาสัมพันธ์ ที่ยั่งยืนให้โรงเรียนได้ยาวนานและมั่นคงกว่าการโฆษณาประเภทอื่น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 จัดสถานที่อย่างเหมาะสม ห้องเรียนโปร่ง โล่ง สบาย เพื่อการสอนอย่างโปร่งใสเพื่อสนับสนุนบรรยากาศชั้น การเรียนที่มีคุณภาพ

นโยบาย : ไม่ยึดติดกับรูปแบบการตกแต่งของโรงเรียนโดยให้เป็นไปตามปัจจัย

แวดล้อม สถานที่ตั้งของโรงเรียนในแต่ละสาขา เพื่อให้เข้าถึง นักเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ แต่บรรยากาศภายในของโรงเรียน ต้องเป็นมาตรฐาน ในทุกสาขาเหมือนกันหมด คือห้องต้องเป็น กระจกใส มีบาร์ 3 ด้าน เว้นด้านกระจกเงา แสงสว่างเหมาะสม พื้นของห้องเรียนต้องมีมาตรฐาน (โปรงมีลมวิ่งผ่านได้) เพื่อการมองเห็นของผู้ปกครอง และการสอนที่โปรงใส และป้องกันอันตราย อันเกิดกับนักเรียนได้ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

ยุทธศาสตร์ที่ 7 มีระเบียบ วินัย เพื่อให้นักเรียนเป็นเด็กที่มี ระเบียบมีคุณค่าสู่สังคม พร้อมเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการอยากเรียนรู้

นโยบาย : จัดให้มียูนิฟอร์มในการเรียน ซึ่งตรงกับยูนิฟอร์มในการใช้สอบ และตรา สัญลักษณ์ประจำกลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดซื้ออุปกรณ์เสริม ในการเรียน หรือการเรียนชดเชย ฯลฯ และเพื่อให้ นักเรียนฝึกความเป็นระเบียบ มีวินัย และกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดความอยากในการเรียนรู้ เพื่อจะได้เปลี่ยนยูนิฟอร์มไปในขั้นที่สูงขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 8 สร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้เด็กเกิด ความภาคภูมิใจ

นโยบาย : จัดพิธีรับประกาศนียบัตร เป็นประจำทุกปี หลังจากการสอบแล้วเสร็จในทุก หลักสูตร พร้อมจัดทำเข็มและโล่ดีเด่นสำหรับนักเรียนที่ ทำคะแนนสอบได้ ในระดับเกียรตินิยม เพื่อให้เด็กรู้คุณค่า และภูมิใจในตนเอง เกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 9 อบรม สั่งสอน ส่งเสริม ให้เด็กรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพ ผู้ใหญ่

นโยบาย : จัดให้มีพิธีไหว้ครู เป็นประจำทุกปี เพราะถือว่าครูเป็นผู้ให้ความรู้ เช่นเดียวกับการเรียนหนังสือในโรงเรียนสามัญเช่นกัน เพื่อให้นักเรียนเป็นเด็กที่รู้จักการอ่อนน้อม การเคารพผู้ใหญ่ และผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และการค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อ นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

นโยบาย : จัดทำห้องสมุดทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตก และนาฏศิลป์ตะวันออก โดย รวบรวมประวัติความเป็นมา ข้อมูล ข่าวสาร การเคลื่อนไหวต่างๆ ตลอดจนหลักสูตรในการเรียน และวีดีโอ เพื่อให้นักเรียนและครู ได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ให้ทันยุค ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา และเพื่อการนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.3 หลักสูตรของสถาบันบางกอกแดนซ์

สถาบันที่สอนทางด้านศิลปการเต้นที่มีชื่อเสียงมีอยู่มากมายทั่วโลก แต่อาจารย์วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์ เลือกเพียง 3 หลักสูตรเท่านั้น ในการที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน ให้กับสถาบันบางกอกแดนซ์ ซึ่งก็พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าทั้ง 3 หลักสูตรทำให้นักเรียนบางกอกแดนซ์ เป็นเด็กที่ได้รับทักษะการเต้นอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาของกล้ามเนื้อที่ดีควบคู่กับ การพัฒนา ด้านจิตใจ สติปัญญา เป็นเด็กที่คล่องแคล่ว และมีความสามารถหลากหลาย ซึ่งทำให้โรงเรียนถือว่า

ประสบความสำเร็จในการเลือกจัดหลักสูตรการเรียนการสอน จุดประสงค์ที่เลือกทั้ง 3 หลักสูตรนี้จึงมีวัตถุประสงค์ ต่างกัน (วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์. 2548: สัมภาษณ์)

สถาบัน Royal Academy of Dance (R.A.D.) จากประเทศอังกฤษ

สาเหตุที่นำหลักสูตรของสถาบัน R.A.D. เนื่องจาก (สถาบัน R.A.D. เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายไปทั่วโลกด้วย) และคุณวัลลภาเองเป็นผู้ที่ได้เรียนจบมาจากหลักสูตรนี้ และเป็นนักเรียนกลุ่มแรกที่สอบในประเทศไทย ซึ่งก็ว่าได้ทดลองกับตัวเอง และพิสูจน์แล้วว่า หลักสูตรนี้ดีมาก เป็นการเรียนแบบ STEP BY STEP ซึ่งเหมาะสำหรับเด็ก เพื่อการทำให้ร่างกายมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปจนกระทั่งโต เพราะนักเรียนของบางกอกแดนซ์ เริ่มเรียนตั้งแต่ 4 ขวบ จึงจำเป็นต้องได้หลักสูตรที่ดี เหมาะสมและมีความปลอดภัยกับเด็ก

สถาบัน Contemporary Dance Association (C.D.A.) จากประเทศออสเตรเลีย

จุดประสงค์ที่นำหลักสูตร C.D.A. เข้ามาเพราะ สมัยก่อนการเต้นแจ๊สในประเทศเป็นการเต้นแบบไม่มีระบบ ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีชื่อท่าในการเรียก คุณวัลลภาซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ว่า รากฐานการเต้นแจ๊สในเมืองไทย จึงต้องหาหลักสูตรที่เริ่มสอนตั้งแต่พื้นฐาน ให้ผู้เต้นแจ๊สรู้จักวิธีการเต้นตั้งแต่พื้นฐาน และเรียนรู้ทักษะการเต้นอย่างถูกต้อง อาทิ การแยกส่วน รู้จักรบบร่างกายการทรงตัวของตนเอง เป็นต้น ดังนั้น หลักสูตรของสถาบัน C.D.A. จึงนับว่าเหมาะที่สุดเพราะเป็นหลักสูตรที่สอนแบบ STEP BY STEP เน้นการพัฒนาร่างกายของเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งโต และเหมาะกับตลาดใหม่ของประเทศไทย

สถาบัน The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.)

จากประเทศออสเตรเลีย

จุดประสงค์ที่นำหลักสูตร C.S.T.D.เข้ามาเพราะ ต้องการให้มีความหลากหลายของหลักสูตรที่รับรองในวิชาบัลเลต์อีกสถาบันหนึ่ง เนื่องจากต้องการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนทุกคนได้มีโอกาสทางการเต้นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่านักเรียนจะมีข้อจำกัดต่างๆทางด้านสรีระ ก็สามารถเรียนรู้ และสามารถพัฒนา และได้โอกาสในการวัดผลในการสอบ พร้อมกับสร้างความแข็งแรง และพัฒนากล้ามเนื้อซึ่งเป็นจุดเด่น รวมทั้ง คุณวัลลภามองการออกแบบท่าเต้นของสถาบันนี้มีความทันสมัย ให้ความสนุกไปพร้อมกันกับการสร้างความแข็งแรง ประกอบกับมีความหลากหลายในการวัดผลศิลปการเต้นได้หลายแขนง อาทิ บัลเลต์ แจ๊ส แท็ป ลีลาศ เป็นต้น

2. การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ประเทศไทยคือประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาโดยมีหัวใจสำคัญที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อนำไปสู่รากฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ยุทธนา ปฐมวรชาติ. 2548: 31) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ และการคุ้มครองทางสังคม ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) นโยบายของรัฐบาล

และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ต่างมุ่งหวังให้การศึกษาของไทยผลิตเด็กและเยาวชน ให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ กล่าวคือนอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ดีแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกาย สมบูรณ์ แข็งแรง สุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส รู้จักการให้อภัย มีน้ำใจโอบอ้อมอารี มีความอดทน เห็นคุณค่าในตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ พร้อมกันนี้จะต้องเป็นเด็กที่มีคุณธรรม จริยธรรม และภูมิใจในความเป็นคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548: 1)

ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดย การจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้เยาวชนมีลักษณะที่สังคมต้องการ แต่มีเยาวชนอีกจำนวนไม่น้อยที่หลงผิดไปกับสิ่งเสพติด ทำให้การพัฒนาบุคลากรของชาติต้องล่าช้าลง และเป็นภัยอย่างร้ายแรงกับประเทศชาติ

ทั้งนี้การป้องกันมิให้เยาวชนหลงผิดกับสิ่งเหล่านั้นโดย การสร้างความรัก ความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในครอบครัว ดูแลเอาใจใส่ลูกหลาน และทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว (ยาเสพติด. 2549: ออนไลน์) หรือการให้ความรู้ในเรื่องสิ่งเสพติด และส่งเสริมให้ทำกิจกรรมนันทนาการในยามว่าง เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา เล่นดนตรี ปลูกต้นไม้ กิจกรรมเข้าจังหวะ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลิตผลิตินสุคนธ์ แทนการหันไปสนใจยาเสพติด (ป้องกัน. 2549: ออนไลน์)

ปัจจุบันนันทนาการเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจ เพื่อต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงการดูแลสุขภาพกาย และจิตให้แข็งแรงและยังรวมไปถึงผู้ป่วยในโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ป่วยที่ต้องการเลิกยาเสพติด กิจกรรมเข้าจังหวะ การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำจึงเป็นกิจกรรมนันทนาการที่มีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เพราะสามารถปฏิบัติเป็นกิจกรรมเดี่ยว กลุ่ม และครอบครัวได้ การเปิดโรงเรียนประเภทสอนเต้นรำจึงมีอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นชมรมการเต้นรำ โรงเรียนเอกชนทั่วไปทั้งที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ และไม่ได้รับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงโรงเรียนในส่วนของภาครัฐบาลเองก็มีจำนวนไม่น้อยแต่ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้โรงเรียนที่สอนเต้นรำเอกชน นอกกระบวนการศึกษา ที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ซึ่งสถาบันบางกอกแดนซ์เป็นโรงเรียน ประเภทดั่งกล่าว ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทางด้านตะวันออกและตะวันตก อาทิเช่น บัลเลต์ แจ๊ส รำไทย ยิมนาสติก ฯลฯ วิชาเหล่านี้จะต้องเคลื่อนไหวร่างกายประกอบกับจังหวะเพลง จึงจัดเป็นกิจกรรมเข้าจังหวะ และอยู่ในประเภทของกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้เกิดการความเข้าใจในเรื่องศิลปการเต้นรำ ประโยชน์ และประเภทของกิจกรรมชนิดนี้จึงได้เสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมนันทนาการ

2.1.1 ความหมาย ความสำคัญ ของกิจกรรมนันทนาการ

“นันทนาการ” เป็นคำที่มาจาก “สันนนาการ” ที่บัญญัติโดยพระยาอนุมานราชธน หรือเสถียรโกเศศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 ซึ่งมาจากคำว่า “นันทน” หมายความว่าร่าเริงสนุกสนาน สนิท กับคำว่า “อาการ” เรียกว่า “นันทนาการ” หมายถึง อาการที่สนุกสนานร่าเริง ซึ่งหมายถึงพฤติกรรม

ของคนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก็ให้เกิดอาการสุข สนุกสนาน ร่าเริง ซึ่งมีความหมายมาจาก ศัพท์ภาษาอังกฤษ “Recreation” ที่มีการศึกษาความหมายดังต่อไปนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2542: 16-17)

1) นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่น เสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ หลังจากการใช้พลังงาน แล้วก่อให้เกิดความเหนื่อยเมื่อยล้าทางร่างกาย และทางสมองและจิตใจ กิจกรรมนันทนาการที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง จะช่วยจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้า ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ในความหมายนี้นันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางกาย และจิตใจของบุคคล และสังคม

2) นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่างโดยไม่มีการบังคับ หรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แล้วผลก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุขรวมทั้งความสุขสนุกสนาน หรือ ความสุขสงบ และกิจกรรมนั้นต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับด้วย

3) นันทนาการ หมายถึง กระบวนการหรือประสบการณ์สุขที่บุคคลได้รับโดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างเป็นสื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาการ หรือ การเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคล

4) นันทนาการ เป็นสถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางของสังคม เพื่อให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแล้วก่อให้เกิดพัฒนาทางด้านอารมณ์ และพัฒนาเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ และสังคม

นันทนาการ (Recreation) หมายถึง กิจกรรมที่คนเราใช้เวลาว่างจากภารกิจงานประจำโดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และกิจกรรมที่ทำได้ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา หรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนรู้สึกมีความสุขสดชื่นกลับคืนมาสู่สภาวะปกติ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 21)

นันทนาการ หมายถึง การใช้เวลาว่างเพื่อประโยชน์คุณค่าในทางดีงามจากการเข้าร่วมในกิจกรรม (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 29; อ้างอิงจาก Gorge d. Batter. 1965: 1-2)

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจในเวลาว่าง โดยมีความพอใจ หรือความสุขใจเป็นเครื่องจูงใจ เป็นมูลฐานเบื้องต้น ในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 30; อ้างอิงจาก Charles K. Brighbill; & Harold D. Mayer)

จากความหมายของนันทนาการในข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่างด้วยความสมัครใจ และเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนา หรือการเจริญงอกงาม ทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคล

ความหมายของการนันทนาการมีหลายทาง และมีรูปแบบ หลากหลายจัดเป็น กิจกรรมที่ให้โอกาสแก่คนทั่วไปในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่มีความพึงพอใจเฉพาะ เพราะ กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ระบายออกถึงลักษณะที่เป็นความต้องการของมนุษย์ ความต้องการทางกายภาพ และจิตวิทยา เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจในการเข้าร่วม และในช่วง

โอกาสที่เป็นเวลาว่าง โดยมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ (พระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 36-37; อ้างอิงจาก บุญเสริม อุทัยผล. 2530. 14-18)

1) เป็นกิจกรรม (Involve activities) ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มีทั้งการเล่นที่ต่างชนิดกันไป อาจจะทำให้ประโยชน์ต่อการพัฒนาทางกาย จิตใจหรืออารมณ์ โดยใช้พลังงาน ในโอกาสช่วงเวลาว่างที่มีอยู่โดยมุ่งหวังเพื่อความสนุกสนานได้ออกกำลังกาย ผ่อนคลายอารมณ์และ สร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย

2) เป็นหลายรูปแบบ (No single) ประกอบด้วยรูปแบบต่าง ๆ หลากหลาย เนื่องจากความต้องการ ความสนใจ ความปรารถนา หรือรสนิยม ของคนเราแตกต่างกัน ดังนั้น กิจกรรมการแสดงออกซึ่งกันได้หลายรูปแบบไม่มีข้อจำกัดขอให้ความสนุกสนาน และพึงพอใจเป็นหลัก อาจจะเป็นในรูปของการพบปะสนทนา งานอดิเรก เล่นกีฬา กิจกรรมดนตรี ร้องเพลง เขียนภาพ ศิลปะ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนตามโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น

3) เป็นกิจกรรมที่มีแรงจูงใจเป็นเครื่องตัดสินใจ (Determined by motivation) การตัดสินใจที่จะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเกิดจากแรงจูงใจหลายรูปแบบ โดยมีพื้นฐานความพึงพอใจ และสนใจเป็นที่ตั้ง เข้าร่วมด้วยความสนใจ และเกิดความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรม

4) เป็นกิจกรรมที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา (Occur in Unobligated time) เป็นกิจกรรมที่อาศัยโอกาสเวลาว่างที่จะเข้าร่วมด้วยความพึงพอใจเป็นเครื่องตัดสินใจจึงไม่มีขอบเขตจำกัดของเวลาขึ้นอยู่กับโอกาสของแต่ละบุคคลที่จะเข้าร่วม อาจจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หรือเข้าร่วมเป็นประจำตามโอกาสที่มี หรือในช่วงใดช่วงหนึ่งที่ว่าง

5) เป็นกิจกรรมที่อาสาด้วยความเต็มใจ (Engagement and entirely voluntary) เป็นกิจกรรมที่ยอมรับเรียกหาด้วยความเต็มใจ สมัครใจ ไม่สามารถบังคับได้ โดยขึ้นอยู่กับผู้นำและการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการกำหนดจุดหมายของกิจกรรม โดยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสมัครใจพร้อมใจ เกิดความภาคภูมิใจโดยไม่มีการบังคับ

6) เป็นกิจกรรมกายภาพบำบัด (Recreation is therapy) เป็นกิจกรรมที่ใช้เพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยทั้งทางกาย และจิตใจ ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และบำบัดพักฟื้น ทางกายและจิตที่ดี ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานผ่อนคลาย จัดเป็นกิจกรรมบำบัดทางกาย ทางจิต และอารมณ์ บางครั้งสามารถจัดเป็นกิจกรรมบำบัดด้วย

7) เป็นปฏิบัติการสากลและพิธีจนได้ (Anniversary practice) เป็นกิจกรรมการแสดง ออกทางกายภาพ และจิตวิทยาของกลไกร่างกายมนุษย์ไม่มีขีดจำกัดในเรื่องเวลาสถานที่ และเชื้อชาติ ศาสนา ทุกคนเข้าร่วมด้วยความพอใจของตนตามจังหวะ โอกาสและในสถานที่ต่าง ๆ

8) เป็นสิ่งจริงจังและมีจุดหมาย (Serious and purpose) เป็นกิจกรรมมีคุณค่าสาระ มีจุดหมาย ก่อให้เกิดความสุข ความซาบซึ้งในด้านความงามทักษะ และการเรียนรู้ พัฒนาอารมณ์ และวุฒิภาวะ นอกจากจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ยังได้รับความรู้ ทักษะความชำนาญไปด้วย

9) เปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม (Flexible) เป็นกิจกรรมที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานภาพการเกิดจัดได้ง่ายตามสภาพปัจจุบันที่ต้องการ

จากคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่านันทนาการมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับชีวิตเป็นส่วนหนึ่งในแวดวงชีวิตของเรา เพื่อให้เกิดความสุข ความรัก ความอบอุ่น ความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มและชุมชน

2.1.2 ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ

สามารถกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ซูซีฟ เยาวพัฒน์. 2543: 24-25)

1) ช่วยให้ผู้บุคคลและชุมชนมีความสุขสนุกสนาน มีความสุข ความอบอุ่นในชีวิต และรู้จักใช้เวลาว่างของตนเองให้เกิดประโยชน์

2) ช่วยให้ผู้บุคคลและชุมชนมีสุขภาพจิต สมรรถภาพทางกายที่ดี เพราะถ้าคนเรามีจิตใจที่แจ่มใสปราศจากความวิตกกังวล ปัญหาโรคจิตก็จะหมดไป

3) ช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรม และพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันปัญหาของเด็ก และเยาวชนมักจะพบเห็นมากในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลักขโมย ทะเลาวิวาท หนีโรงเรียน ดิตยาเสพติด หรือมั่วสุมอยู่ตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ทำให้สังคมไม่มีความสุข ซึ่งสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดจากการที่เด็ก และเยาวชนไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการ ดังที่ทราบความจริงจากทฤษฎีการเล่นว่า เยาวชนชอบแสดงพฤติกรรมของตนให้ปรากฏแก่เพื่อนฝูง หรือต่อสาธารณชน ดังนั้นควรจัดกิจกรรมนันทนาการให้พวกเขาได้แสดงออกในทางที่ถูก เพื่อช่วยขจัดปัญหา และพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็ก และเยาวชนได้เป็นอย่างดี ดังเช่นที่ฮาราล์ฟ ในประเทศญี่ปุ่น เขาปิดถนนให้เยาวชนหอบหิ้วเอาเครื่องเสียงไปเปิดเพลงเพื่อเต้นรำกัน เพื่อให้เยาวชนได้แสดงออกอย่างเต็มที่สำหรับในประเทศไทยในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้สนับสนุนให้สถานที่ราชการหลายแห่ง และโรงเรียนต่าง ๆ จัดลานกีฬาเพื่อเยาวชน โดยเปิดโอกาสให้เด็ก และเยาวชนได้เข้าไปใช้พื้นที่เพื่อออกกำลังกาย

4) ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ประชาชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ จะทำให้พวกเขาเหล่านั้นได้เรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่ ความรับผิดชอบ รักหมู่คณะ รักความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจให้บริการอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมของความเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5) ส่งเสริมการพัฒนาทางอารมณ์ให้เกิดความสุข ความรัก และความเมตตา กิจกรรมนันทนาการ มีส่วนช่วยให้การพัฒนาทางด้านอารมณ์ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน ลดความเครียด ความวิตกกังวล พอใจกับชีวิตและสังคม รู้จักการควบคุมอารมณ์อันเป็นการส่งผลทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีบุคลิกภาพที่ดีตามไปด้วย

6) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมนันทนาการมีส่วนช่วยส่งเสริมศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติเป็นอย่างมาก เช่น การละเล่นพื้นเมือง ประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น โดยผู้เข้าร่วม

กิจกรรมจะได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดี ความซาบซึ้งในความงามเชิงศิลปะ อันจะก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติส่งต่อไป แต่กิจกรรมบางอย่างถึงแม้จะเป็นประเพณีดั้งเดิม แต่เป็นการทรมานชีวิตผู้อื่น

7) ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันโลกเราได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป มีการโยกย้ายประชากรจากชนบทมาสู่ชุมชนเมือง ทำให้โอกาสที่พวกเขาจะได้สัมผัสใกล้ชิดกับธรรมชาติ ลดน้อยลง ประชาชนส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่กับการใกล้ชิดกับอาคารคอนกรีต ป่าคอนกรีต กิจกรรมนันทนาการนอกเมือง และกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม การเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ล่องแก่ง ฯลฯ จึงมีส่วนที่ช่วยสอนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้รู้จักคุณค่าของธรรมชาติ มีความซาบซึ้ง และสามารถดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติ

8) ส่งเสริมในเรื่องการบำบัดรักษา กิจกรรมนันทนาการมีส่วนที่ช่วยรักษาบำบัดคนป่วยให้หายวันหายคืนได้เร็วยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้คนป่วยมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย และสุขภาพจิต จึงทำให้พวกเขาเหล่านั้นมีขวัญและกำลังใจที่ดี ร่างกายจึงกลับสู่สภาวะแข็งแรงเป็นปกติโดยเร็ว

9) ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการทำงานเป็นกลุ่ม (Team) ในสถาบันการศึกษา หรือองค์กรต่าง ๆ ได้มีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้มีการแสดงออก มีการละลายพฤติกรรมของกลุ่ม ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ส่วนกิจกรรมเกมกีฬา และกีฬาเพื่อการแข่งขัน การอยู่ค่ายพักแรม จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ไม่เห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

10) ส่งเสริมและบำรุงขวัญทหาร และตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน ทหาร และตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน หรือในท้องถื่นที่อันตราย พวกเขาเหล่านั้นมีความเหน็ดเหนื่อยในการที่ต้องปกป้องอธิปไตยของชาติ เพื่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ดังนั้นในยามที่พวกเขา มีเวลาพักผ่อน ควรจัดความอบอุ่น สนุกสนานเพลิดเพลิน มีกำลังใจที่ดีในการที่จะต่อสู้กับข้าศึก นอกจากนี้กีฬาต่าง ๆ ก็มีความจำเป็นไม่น้อยสำหรับทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน ในอันที่จะส่งเสริมให้มีพลานามัยสมบูรณ์มีสมรรถภาพทางกายที่ดีอยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังมี บัตเลอร์ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 26; อ้างอิงจาก Butler. 1959) ได้กล่าวถึงคุณค่าทางนันทนาการที่มีต่อมนุษย์ไว้พอสรุปได้ดังนี้ คือ

- 1) นันทนาการเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
 - 2) นันทนาการ คือ ทางออกที่ดีของการแสดงออก และการพัฒนาตนเอง
 - 3) การเล่น หรือนันทนาการช่วยให้เด็กมีความเจริญเติบโต และมี
- ประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตเมื่อเจริญวัยขึ้น

4) ช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้นในชีวิต และกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้ได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตในภายหลัง

5) สำหรับผู้ใหญ่ นันทนาการเป็นการแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็น การคบหาสมาคมซึ่งกันและกัน

6) นันทนาการเป็นวิธีหาความสุข ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสมดุลในชีวิตกับการทำงาน การพักผ่อน ความรัก และความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

ไวส์คอปฟ์ (Weiskopf) (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 26; อ้างอิงจาก Weiskopf.) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนันทนาการที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ต่อผู้เข้าร่วมดังนี้

1) นันทนาการกับผลทางด้านจิตวิทยา เป็นที่ยอมรับกันว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะป้องกันบุคคลที่ป่วยทางด้านจิตใจ และยังใช้ในการฟื้นฟูจิตใจให้กลับคืนสภาพเดิมได้เร็ว นอกจากนี้นันทนาการยังช่วยลดความคับข้องใจ หรือความวิตกกังวล

2) นันทนาการกับผลทางร่างกาย กิจกรรมนันทนาการประเภทเกมและกีฬา จะช่วยส่งเสริมสมรรถภาพทางกายให้แก่ผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ทำให้ร่างกายได้รับการพัฒนาทุกส่วน ส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของระบบในร่างกาย โดยเฉพาะระบบการไหลเวียนโลหิต ระบบหายใจ ระบบกล้ามเนื้อ และระบบขับถ่ายของเสีย เมื่อร่างกายแข็งแรงก็จะมีผลให้สามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

3) นันทนาการกับผลทางสังคม กิจกรรมนันทนาการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เข้าร่วมมีการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกัน มีการติดต่อประสานงาน เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จึงเป็นการส่งเสริมให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น

ส่วนของคนไทยเองได้กล่าวว่า คุณค่าทางนันทนาการในรูปของวัตถุประสงค์ของนันทนาการ มีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ประการ พัฒนาสุขภาพมนุษย์สัมพันธ์ การเป็นพลเมืองดี และพัฒนาด้วยบุคคล (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 26; อ้างอิงจาก พ่วง เกิดแก้ว. 2527 และชาญเชวง เนตรสุวรรณ. 2528)

จากประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ จึงพอสรุปได้เป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1) ประโยชน์ต่อตนเอง คือทำให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสมรรถภาพ เพราะได้รับการออกกำลังกาย ในเรื่องของจิตใจ ได้รับความผ่อนคลายความตึงเครียดให้กลับมามีชีวิตชีวา พร้อมทั้งจะเผชิญหน้าในสังคมต่อไป

2) ประโยชน์ต่อครอบครัว คือสามารถเกิดความรัก และความกลมเกลียวปรองดองกันในครอบครัว เพราะกิจกรรมนันทนาการหลายอย่างสามารถทำเป็นครอบครัวได้ เช่น การปลูกต้นไม้ จัดสวน ฯลฯ ทำให้ครอบครัวเกิดความอบอุ่น

3) ประโยชน์ต่อสังคม คือ เด็ก เยาวชน ชุมชน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นพลเมืองที่ดีเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม การประพฤติผิดศีลธรรม การติดยาเสพติด

นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันในสังคม มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อลดความเหินแกลตัว

2.1.3.ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

แบ่งเป็น 8 ประเภท (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 57-58) ดังนี้

1) นันทนาการครอบครัว มุ่งส่งเสริมสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อความอบอุ่นและมนุษย์สัมพันธ์อันดี ตลอดจนการเพิ่มทักษะความรู้เพื่อสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์ เช่น การจัดวันเกิด ปาร์ตี้ ปิกนิก ดูทีวี ฟังวิทยุ การเรียนรู้การปรุงอาหาร งานฝีมือพิเศษ เป็นต้น

2) นันทนาการในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้กับนักศึกษาให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และส่งเสริมความสามัคคี เช่น การจัดกีฬา ภายใน การจัดชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ การจัดรายการดนตรีพิเศษ

3) นันทนาการเยาวชน จัดเป็นกิจกรรมสำหรับเยาวชนทั่วไป ซึ่งอาจจะจัดในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ ทักษะและปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับเยาวชน ในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น จัดกิจกรรมดนตรี จัดกิจกรรมพิเศษทางศาสนา จัดการเข้าค่ายพักแรม จัดทัศนศึกษาพิเศษ

4) นันทนาการชุมชน เป็นการจัดกิจกรรมให้บุคคลต่าง ๆ ในชุมชน ให้มีโอกาสเข้าร่วมตามความพอใจอย่างอิสระ เช่น การจัดสวนสาธารณะ ห้องสมุด สนามกีฬา สวนหย่อม ศูนย์นันทนาการ ฯลฯ

5) นันทนาการธุรกิจ เป็นกิจกรรมที่จัดบริการผู้สนใจเข้าร่วมโดยมีค่าตอบแทนเป็นค่าบริการเพื่อส่งเสริมความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ ให้ความรู้ความสนุกสนาน เช่น การจัดทัศนศึกษาท่องเที่ยว การฉายภาพยนตร์ดนตรี โบว์ลิ่ง กอล์ฟ สถานที่พักผ่อน สถานเริงรมย์ต่าง ๆ

6) นันทนาการในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อการผ่อนคลายให้กับบุคลากรในการปฏิบัติในโรงงาน เพื่อส่งเสริมความรู้ ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ เช่น การจัดงานปีใหม่ จัดกีฬาพิเศษ จัดวันหยุดพิเศษ

7) นันทนาการในโรงพยาบาล เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อการพักผ่อนฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับผู้ป่วยทางกาย และเป็นการบำบัดผู้ป่วยทางจิตเวช เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการเคลื่อนไหว เช่น การจัดกิจกรรมกายบริหาร ดนตรี กีฬา หรือการแสดงละครต่าง ๆ

8) นันทนาการอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อการบริการช่วยเหลือชุมชน โดยการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้มีปัญหาความจำเป็นต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมพิเศษให้กับผู้สูงอายุ จัดดนตรีบำรุงขวัญตำรวจ ทหาร จัดสถานตากอากาศ โรงละคร ซึ่งเป็นออกเป็น 3 ลักษณะ คือ จัดโดยองค์การของรัฐ หมายถึง สวนสาธารณะ สถานพักผ่อนหย่อนใจ ศูนย์กีฬาต่าง ๆ จัดโดยองค์การอาสาสมัคร จัดบริการสมาชิกในด้านกิจกรรม

เช่น สมาคมวายเอ็มซีเอ จัดโดยองค์กรเอกชน ซึ่งจัดตั้งกลุ่มสนใจขึ้นเพื่อจัดกิจกรรมบริการให้แก่ชุมชน

2.2 กิจกรรมนันทนาการที่เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นันทนาการ จัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกของมนุษย์ ด้วยความพึงพอใจ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยอาศัยความสนใจและพึงพอใจในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีหลากหลาย (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 65) และได้ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรม เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาคนในแต่ละด้าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ นันทนาการมีการดำเนินการโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อที่สำคัญ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 38)

ศิลปหัตถกรรม (Arts and Crafts) เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมต้องใช้มือปฏิบัติ เช่น การฝีมือ การปั้น วาดเขียน แกะสลัก จักสาน งานฉลุ งานไม้ เย็บปักถักร้อย และการนำวัสดุที่เหลือใช้ต่าง ๆ มาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 38) เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทางจิตเจตปัญญา ทักษะ ความสามารถพิเศษ และความคิดสร้างสรรค์ ความละเอียดอ่อนของจิตใจ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีคุณค่าดังต่อไปนี้ กิจกรรมเพื่อฝึกทักษะความสัมพันธ์ของประสาทตา หู มือ เท้า พัฒนาความคิด ความสามารถในการทำงาน เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ สร้างทักษะพื้นฐานชีวิตแก่เยาวชน สร้างความเชื่อมั่น พัฒนาการเรียนรู้ และทัศนคติ สร้างเสริมบุคลิกภาพ ความภูมิใจในผลงาน ความยอมรับซึ่งกันและกัน ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ความเครียดเสริมสุขภาพกายและจิต (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 65-66; อ้างอิงจาก Maloncy Joan. 1971: 1-5)

กิจกรรมทางพลศึกษา (Physical Activities) ได้แก่ กิจกรรมเกมกีฬาทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นประเภทเดี่ยว คู่ หรือทีม ทั้งที่เล่นในร่ม และกลางแจ้ง รวมถึงกีฬาทางน้ำด้วย ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาแล้วล้วนแต่จัดรวมเป็นประเภทกิจกรรมนันทนาการทางพลศึกษาทั้งสิ้น เช่น หมากรุก หมากรอส แบดมินตัน ยิมนาสติก ฟุตบอล บาสเกตบอล เบสบอล เทนนิส ตะกร้อ วายน้ำ แข่งเรือ และโปโลน้ำ เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 38) จัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย เพื่อสนอง ตอบความต้องการตามธรรมชาติ ได้รับความสนุกสนาน สร้างทักษะกีฬา พัฒนาคุณภาพ น้ำใจนักกีฬา และระเบียบวินัยต่าง ๆ ซึ่งมีคุณค่าแก่ชีวิตดังต่อไปนี้ ส่งเสริมสมรรถภาพทางกายและจิตใจ พัฒนาทักษะความสามารถทางกลไก และสมรรถภาพร่างกาย การเคลื่อนไหว พัฒนาทักษะทางด้านกีฬาต่างๆ พัฒนาคุณธรรมด้านจิตใจได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน(พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 66)

งานอดิเรก (Hobbies) หมายถึง กิจกรรมที่จัดทำในช่วงโอกาสเวลาว่างของตน นายแพทย์วิลเลียม ออสเลอร์ (Dr. William Osler) ชาวอังกฤษได้กล่าวถึงคุณค่าของงานอดิเรกว่า ชีวิตของคนเราจะมีความสุข หรือขาดความอบอุ่น ถ้าขาดงานอดิเรก งานอดิเรกก่อให้เกิดคุณค่าด้านธรรมชาติ การแสวงหาความรู้แปลก ๆ ใหม่ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้ออกกำลังกาย หรือเพลิดเพลินไปกับกิจกรรมนั้น ๆ (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 76)

คุณค่าของงานอดิเรก เป็นสื่อในการผ่อนคลายความตึงเครียด ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดประโยชน์ในการกำจัดความเหงา เป็นกิจกรรมบำบัดทางจิต เป็นการบริหารจัดการผู้มีปัญหาทางอารมณ์ เป็นการส่งเสริมวัตถุประสงค์ ด้านสุขภาพจิต ความสุขใจ เป็นกิจกรรมชดเชยให้กับชีวิต เป็นสื่อการเรียนรู้ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ สนองตอบความต้องการด้านการยอมรับ และสัมพันธ์ภาพกับสังคม เป็นกิจกรรมทดแทน และสร้างความสมดุลให้กับชีวิตคนสูงอายุ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้แสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์ สนองตอบความต้องการ ความสนใจ ความสามารถของบุคคล เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และท้าทายความสามารถเฉพาะคน (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 76)

ดร. จอห์น เอช.เจนนี (Dr. John H. Jenney) ได้เขียนไว้ในหนังสือ Introduction to Recreation อธิบายถึงคำว่า “งานอดิเรก” ไว้ว่า งานอดิเรกนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 38 - 39)

งานอดิเรกประเภทสะสม (Collecting Hobbies) หมายถึง การเก็บสะสมสิ่งต่าง ๆ เพื่อความเพลิดเพลิน และความสุขใจ เช่น การสะสมธนบัตร เหรียญสตางค์ สะสมภาพ สะสมบัตรโทรศัพท์ และสะสมแสตมป์ เป็นต้น

งานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ประดิษฐ์ (Creative Hobbies) หมายถึง งานสร้างสรรค์ และงานประดิษฐ์ เช่น ประดิษฐ์ดอกไม้ หรือต้นไม้ที่ทำจากกระดาษ หรือพลาสติก การทำตุ๊กตา การถักไหมพรม และการแกะสลัก เป็นต้น

ส่วน พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 77-78) ได้แบ่งประเภทของงานอดิเรกเพิ่มขึ้นอีก 3 ประเภท ได้แก่

งานอดิเรกประเภทที่ต้องทำ (Doing thing) หมายถึง กิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมเพื่อการแสดงออก เช่น เกม กีฬา การเต้นรำ ทำสวน ถ่ายรูป การเล่นอุปกรณ์ต่าง ๆ การประดิษฐ์สิ่งของ การล่าสัตว์ เป็นต้น กิจกรรมประเภทนี้ต้องมีการแสดงออก และทำให้เกิดความเพลิดเพลินสุขภาพกายและจิตใจ กิจกรรมด้านการฝึกสมอง เช่น การอ่านหนังสือ เล่นไพ่ หมากรุก หรือการเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ เช่น นกเขา ไก่ แมว สุนัข จนสามารถจัดเป็นธุรกิจซื้อขาย ในปัจจุบันนับเป็นนันทนาการที่ให้ประโยชน์มาก

งานอดิเรกประเภทการศึกษาเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กิจกรรมพิเศษที่ใช้เวลาว่างเพื่อหาความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยการศึกษาค้นคว้า เปลี่ยนบรรยากาศได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ จากการศึกษาด้วยตนเอง เช่น การฝึกภาษา ฝึกเรียนศิลปหัตถกรรม ดูโบราณสถานโบราณวัตถุต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของบุคคล โดยไม่กำหนดเพศ วัย อาชีพ เช่นนายแพทย์ อาจใช้เวลาว่างในการศึกษาเรียนรู้การซ่อมเครื่องยนต์ ช่างยนต์อาจใช้เวลาว่างในการทำสวนครัว ชาวสวนใช้เวลาว่างในการเล่นดนตรี เป็นต้น

งานอดิเรกประเภทศึกษานอกสถานที่ (Outdoor education) หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เวลาว่างพิเศษ เพื่อหาความรู้เพลิดเพลินด้วยการศึกษาหาประสบการณ์ชีวิต จากการได้พบได้เห็นสิ่งต่าง ๆ แปรจากการสัมผัสด้วยตัวเอง เช่น การท่องเที่ยวทัศนอาจร การเดินทางไกล การอยู่ค่าย

พักแรม ท่องเที่ยวดูโบราณสถานต่าง ๆ เที่ยวต่างประเทศ หรือเที่ยวป่าเขาลำเนาไพร การศึกษา นอกสถานที่ เป็นการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษทั้งภายใน และภายนอก คือนำเอาความรู้ที่ ศึกษาไปใช้ ในการศึกษาธรรมชาติ หรือสถานที่สัมผัสพบเห็น เป็นประสบการณ์ชีวิต ทักษะต่าง ๆ ที่ได้ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ส่วน ชูชีพ เยาวพัฒน์ และพีระพงศ์ บุญศิริ ได้แบ่งเพิ่มอีก 1 ประเภท ได้แก่

ดนตรี (Music) หมายถึง กิจกรรมทางดนตรีทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง เล่น ดนตรี หรือการแต่งเพลง ซึ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้เล่น และผู้ฟัง เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล ดนตรี ฟันเมือง และคอนเสิร์ต เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39) ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการ แสดงออก ซึ่งความสามารถเฉพาะจัดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และมีบทบาทสำคัญต่อบุคคลในด้าน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้ปรับคุณภาพชีวิต ลดภาวะความเครียดทางอารมณ์ ผ่อนคลาย ความเหน็ดเหนื่อยเพื่อเตรียมพร้อมที่จะทำงานต่อไป (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 79-80)

ดร.ชาร์ล ดี ซีซอร์ (Dr.Charless D.Zechor) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา ได้ ศึกษาด้านการดนตรีเพื่อการบำบัดทางจิตจนกระทั่งเขียนรายละเอียดในหนังสือ Why we love music? ซึ่งสรุปว่า ดนตรีมีคุณค่าต่อชีวิตดังต่อไปนี้ เป็นกิจกรรมกระตุ้นมนุษย์ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ เป็นสิ่งสร้างอารมณ์เฉพาะ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นการส่งเสริมสติปัญญาและ ความคิด เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นกิจกรรมสร้างความรู้สึกซาบซึ้งเข้าถึงดนตรีโดยอาศัยจังหวะ ดนตรีเป็นสื่อ เป็นสื่อการเรียนรู้ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นกิจกรรมเรียนรู้วิวัฒนาการของ เพลงและสภาพสังคม (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 80)

กิจกรรมเข้าจังหวะ (Rhythmic Activities) หมายถึง กิจต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวโดยใช้ เสียงดนตรีเป็นตัวกำหนดจังหวะ เช่น การเต้นรำ การฟ้อนรำ การเต้นรำพื้นเมือง (Folk dance) ของชาติต่าง ๆ ฟ้อนเงี้ยว รำวง บัลเลต์ (Ballet) นาฏศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมบางประเภท ที่มีทั้งการร้องและการรำผสมผสานกัน เช่น การเล่นเพลงลำตัด เพลงฉ่อย ร้องรำ มโนห์รา และ เพลงพวงมาลัย เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39)

ละคร ภาพยนตร์ และการแสดง (Drama) หมายถึง การแสดงละครทุกชนิด เช่น ละครชาตรี ละครพื้นบ้าน นาฏศิลป์ มโนห์รา โขน หนังตะลุง ละครร้อง ละครรำ อุปรากร (Opera) และภาพยนตร์ เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39)

กิจกรรมนันทนาการนอกเมืองหรือกิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor recreation) หมายถึง กิจกรรมนันทนาการที่ใช้ธรรมชาติป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ชายหาด ชายทะเล เป็นองค์ประกอบในการ ดำเนินกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งได้แก่ การศึกษาธรรมชาติ เที่ยวป่า ชมอุทยาน ตั้งค่ายพักแรม ปีน เขา เดินทางไกล ล่องแก่ง และชมน้ำตก เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39)

กิจกรรมประเภทสื่อความหมาย (Communication Activities) หมายถึง กิจกรรม ประเภทวรรณกรรม เช่น การอ่านหนังสือ เขียนจดหมาย เขียนบทความ เขียนนวนิยาย บทวิจารณ์ ภาพยนตร์ กลอน โคลง ฉันท์ โต้ว่าที่ และปาฐกถา เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39)

กิจกรรมทางสังคม (Social Activities) หมายถึง กิจกรรมที่มีส่วนร่วมในสังคม เช่น งานพบประสังสรรค์ งานสโมสร งานสมาคม งานวันเกิด งานปีใหม่ งานกีฬา เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39)

กิจกรรมพิเศษ (Special Events) หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น งานปีใหม่ วันสงกรานต์ คริสต์มาส ลอยกระทง และงานฝังลูกนิมิต เป็นต้น (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 39) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่จัดเตรียมเป็นการเฉพาะในโอกาสพิเศษเพื่อการเผยแพร่อนุรักษ์ หรือแสดงออกถึงลักษณะวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างโอกาสแก่หน่วยงานให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง เป็นสื่อในการเก็บรวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นโครงการ เป็นสื่อสัมพันธ์ของกลุ่มชน เพื่อสร้างความร่วมมือสามัคคีประสานงานกันเป็นการเปิดโอกาสให้พัฒนาความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี เป็นการช่วยกระตุ้นความสนใจในการบริการกลุ่มและบุคคลให้มากขึ้น (พีระพงศ์ บุญศิริ. 542: 89)

กิจกรรมอาสาสมัคร (Voluntary Activities) จัดเป็นกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือบริการชุมชนโดยปราศจากสินจ้างรางวัล โดยการเสียสละเอื้อเฟื้อส่วนรวมได้ประโยชน์ทางด้านความสุขทางจิตใจ การแสดงออกถึงน้ำใจ และการช่วยกันพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่จะจัดในรูปของหน่วยงานองค์กรเฉพาะ เช่น สมาคม สโมสร เป็นต้น กิจกรรมด้านนี้จะเป็นอาสาให้ความช่วยเหลือชุมชนในยามว่าง เช่น การอาสาเป็นผู้นำเยาวชนในศูนย์เยาวชน อาสาสมัครสอนหนังสือหรือกิจกรรมพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดกิจกรรมด้านนันทนาการในรูปขององค์กร (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 90; อ้างอิงจาก Richard, G.Kraus. 1971: 70-75)

จากรายละเอียดกิจกรรมนันทนาการที่เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นว่ากิจกรรมนันทนาการนั้น ครอบคลุมในทุกเรื่อง ซึ่งในปัจจุบันก็มีเยาวชนให้ความสนใจกับโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย และอาจกล่าวได้ว่ามีเยาวชนจำนวนไม่น้อยใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมทางด้านเต้นรำ

2.3 กิจกรรมนันทนาการการเต้นรำ

การเต้นรำ (Dances) เป็นกิจกรรมการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว เป็นการแสดงของมนุษย์ในความสามารถที่จะเคลื่อนไหว ซึ่งทำทางต่าง ๆ ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของกิจกรรมในชีวิตโดยมนุษย์และวัฒนธรรม การเต้นรำเป็นการแสดงออกถึงอารมณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ความสุข เสียใจ ความรัก สงคราม การบูชา ฯลฯ อาร์โนลด์ ได้จำแนกระหว่างการเคลื่อนไหว และการเต้นไว้ดังนี้ คือ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 41)

การเคลื่อนไหว เป็นทั้งการแสดงกิริยาแบบรู้ตัว หรือไม่รู้ตัว ที่มาจากการตอบสนองภายในต่อสัณฐานวิทยา การเต้นรำ เป็นการเคลื่อนไหวอย่างเป็นชุด ที่แสดงถึงปฏิกิริยาตอบสนองการกระตุ้นจากภายใน หรือภายนอก ดังนั้น การเคลื่อนไหวปกติของมนุษย์ก็เป็นการเคลื่อนไหวที่นำมาใช้ในการเต้นรำด้วย เช่น การกระโดด การหัน การยืดตัว การย่อตัว การหมุน การยกขึ้น และการสไลด์

การเต้นรำได้พัฒนามาหลายทาง แต่จากการตรวจสอบทำให้ทราบว่า การเต้นรำเป็นการแสดงพื้นเมือง หรือการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นมา ที่ทำให้เราทราบถึงพัฒนาการการเต้นรำ ในตอนต้นมีขึ้นเพื่อบรรยายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น การตกของพระอาทิตย์ การขึ้นของพระจันทร์ การล่าสัตว์ และพิธีการต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ระบำพื้นเมืองอเมริกันที่นิยมในวัฒนธรรมของหลายชาติ เพื่อแทนเหตุการณ์ทางสังคมหลายอย่าง เช่น การเก็บยุงข้าว การเก็บเกี่ยวร่วมกัน และพิธีเฉลิมฉลองหัวหน้าใหม่ ฯลฯ ระบำพื้นบ้านได้มีการนำมาจากศิลปะพื้นบ้านและได้พัฒนาเป็นทักษะการแสดงชั้นสูงที่เรียกว่า “ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน” การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ นำมาซึ่งรูปแบบใหม่ทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการเต้นรำ และนักดนตรี เริ่มมีการสร้างการแสดง และการสอนผลจากการสร้างนี้ทำให้นักวิทยาศาสตร์หลายคนได้หันมาศึกษาเรื่องการเต้นรำ และการเคลื่อนไหวแสดงออกต่อการเต้นรำจึงได้พัฒนามาเป็นการแสดงศิลปะ ซึ่งมีมาตรฐานหลักเกณฑ์มากขึ้น และได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมาก มีโรงเรียนสอนกิจกรรมการเต้นรำประเภทต่าง ๆ มากมาย เช่น บัลเลต์ แจ๊ส Ballroom Dancing แท็ป ฯลฯ ซึ่งเป็นที่สนใจของเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่จำนวนมาก

2.4 คุณค่าและประโยชน์ของการเต้นรำ

คนเราจะต้องมีการเคลื่อนไหวไปตลอดชีวิตนับตั้งแต่เริ่มมีลมหายใจไปจนกระทั่งหมดลมหายใจสุดท้าย เพราะการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของคนเรา การเต้นรำได้กำเนิดขึ้นจากแรงกระตุ้นเกี่ยวกับความต้องการในการเคลื่อนไหวของมนุษย์ เราสามารถพูดได้ว่าชีวิตก็คือการเคลื่อนไหว และศิลปะของการเคลื่อนไหวก็คือ การเต้นรำนั่นเอง การเต้นรำเป็นพลังความรู้สึกอย่างหนึ่งที่มนุษย์แสดงออกมาตามธรรมชาติ (ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนาสกุล. 2535: 92)

การเต้นรำเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์ ซึ่งจะเป็นได้ว่าการเต้นรำได้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และสังคมของชีวิตมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มาทุกยุคทุกสมัย ในสังคมของมนุษย์ยุคแรก ๆ จะใช้การเต้นรำเพื่อประกอบในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีกรรมในการขับไล่สิ่งชั่วร้าย พิธีกรรม การขอฝน เป็นต้น ในสังคมมนุษย์ยุคปัจจุบันก็ยังคงมีการเต้นรำกันเพื่อความสนุกสนาน ความเบิกบานใจ และเพื่อกำจัดความวิตกกังวลต่าง ๆ ให้หมดสิ้น (ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนาสกุล. 2535: 92)

การเคลื่อนไหวทางด้านร่างกายยังมีอีกมากมายหลายอย่าง แต่การเต้นรำนั้นเป็นการเคลื่อนไหวที่ประกอบไปด้วยท่าทางอันสวยงาม การเต้นรำเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงศิลปะในการเคลื่อนไหวของมนุษย์ ซึ่งการเต้นรำนั้นจะประกอบไปด้วยเสียงดนตรี การเคลื่อนไหวของร่างกาย ทิศทางในการเคลื่อนไหว รูปแบบของการเคลื่อนไหว จังหวะ เวลา และการใช้พลังงาน การเต้นรำจะมีอยู่หลายประเภท เช่น การเต้นรำแบบลีลาศ (Ballroom) การเต้นรำพื้นเมือง บัลเลต์ โมเดิร์น ดานซ์ (Modern dance) และแท็ปแดนซ์ (Tap dance) เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าการเต้นรำเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าอยู่ในตัวของมันเอง (ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนาสกุล. 2535: 92-93)

จากคุณประโยชน์มากมายของการเต้นรำจึงมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้รายละเอียดของคุณค่าของการเต้นรำไว้ ดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 41) กล่าวว่า คุณค่าของกิจกรรมนันทนาการประเภทการเต้นรำ มีดังนี้ ผ่อนคลายความเครียด สนุกสนานเพลิดเพลิน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว และการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ให้มีโอกาสนในการเข้าสังคม มีสมาธิที่ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ ให้รู้จักอดทน พยายาม และรับผิดชอบ ให้ได้มีโอกาสนในการแสดงออก หากทำได้ก็จะเป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกัน สามารถใช้เป็นอาชีพเพื่อหารายได้ ส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ทำให้มีร่างกายแข็งแรง พัฒนาสมรรถภาพทางกาย ทุกด้าน รับรู้สุนทรียภาพของเสียงเพลง และแสดงกวีวัฒนธรรมของแต่ละชาติ

นอกจากนี้ ยังมีผู้กล่าวว่า การเต้นรำเป็นโปรแกรมที่ช่วยพัฒนาการเคลื่อนไหวของร่างกายให้เกิดความสัมพันธ์กันของส่วนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และยังเป็นโปรแกรมคาร์ดิโอ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ช่วยบริหารการทำงานของหัวใจเป็นไปอย่างเหมาะสม การออกกำลังกายแนวนี้เหมาะสมกับสมาชิกทุกคน ทุกระดับความแข็งแรง และการเข้าเล่นคลาส จึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นกับคนรอบข้างอีกด้วย (มาตามที. 2549: 55)

ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนา (2535: 93-94) กล่าวว่า คุณค่าของการเต้นรำแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ คุณค่าในด้านส่วนบุคคล คุณค่าที่แต่ละคนจะได้รับจากการเต้นรำโดยตรงก็คือ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เหตุผลก็คือการเต้นรำเป็นการทำให้มีการรวมกลไกของร่างกายทั้งหลายเข้าด้วยกัน คือสติปัญญา อารมณ์ และหน้าที่การทำงานของร่างกาย ความรู้สึกอย่างหนึ่ง ที่จะเริ่มเกิดขึ้นในตัวเด็กก็คือเด็กจะรู้จักสำรวจตนเอง และเกิดพลังความกล้าขึ้นในตัวเอง ความอดทนของร่างกาย และการรู้จักควบคุมตนเองจะเกิดขึ้นได้จากการเต้นรำ เพราะการเต้นรำจะท้าทายให้เกิดการพัฒนาในเรื่องของวินัยในตนเอง การเต้นรำจะช่วยให้คนเรารู้จักจัดการในเรื่องของน้ำหนักตัว การใช้พลังงานและการทำงานประสานสัมพันธ์กันของร่างกายถ้าเรามีความเข้าใจเกี่ยวกับการเต้นรำก็จะทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวได้มากยิ่งขึ้น สามารถแสดงลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวออกมาได้เองโดยอัตโนมัติ โดยไม่ต้องเสียเวลานึกคิด และจะก่อให้เกิดเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเองเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวได้มากขึ้น

ความสำคัญของการเต้นรำ และค่ามีคุณค่าขั้นพื้นฐานที่จะมีขึ้นในแต่ละบุคคลก็คือ ความพึงพอใจในการสนองต่อความต้องการ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของมนุษย์ การเต้นรำจะมีผลทำให้มีชีวิต และสุขภาพที่ดีขึ้น

นักเต้นรำจะมีการตัดสินใจใช้กริยาท่าทางการเคลื่อนไหวแบบเฉพาะพิเศษได้อย่างเหมาะสม การเต้นรำจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความสง่างามของร่างกาย ความสมดุลของร่างกาย และความคล่องตัว ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกายนี้ จะสามารถกระทำได้ทั้งแบบมีเสียงดนตรี และไม่มีเสียงดนตรี ความสามารถในการจัดตำแหน่งของร่างกายได้อย่างถูกต้อง การเปลี่ยนถ่ายน้ำหนักตัวได้อย่างถูกต้อง และราบรื่น ความสามารถในการเปลี่ยนท่าทางการเคลื่อนไหวจากท่าหนึ่งเป็นอีกท่าหนึ่งได้อย่างราบรื่น ความสามารถในการจัดลำดับตัวส่วนล่าง และส่วนบนให้เคลื่อนไหวอย่างสัมพันธ์กัน และความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายให้สัมพันธ์กัน

เป็นอย่างดีต่อคู่เต้นรำของตนเอง และคู่เต้นรำคู่อื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของแต่ละคนซึ่งผู้เต้นรำจะต้องเรียนรู้

2.4.1 คุณค่าทางด้านสังคม

คนที่เต้นรำเป็นอย่างดีแล้ว มักจะพูดคุยเสมอว่าประสบการณ์จากการเต้นรำได้สามารถช่วยให้เขามีโอกาสติดต่อกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเต้นรำเป็นศิลปะที่จำเป็นในสังคมเพื่อใช้สำหรับการติดต่อกับกลุ่มสัมพันธ์ การเต้นรำจะช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันของสังคมให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีของสังคมในการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นต้น

2.4.2 คุณค่าทางด้านวัฒนธรรม

การเต้นรำสามารถเป็นเครื่องหมายที่แสดงออกให้เห็นถึงความปลื้มปิติยินดีหรือความเศร้าโศกของมนุษยชาติได้ การเต้นรำจะแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น นับตั้งแต่การเต้นรำของพวกชนเผ่าต่าง ๆ ในอาฟริกาจนมาถึงการเต้นรำแบบดิสโก้ของชาวอเมริกัน ซึ่งภาษาทางร่างกายที่พวกเขาแสดงออกมาจะบ่งบอกถึงความรู้สึก และทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกวิถีการดำรงชีวิตของพวกเขา ตัวอย่างเช่น ในเรื่องของสิทธิความเท่าเทียมกันของกลุ่มสตรีก็จะได้เห็นได้จากการแสดงออกทางการเต้นรำโดยที่ฝ่ายชายจะไม่พยายามเป็นผู้นำฝ่ายหญิงในการเต้นรำกันบนฟลอร์ของชาวอเมริกัน ในประเทศกรีซ และออสเตรเลียจะยังคงมีการรักษาประเพณีที่แสดงให้เห็นถึงมิตรภาพของฝ่ายชายในการเต้นรำเอาไว้ การเต้นรำพวกชนเผ่าต่าง ๆ ในประเทศกานาจะมีการเต้นรำในพิธีกรรมการล่าสัตว์มาเป็นอาหารในชีวิตประจำวัน และประเทศอื่น ๆ ก็มีการเต้นรำอันแสดงออกให้เห็นถึงวัฒนธรรมในแต่ละชาติที่สะท้อนออกมาให้เห็นได้ในแต่ละยุคสมัย

นอกจากนี้ ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนา (2535: 94-96) ยังกล่าวว่า การเต้นรำยังมีประโยชน์ต่อการศึกษาอีกด้วย กล่าวคือ โปรแกรมของการศึกษาจะขาดความสมบูรณ์ และขาดความกว้างขวางถ้าขาดโปรแกรม วิชาการเต้นรำ การเต้นรำยังเป็นได้มากกว่าเศษย่อยชิ้นเล็ก ๆ ของการศึกษา ต่อข้อถามที่ว่า การเต้นรำเป็นอะไรที่สามารถทำให้การศึกษาเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์และดีกว่า โดยพื้นฐานต่อไปนี้เราสามารถอธิบายเหตุผลของการเต้นรำ ได้ดังนี้

1) การเต้นรำเป็นพื้นฐานของการศึกษา การเต้นรำช่วยให้คนเรามีประสบการณ์ในตัวเองเกิดขึ้นได้มากและชัดเจนยิ่งขึ้น การเต้นรำก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความสามารถทางสติปัญญา โดยจะมีการพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างประสมประสานกลมกลืนกัน การเต้นรำจึงเกี่ยวข้องกับสายใยแห่งชีวิตของแต่ละคนที่จะเป็นพื้นฐานการศึกษาของเขาต่อไป

2) การเต้นรำช่วยเป็นแรงเสริมของการเรียนรู้ทั้งปวง การเต้นรำจะมีความสัมพันธ์กับขอบข่ายของการศึกษาวิชาการอื่น ๆ และทำให้การศึกษาวิชาการนั้น ๆ มีขอบข่ายกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เช่น ศิลปะ ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม เป็นต้น คือการเต้นรำจะเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงขอบข่ายอย่างหนึ่งที่สามารถรู้สึกรู้ได้ และเกิดเป็นประสบการณ์ในแต่ละบุคคล การนำไปสู่ขอบข่ายนี้ ซึ่งส่วนประกอบของการเต้นรำ อันได้แก่ เสียง การเคลื่อนไหว

ทิศทาง รูปแบบ ระยะเวลา และพลังงานซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นมโนทัศน์ขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ในวิชาการต่าง ๆ การเดินร่าจึงช่วยเสริมให้การศึกษาทั้งหมดดีขึ้น

3) การเดินร่าช่วยเตรียมทางเลือกตามวิถีทางที่ถูกต้องของการศึกษา การเดินร่าจะทำให้เด็ก ๆ ที่มีความแตกต่างกันได้รวมกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เด็ก ๆ นั้นจะได้เรียนรู้ได้แสดงออกมาด้วยตัวของเขาเอง การเดินร่าเป็นการรวมร่างกายและจิตใจให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี การเดินร่าจะสามารถเข้าถึงเด็ก ๆ ผู้ซึ่งไม่เคยกระทำการกายอาการง่าย ๆ ได้โดยลำพังตนเอง และสามารถช่วยทำให้เด็ก ๆ รู้จักวางแผน รู้จักมีเหตุผล มีความทะเยอทะยานสูงขึ้น และเป็นคนที่สมบูรณ์

4) การเดินร่าจะช่วยกระตุ้นให้แสดงถึงศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ การเดินร่าจะช่วยทำให้เด็ก ๆ เข้าใจรูปแบบของการเคลื่อนไหว และส่วนประกอบของการเคลื่อนไหวซึ่งความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของรูปแบบ และลักษณะของการเคลื่อนไหวที่มีสะสมในตัวของเด็กจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถทางด้านการแสดงออก และจะทำให้เด็กค้นพบถึงศิลปะของการเดินร่าที่แท้จริงได้

5) การเดินร่าจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรอบรู้ในตนเอง และสังคม การเดินร่าจะสามารถช่วยผ่อนคลายปัญหาความยุ่งยากที่จะมีขึ้นในเด็ก ๆ ให้ลดน้อยลง ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าการแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะของเขาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงอารมณ์ จิตใจ และร่างกายที่มีความต้องการต่อการเดินร่าด้วย เด็ก ๆ จำเป็นจะต้องเผชิญกับสิ่งเหล่านี้และค่อย ๆ ทำให้เกิดการรวมความรู้สึกนึกคิดของตนเองขึ้นมาเป็นมโนทัศน์ และจะเกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปให้สัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ได้ การเดินร่าสามารถทำให้คนเราเกิดความรอบรู้ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ยังช่วยให้เราพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างมั่นใจ

6) การเดินร่าจะช่วยให้มีสุขภาพดี การเดินร่าสามารถช่วยพัฒนาเด็กได้ทั้งทางร่างกายอารมณ์ และความสวยงาม การเดินร่ายังมีประโยชน์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบำบัดรักษาของเด็กที่มีความผิดปกติทั้งทางร่างกาย และจิตใจได้ด้วย และยังช่วยให้คนที่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน มีความรู้สึกสดชื่นขึ้นมาได้อีกพร้อมที่จะรับมือกับปัญหา และอุปสรรคได้ต่อไป แต่การเดินร่าก็ยังมีคามสำคัญยิ่งไปกว่านี้อีกมาก เราเข้าใจและซาบซึ้งเป็นอย่างดีว่า การเดินร่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถเลือกเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถเลือกเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถเลือกเป็นกิจกรรมยามว่างได้ เราสามารถพิจารณาใช้การเดินร่าเป็นเครื่องมือช่วยบรรเทาทุกข์ และช่วยให้เกิดความสนุกสนานในชีวิตได้ และยังเป็นการออกกำลังกายที่ช่วยส่งเสริมให้ร่างกาย มีความสมบูรณ์แข็งแรง และคล่องแคล่วว่องไว

7) การเดินร่าช่วยให้เรามีความรู้ความเข้าใจ และซาบซึ้งถึงวัฒนธรรมของนานาประเทศการเดินร่าจะช่วยทำให้เรามีความเข้าใจ และรับรู้ถึงความคล้ายคลึงกัน หรือความแตกต่างในระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

ส่วนอาจารย์วัลลภา บัจฉิมสวัสดิ์ (2549: สัมภาษณ์) ผู้อำนวยการสถาบันบางกอกแดนซ์ กล่าวว่าจุดประสงค์หลักของการเรียนเดินร่า คือ เพื่อสร้างลีลาให้เราเดินร่าเป็น ไม่ว่าจะใน

ลักษณะใดก็ตาม แต่ประโยชน์ของการเต้นรำนั้นกลับมีมากมาย คือช่วยเพิ่มพูน ทักษะต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1) ทักษะด้านร่างกาย คือ การฝึกกล้ามเนื้อ การบังคับสัดส่วนต่าง ๆ ให้ทำงานรวมกันได้ เราเรียกว่า การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างถูกต้องเหมาะสม (Co-ordination)

2) ทักษะทางด้านดนตรี คือ การใช้หูในการฟังจังหวะเพลง หรือ การสร้างลีลาความรู้สึกไปพร้อมกับจินตนาการของการฟัง (Sense of Movement) เช่น ถ้าดนตรีมีสุนทรีย์ไปทางด้านไหน เราก็สามารถสร้างลีลาไปทางด้านนั้นได้ เช่น เพลงมีจังหวะกระชับ และเร็วก็น่าจะต้องสร้างลีลา กระชับเร็ว ถ้าเพลงมีจังหวะช้า ก็ต้องสร้างลีลาช้า

3) ทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) คือการมีสุนทรียภาพทางด้านการเต้นรำ ทำให้เด็กมีความสุข มีความพอใจในตัวเอง สามารถยอมรับตัวเองได้ รู้ว่าตนเองมีคุณค่า เพราะได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก ชอบ อยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่คิดร้ายกับตัวเอง เพราะการเรียนเต้นรำเป็นการฝึกสมองให้มีความฉับไว ในการคิดทำเต้น และจำท่าเต้น ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง และมีความกล้าแสดงออก พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาในทุกเรื่อง ดังนั้นเด็กจะไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัวย และสังคม

ทั้งหมดนี้ มีความสำคัญกับการดำรงชีวิต เพราะเราเรียนเต้นรำไม่ได้คาดหวังว่า จะต้องเป็นนักเต้นที่เก่งในคณะ แต่คุณสมบัตินี้ได้จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้

ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์แซม ทัง (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า การเรียนหนังสือ เรียนดนตรี เรียนศิลปะ ฯลฯ วิชาเหล่านี้ฝึกให้มีสมาธิ แต่การเรียนเต้นรำ เราได้ทั้งร่างกาย คือ การฝึก Coordinate จนถึงการฟังเพลง จังหวะ อารมณ์ และการควบคุมร่างกายของตนเอง คือการวัดระยะเบียบของร่างกายได้ดี ช่วยเสริมในเรื่องบุคลิกภาพไม่ว่าจะเป็นการเดิน การยืน การนั่ง นอกจากนี้ การเต้นรำสอนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ เพราะการเรียนเต้นต้องฝึกสมองให้ไวต่อการรับท่าเต้น และต้องมีความมานะ อดทน เพราะการเรียนเต้นรำต้องมีการตัดตัว แขน ขา ซึ่งถ้าอดทนกับตรงนี้ได้ก็แสดงว่า เขาสามารถอดทนกับสิ่งอื่น ๆ ได้

นิพนธ์ วรรณมรินทร์ (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า โดยปกติ ชีวิตประจำวันของเด็กจะต้องเรียนหนังสือไม่ได้มีโอกาส กระโดดโลดเต้น ถ้าเขาใช้เวลาว่างในการเรียนเต้นรำจะทำให้เกิดความผ่อนคลาย รู้สึกเป็นอิสระ ไม่เครียด นอกจากนี้ การเรียนเต้นรำยังช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ คือ การเต้นจะมีการสอนในเรื่องการยืนให้ถูกต้อง คือ ยืนตัวตรง หลังตรง ขาตึง ซึ่งสิ่งเหล่านี้โดยปกติจะไม่ได้อยู่ในโรงเรียนทั่วไป นอกจากโรงเรียนสอนเต้นเท่านั้น ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษของการเรียนเต้น

จากคุณค่า และประโยชน์ของการเต้นรำ จะเห็นว่าการเต้นรำเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ดังนั้นประโยชน์ของการเต้นรำจึงมีมากมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าประโยชน์ของการเต้นรำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ประโยชน์ทางตรง และประโยชน์ทางอ้อม

ประโยชน์ทางตรง

ประโยชน์โดยตรงของการเต้นรำ คือ การฝึกให้เต็กรูปแบบต่าง ๆ เป็น ดังนั้นการเต้น คือการออกกำลังกายชนิดหนึ่งซึ่งก็จะได้ประโยชน์ในการออกกำลังกาย คือ เกิดความผ่อนคลาย คลายความตึงเครียด ทำให้มีชีวิตชีวา สุขภาพร่างกายแข็งแรง พัฒนาสมรรถภาพ

ประโยชน์ทางอ้อม

ประโยชน์ทางอ้อมของการเต้นรำ คือเพื่อเรียนเต้นรำในระยะหนึ่งแล้วร่างกายจะเกิดการเสริมสร้างสมรรถภาพทางด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น โดยผู้เรียนอาจไม่รู้ตัว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ข้อใหญ่ ดังนี้

1) ทางด้านร่างกาย ช่วยพัฒนาการเคลื่อนไหวของร่างกายให้เกิดความสัมพันธ์กันของส่วนต่าง ๆ (Co-ordinate) ได้ดีขึ้น ทำให้ไม่ว่าจะทำกิจกรรมใดเด็กจะมีการรับรู้ได้เร็ว และสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนเต้นรำ นอกจากนี้ยังเสริมสร้างในเรื่องของบุคลิกภาพ การยืน การเดิน การนั่งในลักษณะที่สง่างาม

2) ทางด้านจิตใจ ช่วยฝึกสมาธิ เพราะการเรียนเต้นรำต้องฟังจังหวะเพลง พร้อมกับการเต้นทำให้ผู้ที่เต้นต้องมีสมาธิ จึงสามารถเต้นรำลงจังหวะเพลงได้ นอกจากนี้สุนทรีภาพของเพลงยังช่วยกล่อมเกลาคจิตใจให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนโยน มีน้ำใจ ซึ่งสามารถพัฒนาในเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์ ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบจะเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง รับรู้ว่าตนเองมีค่า และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

3) ทางด้านสังคม ประการแรกคือ เด็กสามารถใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ และเมื่อเรียนเต้นรำแล้วเขาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้ว่าตนเองมีค่า เขาก็จะกล้าที่จะออกไปสู่กับปัญหาต่าง ๆ ในสังคม รู้จักการวางตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเด็กที่เรียนเต้นรำมักจะไม่มีสร้างปัญหา และก่อความวุ่นวายให้กับสังคม

2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรม นันทนาการประเภทเต้นรำ

กิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำ (Dance) หรือที่มักนิยมเรียกกันว่า กิจกรรมเข้าจังหวะนั้น ในปัจจุบันมีรูปแบบให้เลือกมากมาย โดยแต่ละกิจกรรมให้คุณค่าและความสนุกสนานแตกต่างกัน (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 42) และที่เหมือนกันก็คือคือการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายมาประกอบกับลีลาและท่วงทำนองของดนตรีที่เข้ากันได้เหมาะสมลงตัว นั่นคือการเต้นของทุกรูปแบบ (วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์. 2549: สัมภาษณ์) ซึ่งในปัจจุบัน มีดังนี้

1) การลีลาศ (Ballroom Dancing) กิจกรรมลีลาศหรือในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเรียกว่า กีฬาลีลาศ (Dance sport) นั้น เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำกิจกรรมหนึ่ง ที่เป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากใช้ในการแข่งขันต่าง ๆ ให้เกิดความสนุกสนานได้พบปะรู้จักผู้คนมากมาย ผู้เต้นได้ออกกำลังกายประกอบกับเสียงดนตรีทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์สุนทรีย์ หรือจนถึงการฝึกเพื่อการแข่งขันก็ได้ การเต้นจะเต้นเป็นคู่ชาย-หญิง ฝ่ายชายจะเป็นผู้นำให้ผู้หญิงแสดงท่าทาง หรือลีลาต่าง ๆ ตามจังหวะดนตรี แบ่งออกเป็นสองประเภท (สมบัติ

กาญจนกิจ. 2544: 42) คือ

ประเภทบอลรูม (Ballroom) หรือสแตนดาร์ด (Standard) การลีลาศในประเภทบอลรูม นั้น จะมีลักษณะการเต้นที่สง่างาม ชายและหญิงจะเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน การเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่เป็นบริเวณกว้าง จังหวะในประเภทบอลรูมนี้ ได้แก่ วอลซ์ แทงโก ควิกสเต็ป สโลว์ ฟอกซ์ ทรอต และควิกวอลซ์

ประเภทลาตินอเมริกัน (Latin American) การลีลาศในประเภทลาตินอเมริกันนี้ จะมีลักษณะการเต้นที่สนุกสนาน จังหวะดนตรีค่อนข้างเร้าใจ แต่ก็ยังคงแสดงความสวยงามอ่อนช้อย ด้วยเช่นกัน การเต้นจะใช้บริเวณน้อยกว่าประเภทบอลรูม การก้าวเท้าจะก้าวเพียงสั้นๆ จังหวะในการลีลาศประเภทนี้ ได้แก่ คิบันรัมบ้า ซะซะซ่า ใจฟว์ แซมบ้า พาโซโดเบิล ฯลฯ

2) นาฏศิลป์สากล การเต้นรำแบบนาฏศิลป์สากลนี้ มีกิจกรรมให้เลือกหลายประเภท เป็นกิจกรรมการเต้นที่ช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องสวยงาม รวมทั้งสร้างให้เกิดความมีสุนทรีย์ทางดนตรี ให้ฟังและเคลื่อนไหวตามเสียงดนตรีได้อย่างกลมกลืน ผู้เต้นอาจเต้นคนเดียว เป็นคู่หรือเป็นหมู่ก็ได้ แต่ละกิจกรรมของนาฏศิลป์สากลนี้ ต่างก็จะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ตัวอย่างกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ แจ๊ส บัลเลต์ โมเดิร์นแดนซ์ ครีเอทีฟมูฟเมนต์ แท็ป ฯลฯ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 42) และที่โดดเด่นในประเทศไทยมากที่สุดในยุคปัจจุบันนี้ เมื่อกล่าวถึง วิชานาฏศิลป์สากล คงจะต้องนึกถึงวิชาบัลเลต์ และวิชาแจ๊สแดนซ์ ดังนั้นจึงจะกล่าวถึง 2 วิชานี้ อย่างละเอียด ทั้งรูปแบบของลักษณะของการเต้นรำ และลักษณะของผู้เรียน

ลักษณะและรูปแบบของการเรียนบัลเลต์

ศิลปะการแสดงบัลเลต์ ได้ถือกำเนิดขึ้นในช่วงปีคริสต์ศตวรรษ 1400 – 1500 เป็นยุคสมัยที่เรียกกันว่าเรอเนสซองส์ (Renaissance) เป็นยุคทองของการเกิดแนวคิดใหม่ในสังคมตะวันตกมนุษย์ในยุคนี้ให้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์และศิลปะ มีศิลปินเอกระดับโลกไม่ว่าจะเป็นลีโอนาโด ดา วินชี ไมเคิล แองเจโล ก็เป็นคนในยุคสมัยนี้ จนทำให้เกิดเพลงคลาสสิกขึ้นมา ด้วยท่วงทำนองเพลงคลาสสิกนี้เองทำให้เกิดศิลปะการแสดงขึ้นมาอีกรูปแบบหนึ่ง ภายใต้การผสมผสานกันระหว่างท่วงท่าและลีลาการเต้นกับดนตรีแนวคลาสสิก ซึ่งทำให้ภาพที่ปรากฏออกมากลายเป็นที่ติดตาตรึงใจผู้ชมเป็นอย่างมาก และจากวันนั้นถึงวันนี้ ศิลปะการเต้นสุดคลาสสิกนี้ได้ผ่านยุคผ่านสมัยแห่งความรุ่งเรืองและร่วงโรยมาโดยตลอด แต่ถึงอย่างไรมนต์เสน่ห์ของศิลปะการเต้นในรูปแบบนี้ก็ยังมีให้เห็นกันอยู่ไม่สร้างชา แม้ว่ายุคสมัยได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 แล้วก็ตาม (แม่และเด็ก. 2542: 57) เป็นเพราะศิลปะการเต้นบัลเลต์ นอกจากจะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ และแก้ไขจุดที่บกพร่องของสรีระร่างกายแล้ว ยังช่วยในเรื่องของอารมณ์ ให้มีอารมณ์เย็นลง มีสมาธิ และรอบคอบ เด็กที่รักการเต้น มักมีความภูมิใจในตัวเอง มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง บัลเลต์จึงเป็นศิลปะที่มีความละเอียด เป็นพื้นฐานของการเต้นในหลาย

รูปแบบด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกาย ประกอบจังหวะดนตรี เพื่อฝึกฝนให้รู้จักในทุกรายละเอียด แล้วจะทำให้สามารถเรียนศิลปการเต้นแขนงต่างๆได้ง่ายขึ้น (สิรินุช เรื่องชีวิต. 2546: 86)

จากหนังสือ Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2002: 93) ได้ให้ความหมายของ การเต้นบัลเล่ต์ หมายถึง การเต้นชนิดหนึ่ง ซึ่งมักจะใช้เพื่อการเล่าเรื่องราว โดยการใช้การเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน ผู้เต้นต้องมีความชำนาญ ที่จะใช้ทักษะระดับสูง และการฝึกฝนเป็นอย่างมาก ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบคลาสสิก และแบบโมเดิร์น

ศิลปการเต้นบัลเล่ต์ นั้น มีประวัติอันยาวนาน และมีความละเอียดอ่อน รูปแบบและลักษณะการเต้นจึงมีความโดดเด่นเฉพาะ จากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เป็นเวลานาน ได้ แสดงทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของการเต้นบัลเล่ต์ไว้ดังนี้

อาจารย์วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์ เป็นผู้อำนวยการสถาบัน บางกอกแดนซ์ และเป็นผู้ที่มีความชำนาญในด้านการเต้น และการสอนวิชาบัลเล่ต์ และวิชาแจ๊สแดนซ์ และยังเป็นผู้หนึ่งในการวางรากฐานการเต้นแจ๊สแดนซ์ของประเทศไทยให้มีการเต้นที่ถูกวิธี และมีสถาบันจากต่างประเทศที่ยอมรับประสบการณ์การทำงานไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรืออาจารย์ ผู้สอนวิชาบัลเล่ต์ และแจ๊สแดนซ์ มาอาจนานกว่า 30 ปี ท่านได้กล่าวว่า การเต้นบัลเล่ต์ ต้องพูดถึง เทคนิค เทคนิคของบัลเล่ต์เน้นการสควอร์ ของร่างกาย คือ หัวเข่า ปลายเท้า ต้นขาต้องเปิดออกไปด้านข้าง นั่นคือการฝึกบัลเล่ต์ ดังนั้นการควบคุมในร่างกายอยู่ในลักษณะดังกล่าวในระหว่างการเคลื่อนไหวของแขน ขา ลำตัวนั้น การจัดน้ำหนักให้อยู่ถูกที่จึงเป็นส่วนสำคัญ เพราะการสอนต้องคาดหวังว่าเด็กจะต้องสามารถเต้นอยู่บนปลายเท้าได้ในอนาคต การควบคุมร่างกายจึงเป็นส่วนสำคัญ (วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์ มล.สุจิรา วิศิษฐ์กุล ได้เรียนบัลเล่ต์ในสถาบัน The Phyllis Bedells School และสถาบัน Royal Academy Of Dance ที่ประเทศอังกฤษ จนจบหลักสูตร ได้ประกาศนียบัตรรับรองเป็นครูของสถาบันดังกล่าว ก็ที่จะมารับบทบาทการแสดงต่างๆ และเปิดโรงเรียนสอนบัลเล่ต์ในประเทศไทยมานานกว่า 40 ปี ท่านจึงเป็นผู้หนึ่งที่มีความรู้ ความชำนาญในการสอนวิชาบัลเล่ต์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์รับเชิญให้กับสถาบันบางกอกแดนซ์ ท่านได้กล่าวว่า ลักษณะของการเต้นบัลเล่ต์นั้นจะเป็นลีลาที่อ่อนช้อย ท่าเต้นจะดูแล้วรู้สึกเพลิดเพลิน ในการเรียนขั้นแรกสำหรับเด็กเล็กจะเป็นการสอนเพื่อสร้างจินตนาการให้กับเด็ก ในการเคลื่อนไหวร่างกายในท่าต่างๆ เช่น นก ผีเสื้อ นางฟ้า กระต่าย ฯลฯ และจะมีความยากและซับซ้อนขึ้นตามลำดับ(สุจิรา วิศิษฐ์กุล. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์อลิยา จิตะสมบัติ ผู้ซึ่งได้เรียนบัลเล่ต์ ของสถาบัน Royal Academy of Dance จนจบหลักสูตรและได้ประกาศนียบัตรรับรองเป็นครูของสถาบัน ปัจจุบันเป็นครูสอนวิชาบัลเล่ต์ อยู่ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ได้กล่าวว่า บัลเล่ต์เป็นศาสตร์ของการแสดงอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยสรีระ และลีลาในการแสดงออกซึ่งอารมณ์ต่างๆ ซึ่งการแสดงออกนั้นจะมี pattern เป็นแบบเฉพาะตัว เช่นการแสดงความรัก ความสนุกสนาน ยินดี ท่าเลียนแบบของสัตว์ต่างๆ เช่น แมว ม้า กระต่าย เป็นต้น(อลิยา จิตะสมบัติ. 2549: สัมภาษณ์)

บัลเลต์ เป็นการใช้ท่า Basic ซึ่งเป็นท่าสำเร็จ มีแบบ และกฎเฉพาะตัวในการทำ เช่นท่า Plie, Developpe Glissade, Suete, Pose Temp Leve มาประกอบกันเป็นท่าเต็มรวม หรือ ชุด เพื่อจะบอกเรื่องราว แต่ละท่าเล็ก ๆ จะเป็นรากฐานของการทำท่าต่าง ๆ ต่อไป เช่น Plie เป็นต้น ท่าเริ่ม หรือต่อเนื่องของท่ากระโดดต่าง ๆ Chasse เป็นท่าเชื่อมจากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง(อลิยา จิตะสมบัติ. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์ แชม เงิน แซ่ทั้ง เป็นนักเต้นบัลเลต์ และแจ๊สแดนซ์ชาวไต้หวัน ได้จัดการแสดง และออกแบบท่าเต้นให้กับคณะต่างๆในหลายประเทศ ปัจจุบันเป็นครูสอนวิชาแจ๊สแดนซ์ วิชาบัลเลต์ และเป็นผู้ออกแบบท่าเต้นในการแสดงต่างๆของสถาบันบางกอกแดนซ์ ได้กล่าวว่า รูปแบบ และลักษณะของการเต้นบัลเลต์นั้นเป็นการเต้นที่มีเรื่องราวรายละเอียด ใช้เวลาในการเรียนนาน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมกล้ามเนื้อ และสร้างร่างกายของตนเอง(แชม เงิน แซ่ทั้ง. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์ นิพนธ์ วรรณมรินทร์ เป็นนักเต้น และผู้ออกแบบท่าเต้นให้กับศิลปิน นักร้อง มากมาย และเป็นผู้ที่ได้ไปประกาศนียบัตรครูแจ๊สแดนซ์ ขั้น Advance ของสถาบัน Contemporary Dance Association จากประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันเป็นครูสอนวิชาแจ๊สแดนซ์ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ และเป็นหัวหน้าคณะแดนเซอร์ วาไรตี้แดนซ์ ได้กล่าวว่า การเต้นบัลเลต์มีลีลาที่อ่อนช้อย งดงาม แฝงไปด้วยความแข็งแรง นุ่มนวล บัลเลต์มีเสน่ห์ตรงที่การเคลื่อนไหวจะต้องควบคุมการเกร็งกล้ามเนื้อ การเรียน การฝึกซ้อมค่อนข้างยาก เพราะการเรียนมีเป้าหมายมีกฎเกณฑ์ตายตัว เมื่อผู้เต้นทำได้จะรู้สึกภาคภูมิใจ เมื่อนำไปใช้กับการแสดงจะสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้สอดคล้องกับเพลงอย่างสง่างาม นอกจากนี้ การเต้นบัลเลต์ยังฝึกให้ผู้เรียนหรือนักเต้นรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้ดูสง่างามอยู่ตลอดเวลา(นิพนธ์ วรรณมรินทร์. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์พิชัย อุณาภูล อดีตนักร้องในบริษัทอาร์ เอส และนักเต้นให้กับศิลปินต่างๆมากมาย และเป็นผู้สอบได้ประกาศนียบัตรครูแจ๊สแดนซ์ ของสถาบัน The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) จากประเทศออสเตรเลีย สถาบัน Contemporary Dance Association (C.D.A.) ปัจจุบันเป็นครูสอนแจ๊สแดนซ์ของสถาบันบางกอกแดนซ์ กล่าวว่า การเต้นบัลเลต์เป็นรูปแบบการเต้นที่มีลักษณะแบบแผนตายตัว และใช้เทคนิคขั้นสูงในการควบคุม และถ่ายทอดท่าทางการเคลื่อนไหวในขณะที่อารมณ์ต้องนุ่มนวล และพริ้วไหว (พิชัย อุณาภูล. 2549: สัมภาษณ์)

จากเอกสารและทัศนะคติของผู้เชี่ยวชาญจึงสรุปได้ว่า ศิลปะการเต้นบัลเลต์เป็นศาสตร์การแสดงที่มีประวัติมายาวนาน ซึ่งได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จึงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีกฎเกณฑ์ และรายละเอียดที่ตายตัว โดยการใช้เทคนิคขั้นสูง ในการฝึกกล้ามเนื้อในลักษณะ Turn out ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกและทำความเข้าใจ เพื่อสามารถควบคุมร่างกายให้อยู่ในสรีระที่ถูกต้องตลอดการเต้น การแสดงมักอยู่ในรูปแบบของเรื่องราว เสน่ห์ของการเต้น

บัลเลต์ จึงอยู่ที่การถ่ายทอดอารมณ์ต่างๆผ่านท่าเต้นที่พลิ้วไหว และนุ่มนวล อ่อนช้อย งดงาม และแฝงไปด้วยความแข็งแรง น่าสนใจ การเต้นบัลเลต์จึงเป็นพื้นฐานของการเต้นทุกแขนง

ลักษณะและรูปแบบของการเรียนแจ๊สแดนซ์

ลักษณะและรูปแบบของการเต้นแจ๊สแดนซ์ ได้กล่าวไว้ดังนี้
 อาจารย์วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์ กล่าวว่า การเต้นแจ๊สแดนซ์ เป็นระบำสมัยใหม่ มีการพัฒนาการเคลื่อนไหวตลอดเวลา การเต้นเน้นความเข้าใจ ความสนุกสนานเปิดกว้างให้กับร่างกาย และอารมณ์ มีการเต้นที่เป็นอิสระ และไม่ต้องเต้นบนปลายเท้า ดังนั้นจึงสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ในทุกส่วน และการเต้นใช้ทั้งการ Turn out และParallel (วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์. 2549: สัมภาษณ์)

อาจารย์ แซม เจิน แซ่ทั้ง (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า การเต้นแจ๊สแดนซ์ เข้ามาในยุคที่อเมริกาต้องการให้การเต้นแจ๊สแดนซ์ เป็นการเต้นที่ไม่ใช้ศิลปะเฉพาะกลุ่ม การเต้นเป็นการบันเทิงได้ และสามารถเต้นตามสถานที่เที่ยวได้ เพราะ แจ๊ส หมายถึง สีสรร ดังนั้น การเต้นแจ๊ส คือการเต้นทั่วไป เป็นการเต้นที่อิสระ มีการผสมผสานของการเต้นหลากหลายแบบไม่ว่าจะเป็นบัลเลต์ ร็อกแอนด์โร โมเดอร์แดนซ์

อาจารย์ นิพนธ์ วรรณมหินทร์ (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า การเต้นแจ๊สแดนซ์ เป็นการฝึกกล้ามเนื้อในลักษณะ Turn in การเคลื่อนไหวจะอิสระ เคลื่อนที่ได้คล่องแคล่วและคล่องตัวมากขึ้น การเต้นจะปรับและประยุกต์ไปได้ตามสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันได้อีก สามารถที่จะใช้การหมุน การกระโดด การเดินทาง ประกอบกับการได้รับบทบาทต่างๆในการแสดง และการสื่ออารมณ์ แจ๊สแดนซ์จะสามารถปรับได้ชัดเจน และเป็นธรรมชาติได้มากกว่า

อาจารย์ พิชัย อุณาภูล (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า การเต้นแจ๊สแดนซ์มีรูปแบบการเต้นที่เป็นอิสระ ขึ้นอยู่กับผู้ถ่ายทอด ต้องการถ่ายทอดท่าทางการเต้นไปในรูปแบบใดก็ได้ ตามจังหวะ เพลงของผู้ออกแบบท่าเต้นนั้นๆ โดยส่วนใหญ่เน้นด้านบันเทิง และสนุกสนาน

จากเอกสารและทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญจึงสรุปได้ว่า ศิลปการเต้นแจ๊สแดนซ์ เข้ามาในยุคที่อเมริกาต้องการให้การเต้นแจ๊สแดนซ์ เป็นการเต้นที่ไม่ใช้ศิลปะเฉพาะกลุ่ม การเต้นเป็นการบันเทิงได้ และสามารถเต้นตามสถานที่เที่ยวได้ เพราะ แจ๊ส หมายถึง สีสวรรค์ ดังนั้น การเต้นแจ๊สแดนซ์ คือการเต้นทั่วไป เป็นการเต้นที่อิสระ มีการผสมผสานของการเต้นหลากหลายแบบไม่ว่าจะเป็นบัลเลต์ ร็อกแอนด์โร โมเดอร์แดนซ์ การเต้นแจ๊สแดนซ์ เป็นการฝึกกล้ามเนื้อในลักษณะ Turn in การเต้นจะปรับและประยุกต์ไปได้ตามสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันได้อีก สามารถที่จะใช้การหมุน การกระโดด การเดินทาง ประกอบกับการได้รับบทบาทต่างๆในการแสดง และการสื่ออารมณ์ แจ๊สแดนซ์จะสามารถปรับได้ชัดเจน และเป็นธรรมชาติได้มากกว่า

ลักษณะของผู้เรียนวิชาบัลเล่ต์ และเรียนวิชาแจ๊สแดนซ์

ในการเรียนเต้นบัลเล่ต์บางคนมีความกังวลเรื่องรูปร่าง ซึ่งจริงๆ แล้วไม่ได้ ขึ้นกับน้ำหนักตัว แต่อยู่ที่สรีระและแนวกระดูกมากกว่า เช่นการเปิดของหัวเข่า หากผู้เรียนมีลักษณะของโครงกระดูกที่สมบูรณ์พร้อม จะเรียนไปได้ไกลและดีกว่า ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางสรีระ เช่นสะโพกเมื่อเวลาองศาของหัวเข่าที่เปิดออก ได้ไม่มากนัก ไม่ได้เกี่ยวกับน้ำหนักตัว เพราะเด็กอ้วนๆ บางคนอาจจะกระโดด ได้สูงกว่าเด็กที่ผอมขึ้นอยู่กับโครงสร้างของกระดูกและเท้า (สิรินุช เรืองชีวิน. 2546: 90)

ค่านิยมในสังคมไทยยังเชื่อว่า “บัลเล่ต์” เป็นของ Classic เป็นการเต้นที่นุ่มนวล ดังนั้นจำนวนนักเรียนที่เป็นนักเรียนชายในการเรียนบัลเล่ต์ จึงมีจำนวนน้อยกว่ามาก กับนักเรียนนักเรียนชายที่เลือกเรียนวิชาแจ๊สแดนซ์ ส่วนเหตุผลหนึ่ง ในการเลือกเรียนวิชาบัลเล่ต์ กับแจ๊สแดนซ์ มีมากเท่ากันต้องขึ้นอยู่กับความชอบ ความสนใจ และบุคลิกภาพของนักเรียนคนนั้น เช่นถ้าเข้าเป็นคนในร้อน อยากจะเต้นแล้วได้ทันที เขาควรไปเรียนแจ๊สแดนซ์ เพราะการเรียนบัลเล่ต์มีความละเอียดอ่อน และลึกกว่า ต้องเรียนสะสมเป็นเวลานาน ดังนั้น การเรียนวิชาบัลเล่ต์ ตั้งแต่ยังไม่เป็นจนเก่งจะต้องใช้เวลานาน ต้องมีการคัดตัวฝึกซ้อม เพราะลีลาการเต้น การควบคุมร่างกายไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติ การเรียนบัลเล่ต์จึงต้องอาศัยการฝึกกล้ามเนื้อไปพร้อมกับการเจริญเติบโตของร่างกาย ผู้ที่ใจร้อนจนไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนบัลเล่ต์ จึงสมควรไปเรียนแจ๊สแดนซ์มากกว่า เพราะการเรียนแจ๊สแดนซ์ตั้งแต่ยังไม่เป็นจนจบใช้เวลาสั้นกว่า เป็นศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติ(วัลลภา (ปัจฉิมสวัสดิ์) วรรณะโกวินท์. 2549: สัมภาษณ์)

ดังนั้นผู้ที่มียาร่างกายครบ 32 ประการ ก็สามารถที่จะลองเรียนบัลเล่ต์ได้ แต่เนื่องจากการใช้สรีระเป็นหลักในการแสดงท่าเต้นแต่ละท่า แต่ละบท แต่ละตอน ความสมบูรณ์ของโครงสร้างกระดูกและเส้นเอ็นต่างๆของร่างกายมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะเอื้อต่อการพัฒนาได้มากหรือน้อย หรือจะมีผลสำเร็จหรือไม่ เช่นฝ่าเท้าและเส้นเอ็นร้อยหวาย หากเป็นลักษณะที่เรียกว่า Flat Feet หรือ Pigeon Feet จะทำให้ไม่อยู่ในสภาวะที่เต้นต่อเนื่องกันได้นานๆ แนวป่า-หลัง (Upper Back) ควรอยู่ระนาบเดียวกัน เป็นต้นและเนื่องจากบัลเล่ต์เป็นศาสตร์การแสดงซึ่งไม่มีการใช้ภาษาพูด ดังนั้นการสื่อความหมายต้องชัดเจนโดยอาศัยสีหน้าท่าทาง ประกอบกันกับความสมบูรณ์ของการประกอบท่าเต้นแต่ละท่าดังนั้นผู้ที่เหมาะกับการเต้น Ballet นั้นนอกจากสรีระที่เหมาะสมแล้วต้องมีความเข้าใจและสามารถแสดงออกตามอารมณ์ที่กำหนดไว้ได้ชัดเจน (อลิยา จิตะสมบัติ. 2549: สัมภาษณ์)

ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ ม.ล.สุจิตรา วิศิษฐ์กุล (2549: สัมภาษณ์) ซึ่งกล่าวว่า สรีระของผู้เรียนบัลเล่ต์ควรมี แขน ขาเรียว มีการ Turn out ที่ดี ลักษณะของเด็กที่เรียน ต้องมีความชอบเป็นพื้นฐาน เช่นชอบเต้นตามเมื่อเห็นจากสื่อต่าง ๆ หรือได้ยินเสียงเพลง เมื่อได้มาเรียนแล้วความชอบจะช่วยทำให้การเรียนที่ยากขึ้นทำให้เด็กสามารถผ่านไปได้อีก

ประการคือต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งทั้ง 2 จะต้องมาควบคู่กันจะขาดสิ่งใดไม่ได้ เพราะถ้าผู้ปกครองสนับสนุน แต่เด็กไม่ชอบ การเรียนก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ

อาจารย์นิพนธ์ วรรณมหินทร์ (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้ที่เรียน บัลเลต์ ควรเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยค่อนข้างเคร่งครัด เพราะการเรียนบัลเลต์เป็นการเต้นที่มี กฎเกณฑ์ตายตัว ส่วนลักษณะของผู้เรียนแจ๊สแดนซ์ จะต้องเป็นผู้มีความคล่องตัวสูง เป็นคนชอบ ความรวดเร็วทันใจ สมัยใหม่

ส่วนอาจารย์ แชม ทัง (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนเป็นเด็ก เล็ก ควรเรียนบัลเลต์ ก่อน เพราะบัลเลต์เป็นพื้นฐานการเต้น ส่วนเด็กที่เรียนแจ๊ส อาจเป็นเด็กที่ รักการเต้นแต่ไม่มีเวลามากพอและต้องการเต้นได้ หรือเด็กโตที่อายุเกินกว่าจะเรียนบัลเลต์ได้หรือ ต้องการนำการเต้นมาช่วยในด้านบุคลิกภาพ การร้องเพลง หรือการแสดงเป็นต้น แต่ทั้งสองวิชา สามารถเรียนควบคู่ไปด้วยกันได้

ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ พิชัย อุณากุล (2549: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถเรียนควบคู่กันได้ แต่ต้องสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่าง 2 วิชานี้ให้ได้ รวมถึงเทคนิคที่ต้องใช้ในแต่ละวิชานั้นๆ โดยบัลเลต์ต้องมีสรีระทางโครงสร้างร่างกายที่เอื้อต่อการใช้ เทคนิคด้านนี้โดยตรง

จากเอกสารและทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญจึงสรุปได้ว่า ทุกคนที่มีความ สนใจและชอบสามารถเรียนในวิชาบัลเลต์และวิชาแจ๊สแดนซ์ได้ แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาทั้ง 2 แขนงนี้จะต้องมีลักษณะดังนี้

วิชาบัลเลต์ ผู้เรียนจะต้องมีความตั้งใจ ขยัน อดทน หมั่นฝึกซ้อม และมี กำลังใจอย่างมาก ที่สำคัญจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ส่วนในเรื่องของโครงสร้างจะมี การจำกัดในด้านโครงสร้างหลักๆได้แก่ กระดูกสะโพก และเข่าจะต้องสามารถเปิด Turn out ได้ ฝ่า เท้าและเส้นเอ็นร้อยหวาย หากเป็นลักษณะที่เรียกว่า Flat Feet หรือ Pigeon Feet จะทำให้ไม่อยู่ ในสภาวะที่เต้นต่อเนื่องกันได้นานๆ แนวป่า-หลัง (Upper Back) ควรอยู่ระนาบเดียวกัน เป็นต้น

วิชาแจ๊สแดนซ์ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ไม่มีข้อจำกัด ทางด้านสรีระ ผู้เรียนจะต้องมีความชอบในจังหวะที่ทันสมัย ชอบความเร็วและมีความคล่องตัวสูง อาจเป็นเด็กที่รักการเต้นแต่ไม่มีเวลามากพอและต้องการเต้นได้ หรือเด็กโตที่อายุเกินกว่าจะเรียน บัลเลต์ได้หรือต้องการนำการเต้นมาช่วยในด้านบุคลิกภาพ การร้องเพลง หรือการแสดงเป็นต้น ซึ่ง ทั้งสองวิชาสามารถเรียนควบคู่กันได้ แต่ต้องสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่าง 2 วิชานี้ให้ ได้ รวมถึงเทคนิคที่ต้องใช้ในแต่ละวิชานั้นๆ

3) ระบายพื้นเมือง (Folk dance) ระบายพื้นเมืองเป็นกิจกรรมประเภทเต้นรำ (Dance) ประเภทหนึ่งที่สามารถแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เช่น การรำของไทย ลาว พม่า ต่างก็มีลักษณะการรำรำที่แตกต่างกันออกไป การเต้นรำของต่างชาติ เช่น ชาวสก๊อตแลนด์ อีสราเอล รัสเซีย ฯลฯ ต่างก็มีลักษณะการเต้น และการแต่งกายแตกต่างกันทั้งทำในการรำรำ หรือ การเต้นและเครื่องแต่งกาย สามารถแสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชาติได้เป็นอย่างดี ดังนั้น

กิจกรรมนันทนาการประเภทระบำพื้นเมืองนี้ นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการเข้าสังคมอย่างหนึ่งแล้ว ยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้รู้ถึงลักษณะนิสัยของคนในแต่ละชาติ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ด้วย (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 42)

4) กิจกรรมการชมการแสดงประเภทเต้นรำ การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเต้นรำ (Dance) นี้ นอกจากผู้เข้าร่วมจะเป็นผู้เต้นรำในประเภทต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้ว ผู้เข้าร่วมยังสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้โดยการเป็นผู้ชมการแสดงประเภทเต้นรำนี้ เช่น ชมการแสดงบัลเลต์ แจ๊ส รำประเภทต่าง ๆ ชมการโชว์ลีลาศ ฯลฯ อันทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียด ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้ด้วยเช่นกัน (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 42)

3. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี 1975 จากนักจิตวิทยาสังคม 2 ท่าน คือ ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein; & Ajzen) โดยเกิดจากความพยายามที่จะทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ หลักสำคัญของทฤษฎีนี้กล่าวว่า การที่จะทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ได้นั้น จำเป็นต้องเข้าใจถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรม โดยทฤษฎีนี้ได้อธิบายไว้ว่า ก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมเชิงบวกหรือลบต่อสิ่งใดออกมานั้น มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม 2 ปัจจัยคือ ทศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น และปทัสฐานของสังคมรอบข้าง โดยในส่วนของทศนคติของบุคคลนั้น ฟิชไบน์และไอเซนได้อธิบายถึงองค์ประกอบของทศนคติ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อและการประเมินผลกรรมจากความเชื่อ โดยกล่าวว่าความเชื่อเป็นส่วนของการสั่งสมประสบการณ์และการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ของบุคคลนั้น เมื่อมนุษย์แสดงพฤติกรรมยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดออกไป ต้องผ่านกระบวนการนำความเชื่อที่มีอยู่เดิมเข้าสู่กระบวนการของการประเมินผลกรรมจากความเชื่อว่าจะเกิดผลดีหรือไม่ดีต่อตนเองอย่างไร ซึ่งถ้าประเมินแล้วพบว่าความเชื่อที่ส่งผลร้ายต่อตนเองก็จะแสดงออกมาในรูปของการมีทศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น และถ้ายังสังคมรอบข้างเห็นด้วยว่าสิ่งนั้นไม่ดี ก็จะส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในเชิงลบออกไปอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสังคมที่กล่าวถึงต้องเป็นสังคมที่มีผลต่อบุคคลนั้นเป็นอย่างมากด้วย โดยทฤษฎีนี้ได้แยกปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ทศนคติและปทัสฐานของสังคม โดยในส่วนของกระบวนการประเมินทศนคติ มีการประเมินทศนคติใน 2 ระดับ คือประเมินความเชื่อและค่าของความเชื่อ ทำให้ทฤษฎีในการทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ของฟิชไบน์ และไอเซนนี้มีความโดดเด่น และบ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมย่อมมีความเกี่ยวข้องกับทศนคติ นอกจากนั้นจากการศึกษาพบว่าตัวแปรทศนคติในทฤษฎีนี้ มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับเจตจำนงในการกระทำ (Intention Behavior) (สิริพร ลาวัลย์. 2546: 7) ซึ่งมีผู้อธิบายทฤษฎีนี้ไว้อย่างละเอียดดังนี้

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (ธีระพร อูวรรณโณ 2528: 144-157)

ข้อสมมติ (Assumption) มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล และใช้ข้อมูลของตนมืออย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรม
ใจความของทฤษฎี

1) พฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) ของบุคคล จึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ

2) เจตนาเชิงพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ

2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวก – ทางลบ ต่อการกระทำเรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรม (A_B)

A_B ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลการกระทำ (Behavioral Beliefs หรือ b) และการประเมินผลของการกระทำ (Evaluation of Consequences หรือ e) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$A_B = f \left[\sum_{i=1}^n b_i e_i \right] \quad (1)$$

2.2) ปัจจัยทางสังคม เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) เพียงใด กลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลผู้นั้น

SN ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับบรรทัดของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief หรือ NB) ซึ่งหมายถึง ความเชื่อที่ว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิงประสงค์ให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด และ SN ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply หรือ MC) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$SN = f \left[\sum_{i=1}^m NB_i MC_i \right] \quad (2)$$

3) จากข้อ 1 และ 2 สามารถเขียนเป็นสมการทำนายได้ว่า

$$BI = f \left[A_{Bw_1} + SN_{w_2} \right] \quad (3)$$

เมื่อ w_1 และ w_2 เป็นน้ำหนักที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

4) ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเอง นั่นคือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าเจตคติต่อพฤติกรรม แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองได้ใกล้เคียงกัน ความสำคัญของปัจจัยทั้งสองอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

5) ตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่น ตัวแปรชีวิตสังคม เจตคติต่อที่หมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็ต่อเมื่อตัวแปรนั้น ๆ มี

อิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนัก
 ความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม

6) การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษา จำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึงถึง

6.1) การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดี่ยว (Single Act)
 เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ (Behavior Categories) เช่น
 การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การ
 กระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล

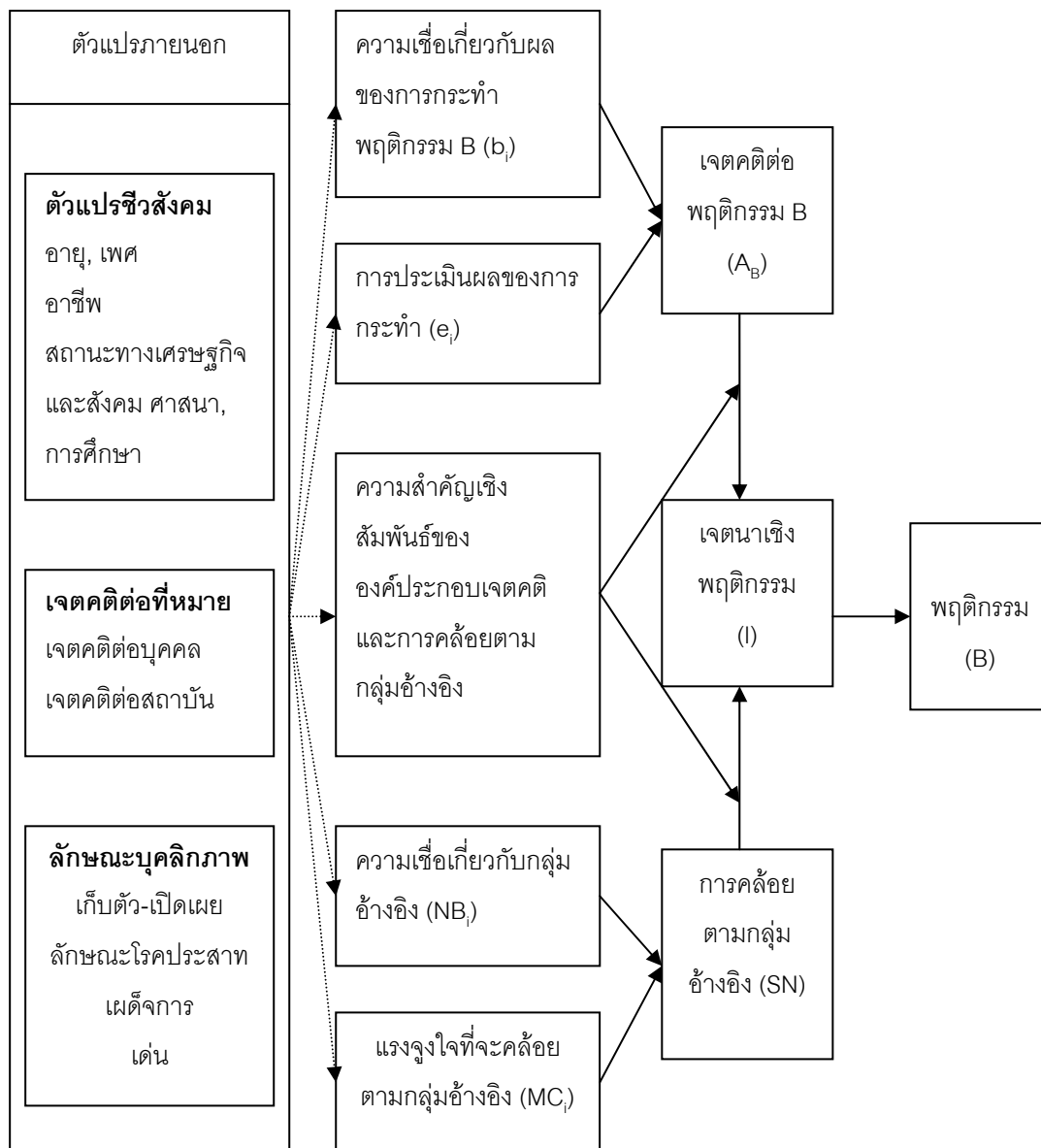
6.2) เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกินอาหาร
 ข้างต้น อาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

6.3) เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกิน
 นมแม่ตอนเช้า

6.4) บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น
 เช่น กินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้ สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เรา
 สนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้ว การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมก็ต้องวัดให้สอดคล้องกับ
 พฤติกรรม เช่น เจตคติต่อการให้ลูกกินนมแม่ที่บ้านตอนเช้า ส่วนพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้
 สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

สรุปสาระของทฤษฎีได้ดังภาพประกอบ 2

..... แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับ
ตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี

_____ แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ที่มา : Ajzen & Fishbein. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. p. 84.

ข้อจำกัดของทฤษฎี (ธีระพร อุวรรณโณ. ม.ป.ป. : 2)

- 1) อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น การระบายอารมณ์ทันทีทันใด หรือพฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น การขับรถ การเปิดหน้าต่าง
- 2) อาจมีบางคนที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวทางทฤษฎีนี้ หรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองเลย
- 3) การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะเป็นวิธีที่ไม่ดีที่สุด
- 4) อาจมีองค์ประกอบอย่างอื่นที่มีความสำคัญอีก แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและการไม่เลือกเรียนศิลปการเต้นรำ

4.1 พฤติกรรม (Behavior หรือ B) / (การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ)

การที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้จะต้องทำความเข้าใจสิ่งเหล่านี้ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 29-39)

1) พฤติกรรมและผล (Behavior versus Outcomes) ในการศึกษาพฤติกรรมที่สนใจนั้น เราจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า จะศึกษาพฤติกรรมหรือผล เพราะทั้ง 2 อย่างนี้มีความแตกต่างกัน ผลอาจเกิดจากปัจจัยอื่นที่อยู่นอกเหนือจากพฤติกรรม และพฤติกรรมหลาย ๆ พฤติกรรมที่ต่างกัน อาจนำไปสู่ผลของการกระทำที่เหมือนกัน เช่น การลดน้ำหนัก อาจเกิดจากการทำพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น รับประทานอาหารที่มีแคลอรีต่ำ งดอาหารบางมื้อ หรือวิ่งวันละ 2 ไมล์

2) การกระทำเดี่ยวกับพฤติกรรม (Single Action versus Behavior Categories)

โดยทั่วไปบุคคลมักจะมองข้ามความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเฉพาะ และประเภทพฤติกรรม ซึ่งจากความเป็นจริงแล้ว เราไม่สามารถสังเกตประเภทพฤติกรรมได้โดยตรง เพราะว่าประเภทพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยการกระทำเฉพาะหลายการกระทำ เช่น หากเราจะสังเกต “การเรียนหนังสือ ” เราสังเกตได้เพียงพฤติกรรมเฉพาะเท่านั้น คือ การอ่านหนังสือ หรือการจดบันทึก ซึ่งเราถือว่าการกระทำเฉพาะเหล่านี้เป็นการเรียนหนังสือ

การกระทำเดี่ยว

การกระทำเดี่ยวเป็นพฤติกรรมเฉพาะที่บุคคลกระทำ ก่อนที่จะสังเกตการกระทำเดี่ยวใด ๆ จำเป็นจะต้องทำให้เห็นว่า การกระทำเดี่ยวนั้นมีความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกตสูง โดยการนิยามการกระทำนั้นให้ชัดเจนเพียงพอที่จะสังเกตได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความตรงกันระหว่างผู้สังเกต โดยประเมินจากตรรกะของความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต เพราะการกระทำบางอย่างสามารถสังเกตได้ง่าย ซึ่งทำให้ผู้สังเกต สังเกตได้ว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ เช่น การซื้อบุหรี่ยาสูบ แต่บางการกระทำสังเกตได้ยาก เช่น การอ่านคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนซองบุหรี่

ประเภทพฤติกรรม

ประเภทพฤติกรรมเป็นกลุ่มของการกระทำ เราไม่สามารถที่จะสังเกตประเภทพฤติกรรมได้โดยตรง ต้องอนุมานจากการกระทำเดียวที่เราได้กำหนดไว้ว่าประกอบกันเป็นประเภทพฤติกรรม เช่น การควบคุมอาหาร ต้องอนุมานจากพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ การรับประทานอาหาร การดื่มเครื่องดื่ม หรือการรับประทานยาลดความอ้วน ปัญหาของการวัดประเภทพฤติกรรม คือ จะใช้การกระทำเดียวจำนวนเท่าใดจึงจะเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนของประเภทพฤติกรรมได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดการกระทำเดียวที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้น ๆ ให้มากที่สุด และการกระทำเดียวจะต้องสังเกตได้โดยตรง และมีความสอดคล้องกันระหว่างผู้สังเกต และทำการสังเกตการกระทำแต่ละการกระทำแล้วนำมาให้คะแนน คะแนนรวมที่ได้เป็นดัชนีในการวัดปริมาณของประเภทพฤติกรรม เช่น การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การคำนวณดัชนีการควบคุมอาหาร

น้ำหนัก	การกระทำเดียว	คนที่ 1		คนที่ 2	
		การกระทำ	คะแนน	การกระทำ	คะแนน
-1	รับประทานอาหารของขบเคี้ยวก่อนถึงเวลาอาหาร	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานไอศกรีม	+1	-1	-1	+1
+1	ดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาล	-1	-1	+1	+1
+1	ดื่มเครื่องดื่มที่มีแคลอรีต่ำ	-1	-1	-1	-1
+1	รับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ	+1	+1	-1	-1
-1	รับประทานอาหารจำพวกแป้ง	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานของหวานหลังอาหารค่ำ	+1	-1	-1	+1
-1	ดื่มเบียร์	+1	-1	+1	-1
+1	รับประทานยาลดความอ้วน	-1	-1	-1	-1
-1	รับประทานขนมปัง	-1	+1	-1	+1
ดัชนีการควบคุมอาหาร		-6		+2	

ที่มา : Ajzen & Fishbein. (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. p. 33.

จากตาราง 1 พบว่า คนที่ 1 มีพฤติกรรมการควบคุมอาหารน้อยกว่าคนที่ 2 ซึ่งดูจากคะแนนรวมที่ได้เป็นดัชนีของประเภทพฤติกรรม คือ -6 และ +2 ตามลำดับ

3) ความจำเพาะของพฤติกรรม

การวัดพฤติกรรมที่เราสนใจศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเดี่ยวหรือประเภทพฤติกรรม หากเรากำหนดพฤติกรรมให้มีความจำเพาะ จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำมากขึ้น ความจำเพาะของพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับ(Ajzen; & Fishbe. 1980: 34) 1) การกระทำ 2) เป้าหมาย 3) บริบท และ 4) เวลา

บางครั้งเราอาจจะสนใจการกระทำหนึ่งต่อเป้าหมายหนึ่ง แต่เราอาจจะสนใจบริบทและเวลาไม่มากนัก ดังนั้น เราจะต้องพิจารณาในทุก ๆ บริบท และสังเกตตลอดเวลาที่พฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้น

4) ระดับการวัดพฤติกรรม

การสังเกตหรือการวัดการกระทำเดี่ยวอาจทำได้หลายวิธีต่าง ๆ กัน ดังนี้

4.1) วิธีให้บุคคลมีทางเลือก 2 ทาง คือ การเลือกที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น เช่น เขาได้เลือกศึกษาต่อหรือไม่หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2) วิธีให้บุคคลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทางที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น

เขาเดินทางไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

----- รถยนต์ส่วนตัว

----- การโดยสารรถยนต์ของผู้อื่น

----- รถประจำทาง

----- รถแท็กซี่

----- รถจักรยานยนต์

----- รถจักรยาน

----- เดิน

ทางเลือกเหล่านี้อาจมองว่าเป็นกลุ่มของการกระทำเดี่ยวที่จะกระทำหรือไม่

กระทำแต่ละอย่าง

4.3) วิธีวัดหรือสังเกตความมากน้อยของการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น สนใจว่าเขาจะซื้อน้ำอัดลมหรือไม่ และซื้อมากน้อยเท่าใด โดยที่มีความมากน้อยของน้ำอัดลมให้เลือกหลายทางเลือก เช่น

----- ไม่ซื้อเลย

----- ซื้อ 1 ขวด

----- ซื้อ 2-3 ขวด

----- ซื้อ 4-5 ขวด

----- ซื้อมากกว่า 5 ขวด

4.4) วิธีสังเกตพฤติกรรมที่ทำซ้ำ ๆ กัน เมื่อเราสนใจสังเกตว่าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยเพียงใดในโอกาสต่าง ๆ มีวิธีการวัด 2 วิธี คือ

4.4.1) การวัดความถี่สัมบูรณ์ (The Measure of Absolute Frequency) คือ การวัดจำนวนครั้งที่บุคคลทำพฤติกรรม เช่น

พฤติกรรมการโดยสารรถประจำทางไปทำงานของนาย ก.

----- ไม่ได้โดยสารเลยในเดือนมีนาคม

----- 1-5 วันในเดือนมีนาคม

----- 6-10 วันในเดือนมีนาคม

----- 11-15 วันในเดือนมีนาคม

----- 16-20 วันในเดือนมีนาคม

----- 21-25 วันในเดือนมีนาคม

4.4.2) การวัดความถี่สัมพัทธ์ (The Measure of Relative Frequency) คือ การหาสัดส่วนหรือจำนวนร้อยละที่บุคคลทำพฤติกรรมนั้น เป็นการวัดว่าในจำนวนโอกาสที่เขา มีอยู่ เขาได้ทำพฤติกรรมนั้นบ่อยเพียงใด เช่น

เมื่อซื้อน้ำอัดลม นาย ก. ได้ซื้อโค้ก

----- ไม่เคย

----- 1 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

----- 2 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

----- 3 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

----- 4 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

----- 5 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

----- 6 ครั้ง ใน 6 ครั้ง

ทางเลือกต่าง ๆ เหล่านี้ อาจวัดให้เป็นการกระทำเดียวที่บุคคลจะทำหรือไม่ ทำการกระทำนั้นได้ตั้งนั้น ในการวัดหรือสังเกตพฤติกรรม หากเราสนใจความมาก-น้อย ของการทำ พฤติกรรม จะเป็นการวัดปริมาณของการทำพฤติกรรมนั้น และถ้าเราสนใจว่าบุคคลทำพฤติกรรมนั้น บ่อยเพียงใด จะเป็นการวัดความถี่ของการทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งมี 2 วิธี คือ การวัดความถี่สัมบูรณ์ และการวัดความถี่สัมพัทธ์

5) พฤติกรรมจากคำรายงานของตนเอง

การนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไปใช้ทำนายและทำความเข้าใจ พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล จะต้องมีการสังเกตว่า บุคคลนั้นได้ทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ แต่ พฤติกรรมบางอย่างเราไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เพราะจะทำได้ยากหรือสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก เช่น พฤติกรรมใส่ห่วงคุมกำเนิด หรือบางพฤติกรรมเราสังเกตไม่ได้ เพราะผิดกฎหมาย เช่น พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้น จึงต้องให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นเป็นผู้รายงานการ กระทำของตนเอง ถึงแม้ว่าวิธีการรายงานพฤติกรรมด้วยตนเองจะมีความตรงน้อยกว่าการสังเกต พฤติกรรมโดยตรง แต่หากพฤติกรรมนั้นไม่สามารถใช้วิธีการสังเกตได้ ก็จะทำวิธีนี้มาใช้แทน และ หากเราสนใจศึกษาประเภทพฤติกรรมโดยให้ผู้ตอบเป็นผู้รายงานการทำพฤติกรรมนั้น เราจะต้อง

กำหนดกลุ่มพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจน แล้วให้ผู้ตอบ ตอบว่าเขาทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ดังตาราง 1

นอกจากนี้ การรายงานพฤติกรรมด้วยตนเอง ยังสามารถตอบได้อย่างเป็นอิสระในแง่ของเป้าหมายเฉพาะ เวลา และบริบท เช่น การให้ผู้ตอบ ตอบว่าเขาซื้อแผ่นเสียงเมื่อ 6 เดือนที่แล้วหรือไม่ หากใช้วิธีการสังเกตจะมีความยุ่งยาก แต่เมื่อให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมด้วยตนเอง จะมีความเหมาะสมกว่ามาก

ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเพียงอย่างเดียวซึ่งไม่เกี่ยวกับผลของพฤติกรรม เพราะผลอาจเกิดจากปัจจัยอื่นที่อยู่ นอกเหนือจากพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำสามารถนำไปสู่ ผลต่างๆ อาทิ เช่น เกิดความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก เสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพกาย และจิตที่ดี ฯลฯ ดังนั้นพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำจึงจัดอยู่ในประเภท พฤติกรรมเดี่ยว เพราะขึ้นอยู่กับพฤติกรรม การเลือกและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เท่านั้น

4.2.เจตนา (Intention) / (ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการดนตรี)

ไอเซน และ ฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 41-52) จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตนา เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม แต่ไม่ได้หมายความว่า การวัดเจตนาจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมเสมอไป อาจมีองค์ประกอบอื่น ที่มีอิทธิพลต่อความหนักแน่นในการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา กับพฤติกรรม เช่น ระดับความสอดคล้องระหว่างการวัดเจตนา กับพฤติกรรม และ ความคงอยู่ของเจตนา

ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม

การทำนายพฤติกรรมจากเจตนา จะต้องแน่ใจว่าการวัดเจตนา และพฤติกรรมนั้นมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา ซึ่งจะทำให้การทำนายพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

1) ความสอดคล้องกับการกระทำเดี่ยว เจตนาของบุคคลในการกระทำเดี่ยวสามารถวัดโดยการถามว่า เขามีเจตนาจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น และในบางครั้งจะใช้วัดโดยถามความเชื่อมโยงโดยอ้อมของบุคคลว่าจะทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเราเรียกว่า การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) เช่น

ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 เป็นไปได้ : (+3) : (+2) : (+1) : (0) : (-1) : (-2) : (-3) เป็นไปไม่ได้
 มาก มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย มาก มาก
 ที่สุด 2 อย่าง ที่สุด

2) ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก การวัดเจตนาที่มีต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก เป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ ทางเลือกเหล่านี้จะหมายถึง ชนิดของพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การซื้อรถยนต์ชนิดต่าง ๆ หรือพฤติกรรมเดียวกัน แต่ปริมาณแตกต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาค ในการวัดเจตนาที่มีหลายทางเลือกนี้ มีวิธีการวัด 2 วิธีคือ

2.1) คำถามปลายปิด โดยมีตัวเลือกต่าง ๆ ให้บุคคลเลือก เช่น การเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ และสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม
หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านคหกรรมหลังจากเรียน
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านเกษตรกรรมหลังจาก
เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านศิลปหัตถกรรมหลังจาก
เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านพาณิชยกรรมหลังจาก
เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ ฉันตั้งใจจะไม่ศึกษาต่อหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ให้ความน่าจะเป็นโดยอัตนัย (Subjective Probability) แต่เนื่องจากความน่าจะเป็น (Probability) ไม่มีค่าติดลบ จึงหันมาใช้ว่าความเชื่อมโยงโดยอัตนัย (Subjective Association) แทน เพื่อให้การวัดมีค่าติดลบไม่มีปัญหา

2.2) คำถามปลายเปิด เช่น การเลือกศึกษาต่อหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉันจะเลือกศึกษาต่อด้าน _____

3) ระดับการวัดเจตนาเชิงปริมาณ เป็นการวัดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยของเจตนาในการเลือกการกระทำพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม และสามารถใช้นำมาหาทางเลือกต่าง ๆ เหล่านั้น เช่น ในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพและสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(15%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม

(10%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านคหกรรม

(5%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านเกษตรกรรม

(10%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านศิลปกรรม

(25%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพด้านพาณิชยกรรม

(30%) โอกาสที่ฉันจะเลือกศึกษาต่อสายสามัญ

(5%) โอกาสที่ฉันจะไม่เลือกศึกษาต่อ

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถทำนายได้ว่า เขาจะเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเหตุผลที่ว่า บุคคลจะกระทำในสิ่งที่เขากำหนดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยไว้สูงที่สุด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 46)

นอกจากนี้ เจตนาเชิงพฤติกรรมสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมได้ แต่ไม่สามารถใช้ทำนาย จำนวน ปริมาณ หรือความถี่ของการกระทำนั้น ๆ เช่น การบริจาคเงิน เจตนาเชิงพฤติกรรมสามารถทำนายว่า เขาจะบริจาคเงินหรือไม่ แต่ไม่สามารถทำนายได้ว่าเขาจะบริจาคเงินจำนวนเท่าใด

4) ความสอดคล้องของประเภทพฤติกรรม ในการวัดเจตนาให้สอดคล้องกับประเภทพฤติกรรม เราต้องวัดเจตนาของผู้ตอบในแต่ละการกระทำเดี่ยวที่ประกอบกันเป็นดัชนีพฤติกรรมเจตนา และการกระทำนั้น จะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำเป้าหมาย บริบท และเวลา เช่น หากเราสนใจจะวัด และสังเกตพฤติกรรมการรับประทานอาหารระหว่างมือในระยะเวลา 2 เดือน เราจะต้องประเมินเจตนาของเขาต่อการรับประทานอาหารว่างระหว่างมือในระยะเวลา 2 เดือน เราสามารถคำนวณดัชนีเจตนาเชิงพฤติกรรมในลักษณะเดียวกันกับการคำนวณดัชนีประเภทพฤติกรรม ดังปรากฏในตาราง 1

ความคงอยู่ของเจตนา

การวัดเจตนาไม่ใช่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไป เพราะเจตนาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และการวัดเจตนาก่อนที่จะสังเกตพฤติกรรมอาจจะแตกต่างจากเจตนาในขณะที่สังเกตพฤติกรรมนั้นอยู่ กล่าวคือ หากเว้นระยะเวลาในการวัดเจตนา และการสังเกตพฤติกรรมนานมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนเจตนา ก็จะยิ่งมีมากขึ้น และจะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำลดน้อยลง ดังนั้น ควรเว้นระยะในการวัดเจตนา และการสังเกตพฤติกรรมให้น้อยที่สุด เพื่อที่จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การทำนายพฤติกรรมมาจากเจตนาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความคงอยู่ของเจตนา การทำนายพฤติกรรมของบุคคลโดยเว้นระยะเวลาในการสังเกตพฤติกรรมน้อย ทำให้โอกาสที่บุคคลจะเปลี่ยนเจตนาลดน้อยลง แต่การทำนายพฤติกรรมโดยกลุ่มประชากร เนื่องจากเจตนาของกลุ่มประชากรจะมีความคงอยู่นานกว่าเจตนาส่วนบุคคล

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทิ้งระยะเวลานาน จะต้องพยายามแยกแยะเหตุการณ์ภายนอกที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนเจตนา เช่น การทำนายพฤติกรรมการซื้อรถยนต์ภายใน 1 ปี ในระยะเวลานี้อาจเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เจตนาในการซื้อรถยนต์เปลี่ยนแปลงได้ เช่น การขึ้นราคาน้ำมัน ดังนั้น จึงต้องเพิ่มเหตุการณ์นี้เข้าไปในการวัดเจตนาตั้งแต่ต้น โดยถามว่า “ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 20 % หรือมากกว่านั้น เขาจะซื้อรถยนต์หรือไม่” การวัดเจตนาอย่างมีเงื่อนไขนี้จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำมากขึ้น

คำตอบในแต่ละมาตราให้คะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 และรวมคะแนนเหล่านี้ เป็นการวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม

นอกจากนี้อาจให้ผู้ตอบแสดงเจตคติของเขาออกมาโดยตรง ดังนี้

เจตคติของฉันท่อการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เห็นด้วย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : คัดค้าน
+3 +2 +1 0 -1 -2 -3

2) การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของการกระทำ เป็นการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อ หากบุคคลมีความเชื่อว่า การทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำทางลบเขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เช่น นาย ก. เชื่อว่า การซื้อรถยนต์จะทำให้เขาได้รับความสะดวกสบายในการเดินทาง และไม่เสียเวลาคอยรถประจำทาง นาย ก. ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการซื้อรถยนต์ แต่ถ้าหากนาย ก. มีความเชื่อว่า การซื้อรถยนต์เป็นการสิ้นเปลือง และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดมากขึ้น เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการซื้อรถยนต์ ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้ เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen; & Fishbein. 1980: 7)

ประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อต่อที่หมายต่าง ๆ กัน ซึ่งฟิชไบน์ และไอเซน ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ (Fishbein; & Ajzen. 1975: 132-134)

1) ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่ได้จากการมีประสบการณ์ตรง จากการสังเกต ที่พบว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น โต๊ะกลม

2) ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน (Inferential Belief) เช่น นาย ก. สูงกว่า นาย ข. และนาย ข. สูงกว่านาย ค. บุคคลจะเชื่อว่า นาย ก. สูงกว่านาย ค. โดยใช้หลักตรรกศาสตร์

3) ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล (Informational Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก เช่น หนังสือ วารสาร การบรรยาย หรือการเล่าต่อ ๆ กันมา เช่น ศาสดาของพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อมโยง โดยอัตโนมัติของบุคคลที่เห็นว่า มีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง (Fishbein; & Ajzen. 1975: 131) เช่น การเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (เป้าหมาย) ทำให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย (ลักษณะเฉพาะอย่าง)

ไอเซน และฟิชไบน์ (Fishbein; & Ajzen. 1980: 63) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีความเชื่อจำนวนมากเกี่ยวกับที่หมายหนึ่ง ๆ แต่เขาสามารถใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนน้อย คือ

ประมาณ 5-9 ความเชื่อในขณะหนึ่ง ๆ และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อเหล่านี้คือความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเด่นชัดนี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ คืออาจจะมีน้ำหนักแน่นมากขึ้นหรือน้อยลง หรืออาจถูกความเชื่ออื่นมาแทนที่

การหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับที่หมาย จะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง ๆ (Modal Salient Beliefs) ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ คือ (Ajzen; & Fishbein 1980: 70)

วิธีที่ 1 เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด 10 ถึง 12 ความเชื่อ

วิธีที่ 2 เลือกความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 10 ถึง 12% กล่าวถึง

วิธีที่ 3 เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ประมาณ 75% ของความถี่ทั้งหมด

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ใช้ความน่าจะเป็นโดยอัตนัย (Subjective Probability) แต่เนื่องจากความน่าจะเป็น (Probability) ไม่มีค่าติดลบ จึงหันมาใช้ความเชื่อมโยงโดยอัตนัย (Subjective Association) แทน เพื่อให้การวัดมีค่าติดลบไม่มีปัญหา

ดังนั้น ความเชื่อที่ได้นำมาสร้างมาตรวัด จะมีพื้นฐานมาจากความเชื่อเด่นชัด การวัดระดับบุคคลและการวัดระดับทั่วไป (Personal versus General Measure) การวัดความเชื่อและเจตคติต่อพฤติกรรมสามารถวัดได้ 2 ระดับ ดังนี้ (Fishbein. 1980: 87)

1) การวัดระดับทั่วไป

1.1) การวัดความเชื่อระดับทั่วไป เช่น การสูบบุหรี่ เป็นอันตรายต่อ

สุขภาพ

1.2) การวัดเจตคติระดับทั่วไป จากตัวอย่างข้างต้น ก็จะวัดเจตคติต่อการ

สูบบุหรี่

2) การวัดระดับบุคคล

2.1) การวัดความเชื่อระดับบุคคล เช่น การสูบบุหรี่ของฉันเป็นอันตราย

ต่อสุขภาพของฉัน

2.2) การวัดเจตคติระดับบุคคล จากตัวอย่างข้างต้น ก็จะวัดเจตคติต่อการ

สูบบุหรี่ของฉัน

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำของบุคคลเอง จะเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อการกระทำของเขา และเจตคติต่อการกระทำของเขา จะเป็นตัวกำหนดเจตนาของเขา ดังนั้น จากตัวอย่างข้างต้น แม้ว่า บุคคลจะมีความเชื่อว่า “การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ความเชื่อนี้ก็จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของเขา ถ้าเขามีความเชื่อว่า “การสูบบุหรี่ของฉันไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของฉัน”

ไอเซนและฟิชไบน์ (Fishbein; & Ajzen. 1980: 65) กล่าวว่า ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม จะเป็นสิ่งกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ถ้าจะทำความเข้าใจเจตคติ ต้องเข้าใจความเชื่อเด่นชัดก่อน โดยใช้วิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 จะต้องทราบการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหมายถึง การประเมินลักษณะที่มาสัมพันธ์กับที่หมายนั้น ๆ ว่าดีหรือเลว โดยใช้มาตรประเมินชั่วคราว 7 ค่ามาตร เช่น

การมีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่

ดี : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เลว
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย มาก มาก
 กลาง 2 อย่าง ที่สุด

ขั้นที่ 2 การประเมินความเชื่อของบุคคล ว่าพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ผลของการกระทำแต่ละอย่างด้วยความหนักแน่นของความเชื่อเพียงใด เช่น

การเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับฉันทำให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปาน มาก
 กลาง 2 อย่าง กลาง

จากนั้นจึงนำมาตราที่วัดการประเมินผลของการกระทำและความหนักแน่นมาคำนวณหาค่ารวม ดังตัวอย่างในตาราง 2

ตาราง 2 การศึกษาเจตคติของนาย ก. ในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของฉัน	การประเมินผลของการกระทำ	ความหนักแน่นของความเชื่อ	รวม
1. ทำให้หางานง่าย	+3	-2	-6
2. ทำให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย	+3	-2	-6
3. ทำให้มีโอกาสก้าวหน้า	+2	+3	+6
4. ทำให้ผู้ปกครองภูมิใจ	+3	+3	+9
รวม			+3

เนื่องจากคะแนนความหนักแน่นของความเชื่อแต่ละตัว (b) และคะแนนการประเมินผลกระทบแต่ละตัว (e) มีค่าตั้งแต่ -3 ถึง +3 เมื่อนำมาคำนวณหาเจตคติต่อการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการนำคะแนนความหนักแน่นของความเชื่อและการประเมินผลกระทบแต่ละตัวมาคูณกัน ซึ่งในตัวอย่างที่เสนอนี้ มีจำนวน 4 คู่ ดังนั้น คะแนนเจตคติต่อการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีค่าเป็นไปได้จาก -36 ถึง +36 และมีจุดกลางเชิงทฤษฎี (Theoretical Zero-point) ที่ 0 (ศูนย์) จากตารางที่ 2 จึงสรุปได้ว่า นาย ก. มีเจตคติทางบวกเล็กน้อยต่อการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากที่กล่าวมาจะเป็นได้ว่า ความเชื่อ มีความสัมพันธ์กับเจตคติ ซึ่งฟิชไบน์ และไอเซนกล่าวไว้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับที่หมายนั้นมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อที่หมายนั้น ดังนี้ (Fishbein; & Ajzen. 1975: 29)

1) บุคคลมีความเชื่อ (b_i) มากมายเกี่ยวกับที่หมายหนึ่ง ๆ โดยที่ ที่หมายนั้นอาจมีความ สัมพันธ์ กับลักษณะต่าง ๆ เช่น ที่หมายอื่น คุณลักษณะอื่น หรือเป้าหมายอื่น เป็นต้น

2) ลักษณะที่มาสัมพันธ์กับที่หมายนี้ มักจะมีการประเมิน (e_i) ควบคู่อยู่ด้วย ซึ่งอาจเรียกได้ว่า เป็นเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ

3) อาศัยการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขบุคคลจะเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน (e_i) กับที่หมายของเจตคติ

4) ความเชื่อที่สัมพันธ์กับที่หมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย จะรวมกัน

5) ในโอกาสข้างหน้า ที่หมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยรวมที่สัมพันธ์กับที่หมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย หรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง จากทฤษฎีเจตคตินี้ ทำให้มีการพัฒนาสมการเกี่ยวกับการวัดเจตคติขึ้น คือ

$$A_o = f \left[\sum_{i=1}^n b_i e_i \right] \quad (4)$$

A_o = เจตคติต่อที่หมาย

b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับหมาย i

e_i = การประเมินผลของลักษณะที่มาสัมพันธ์กับหมาย i

n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับหมาย i

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความเชื่อกับเจตคติ เพื่อไปอธิบายพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ ซึ่งจากกลุ่มทฤษฎีความคาดหวัง-อรรถประโยชน์ (Expectancy-Value theories) อธิบายว่า เมื่อบุคคลต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกใด ๆ เขาจะเลือกทางเลือกที่มีอรรถประโยชน์ตามความคาดหวังโดยอัตนัย (Subjective Expected Utility) สูงสุด เช่น ทางเลือกนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ผลกรรมทางบวกมากที่สุด ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ว่า (Fishbein ; Ajzen. 1975: 30)

$$SEU = \sum_{i=1}^n SP_i U_i \quad (5)$$

- SEU = อรรถประโยชน์ตามความคาดหวังโดยอัตนัยในทางเลือกต่าง ๆ
 SP_i = ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของทางเลือกต่าง ๆ นั้นจะก่อให้เกิดผล
 กรรมใดตามมา
 U_i = อรรถประโยชน์โดยอัตนัยของผลกรรมนั้น
 n = จำนวนของผลกรรมที่เกิดขึ้น

จากสมการนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของทางเลือกนั้นจะ
 ก่อให้เกิดผลของการกระทำใดตามมา (SP_i) คือความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมนั้น
 (b_i) ส่วนอรรถประโยชน์โดยอัตนัยของผลกรรมนั้น (U_i) คือการประเมินผลของการกระทำนั้น (e_i)
 ดังนั้น อรรถประโยชน์ตามความคาดหวังโดยอัตนัย จึงหมายถึง เจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น
 (A) (Fishbein and Ajzen 1975 : 30-31) ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ว่า

$$A_o = f \left[\sum_{i=1}^n b_i e_i \right] \quad (6)$$

- A_B = เจตคติพฤติกรรม B
 b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ i
 e_i = การประเมินผลของการกระทำ i
 n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม B

เนื่องจากเจตคติมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการทำนายและทำความเข้าใจเจตนาเชิง
 พฤติกรรมของบุคคล และความเชื่อเด่นชัดกำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้น ในการวัด
 ความเชื่อเด่นชัด และเจตคติ จำเป็นต้องวัดให้มีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น
 คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา

ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล จึงหมายถึง ทักษะต่อการเรียนหลักสูตร
 ศิลปการเต้นรำ ว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ดี ซึ่งตามทฤษฎีของ ฟิชไบน์และไอเซนใช้คำว่า การวัดเจตคติ
 ที่มีต่อพฤติกรรมซึ่งเสนอการวัดเจตคติไว้ 2 วิธี คือ การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม และการวัด
 เจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม แต่ในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า ทักษะต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการ
 เต้นรำ ซึ่งสนใจการวัดทัศนคติทางอ้อมต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งขึ้นอยู่กับผลคูณ
 ของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและการประเมินผลของความเชื่อ
 เกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

4.4. ปัจจัยทางสังคม / (การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลป การเต้นรำ)

ปัจจัยทางสังคม (Ajzen; & Fishbein. 1980: 57, 73-76) เป็นการประเมินของบุคคล
 ว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิด
 ว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น การซื้อรถยนต์ ถ้านาย ก. เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญ
 ต่อเขาคิดว่าเขาควรซื้อรถยนต์ เขาก็มีแนวโน้มจะมีเจตนาที่จะซื้อรถยนต์นั้น แต่หากตรงกันข้ามกัน

ฉันควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ฉันไม่ควร
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปาน มาก
 กลาง 2 อย่าง กลาง

เลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ

พ่อแม่ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกศึกษาต่อสายสามัญหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปาน มาก
 กลาง 2 อย่าง กลาง

การรู้เฉพาะความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงยังไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือทำความเข้าใจการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลได้ เราจะต้องรู้การระบุแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มด้วย (Ajzen; & Fishbein. 1980: 75) ซึ่งจะวัดได้ด้วยมาตรข้างล่างนี้

ฉันต้องการทำในสิ่งที่พ่อแม่ของฉันคิดว่าฉันควรจะทำ

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปาน มาก
 กลาง 2 อย่าง กลาง

หรือ โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ของฉันประสงค์จะให้ฉันทำเพียงใด

ไม่ต้องการเลย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ต้องการมาก
 มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปาน มาก
 กลาง 2 อย่าง กลาง

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำนายจากผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งการวัดความเชื่อจะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$SN = f \left[\sum_{i=1}^m NB_i MC_i \right] \quad (7)$$

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

MC_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง i

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยทางสังคม จึงเป็นการประเมินของบุคคลว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด กล่าวคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลป์

การเดินร่า หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า ซึ่งเกิดจากผลคูณของความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า และแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า

4.5. ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (w_i , w_j)

(Ajzen; & Fishbein. 1980: 58-59)

โดยส่วนมากแล้ว มักจะพบว่าบุคคลจะมีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรม ถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมนั้น และมีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen; & Fishbein. 1980: 58) แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่ไปด้วยกัน เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น แต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้น เจตนาของบุคคลจะขึ้นกับความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้งสองของแต่ละบุคคล โดยที่องค์ประกอบทั้งสองจะมีน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ที่เป็นตัวกำหนดเจตนา น้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์นี้อาจเปลี่ยนแปลงได้จากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง น้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองนี้ร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

การผันแปรตัวใดตัวหนึ่งในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น (การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา) อาจจะมีอิทธิพลต่อความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและกลุ่มอ้างอิง เช่น พบว่า เจตคติมีความสำคัญในพฤติกรรมการแข่งขันมากกว่าพฤติกรรมความร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญในพฤติกรรมร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

4.6. ตัวแปรภายนอก (External Variables)

ตัวแปรภายนอก (External Variables) (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-91) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่างจากทฤษฎีอื่นตรงที่ไม่พยายามจะอธิบายพฤติกรรมโดยอ้างอิงถึงตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่

- 1) ตัวแปรชีวสังคม (Demographic Variable) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา
- 2) เจตคติที่มีต่อที่หมาย เจตคติต่อบุคคล และเจตคติต่อสถาบัน
- 3) ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Traits) เช่น ลักษณะการเก็บตัว ลักษณะการเปิดเผยตัวเอง มีอาการทางประสาท ลักษณะมีอำนาจ และลักษณะเด่น

ทฤษฎีนี้ไม่ปฏิเสธว่าตัวแปรภายนอกบางครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่คิดว่ามันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางอ้อม นั่นคือ ตัวแปรภายนอกจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ถ้าหากว่ามันมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งในทฤษฎีตามที่เสนอในภาพที่ 1 นั่นคือ ถ้าตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม B การประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม B ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือ

ความสำคัญเชิงสัมพันธ์ขององค์ประกอบเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งจะมีผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคล และทำให้มีผลกระทบต่อกิจกรรม ถ้าเจตคติหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และเจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูงถึงแม้บางครั้งตัวแปรภายนอกจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่มันไม่มีความจำเป็นที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับพฤติกรรมเพราะตัวแปรภายนอกบางตัวอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้น ในขณะที่ตัวแปรภายนอกอีกบางตัวอาจไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้นเลย และหากพบง่ายตัวแปรภายนอกนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในเวลาหนึ่ง แต่จะสัมพันธ์กันไม่นานเพราะความสัมพันธ์นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงจากประชากรกลุ่มหนึ่งไปยังประชากรอีกกลุ่มหนึ่งอย่างไรก็ตาม อิทธิพลของตัวแปรภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรม ก็อาจจะช่วยให้เราเข้าใจปรากฏการณ์ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรภายนอกจะไม่สัมพันธ์อย่างคงเส้นคงวากับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม B การประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม B ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความสำคัญเชิงสัมพันธ์ขององค์ประกอบเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Ajzen; & Fishbein. 1980: 85)

จากคำอธิบายด้านตัวแปรภายนอก ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน สรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้ไม่พยายามจะอธิบายพฤติกรรมโดยอ้างอิงถึงตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่ตัวแปรชีวสังคม (Demographic Variable) เจตคติที่มีต่อที่หมาย และลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Traits) แต่ทฤษฎีนี้ก็ได้ปฏิเสธว่าตัวแปรภายนอกจะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เพราะตัวแปรภายนอกบางตัวก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-91) ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกตัวแปรทางด้านโรงเรียนเป็นตัวแปรภายนอก ซึ่งเป็นตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ได้แก่ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน และชื่อเสียงของโรงเรียน

4.6.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน

สิ่งที่ดึงดูดความสนใจ ของผู้ปกครอง และนักเรียนให้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ นั่นคือ รูปลักษณ์ภายนอกของโรงเรียน อาทิเช่น อาคารเรียน ห้องเรียน มีความมั่นคง แข็งแรง สะอาดปลอดภัย สื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความทันสมัย การคมนาคมมีความสะดวกสบาย ซึ่งประดิษฐ์ คุณวัฒน์ (2539: 1) กล่าวว่าอาคารสถานที่เปรียบเสมือนรูปร่างหน้าตาของสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งแรกที่ผู้มาเยี่ยมชมพบเห็น อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการเป็นงานที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม

สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียนอาคารเรียน อาคารประกอบห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง สิ่งของที่ชีวิตถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม

ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก (เพ็ญจันทร์ เทพบุรณะ. 2542: 50) ทั้งนี้ ยังมีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ดังนี้

ขวัญจิรา ภูสังข์ (2543: 49) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง อาคาร สถานที่ และบริเวณโรงเรียนที่ใช้เป็นที่จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษามาก

เอื้องอรุณ เนื่องศรี (2545: 6) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และในห้องเรียน ต้องสะดวก เรียบร้อย ถูกหลักสุขภาพ มีบริเวณกว้างขวางพอที่เด็กจะเดิน จะวิ่ง หรือเล่นได้อย่างปลอดภัย มีความสุข

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2543: 33) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ (School Health Environment) คือ การดำเนินงานที่ช่วยให้โรงเรียนมีสภาพ ทางจิตใจ และทางสังคม เกิดเป็นประโยชน์แก่สุขภาพและสวัสดิภาพของนักเรียน รวมถึงการจัดให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะการจัดระบบการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อควมมีสุขภาพดี และการจัดให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ทุกคนในโรงเรียนมีสุขภาพจิตดี

สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2544: 34) กล่าวว่า สภาพแวดล้อม มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งสามารถจำแนกคุณภาพการเรียนรู้ได้ คือ ความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การถ่ายเทอากาศในห้อง แสงสว่างในห้อง ความพร้อมของเครื่องใช้ประจำห้อง

นอกจากนี้ ยังมีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่า ช่วยเสริมสร้างและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เกิดความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมของนักเรียน (การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. 2543: 175) ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญจิรา ภูสังข์ (2543: 52) และ เพ็ญจันทร์ เทพบุรณะ (2542: 56) ซึ่งได้ขยายความต่อว่า สภาพแวดล้อมที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ จะช่วยเสริมสร้างความคิดและคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ได้ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรักและเข้าใจตนเอง รู้สึกชื่นชมกับความงามของโลกรอบๆ ตัว และสร้างสรรค์ความงามแก่เพื่อนมนุษย์ต่อไป

สำหรับโรงเรียนเอกชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ อาคารสถานที่ สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ ของโรงเรียน (มุสดี จงขวัญ. 2548: 54)

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งเป็นวัตถุ และสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในบริเวณโรงเรียนเรียนและรอบโรงเรียน ซึ่งได้แก่ เรื่องของโครงสร้างอาคาร สถานที่ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ความเป็นระเบียบ สวยงาม สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ทั้งยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดและช่วยในการตัดสินใจของบุคคลที่ผ่านไปมา ให้เกิดความสนใจและนำบุตรหลานเข้ามาเรียน

4.6.1.1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของโรงเรียนเอกชน

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา และประเภทศิลปศึกษา หลักสูตรของโรงเรียน พ.ศ.2546 หมวด 1 สถานที่และอาคาร (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ. 2549: 1-5)

ข้อ 6) อาคารและสถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1) สถานที่และบริเวณโรงเรียน ต้องมีลักษณะกว้างขวางพอแก่กิจการของโรงเรียน ดังนี้

6.1.1) หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาเรียนไม่เกิน 6 เดือน และไม่เกิน 600 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 100 ตารางเมตร

6.1.2) หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาเรียนเกิน 6 เดือน หรือไม่เกิน 1 ปี และไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 200 ตารางเมตร

ทั้งนี้ สถานที่ตั้งของโรงเรียนไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของนักเรียน การคมนาคม สะดวก ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ที่อาจเกิดภัยอันตรายใดๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่ซึ่งไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน

6.2) ผู้ขอจัดตั้ง ต้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคาร หรือกรณีเช่าต้องมีสัญญาเช่าต้องมีสัญญาเช่าอาคารจากผู้มีสิทธิในการให้เช่าที่กำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยระบุวัตถุประสงค์การเช่าเพื่อใช้จัดตั้งโรงเรียน ยกเว้นกรณีการเช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ราชพัสดุ ที่ศาสนสมบัติกลาง ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

6.3) อาคารต้องเป็นเอกเทศ หรืออาคารร่วมต้องแยกเป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับกิจการอื่น และเป็นอาคารที่มีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะใช้จัดการเรียนการสอน

6.4) ต้องเป็นอาคารที่ได้รับอนุญาตก่อสร้าง หรือใบอนุญาตต่อเติมอาคาร จากทางราชการให้ใช้เป็นอาคารเรียนเพื่อการศึกษา เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาเอกสารจากทางราชการได้ให้วิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร

6.5) ต้องจัดให้มีทางหนีไฟและความปลอดภัยของอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย

6.6) ต้องติดตั้งอุปกรณ์ตัดวงจรไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ

ข้อ 7) ห้องเรียนและห้องประกอบอื่นๆ มีดังนี้

7.1) ห้องเรียน ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร และมีส่วนกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร กรณีจำเป็น หากจะจัดการเรียนการสอนหรือฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล สามารถจัดห้องเรียนได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร

7.2) ห้องเรียน ห้องประกอบ ต้องมีแสงสว่างพอเพียงและมีระบบถ่ายเทอากาศที่ถูกต้องลักษณะ

7.3) มีห้องธุรการและหรือห้องพัสดุแยกต่างหากจากห้องเรียน

7.4) จัดให้มีพื้นที่หรือห้องสำหรับพักผ่อนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่

มีอยู่ตามสมควร

7.5) จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดถูกสุขลักษณะให้เพียงพอตามจำนวน

นักเรียนที่มีอยู่

7.6) มีห้องส้วมแยกชาย-หญิง โดยถืออัตราส่วนจำนวนนักเรียน 35 คน ต่อ 1 หากเปิดสอนในแต่ละรอบเกิน 20 คนขึ้นไปให้เพิ่มอีก 1 ที่

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและกฎกระทรวงข้างต้น พบว่า

โรงเรียนเอกชนต้องมีคุณภาพด้านอาคารสถานที่ 3 ด้าน ได้แก่ 1)ความคงทนถาวร ต้องมีความคงทน แข็งแรง และมีความปลอดภัยแก่ครู และนักเรียน 2)ปริมาณอาคาร ได้แก่ มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียนมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน 3)ระบบการบำรุงรักษา ได้แก่ การบำรุงรักษาให้อาคารอยู่ในสภาพดี มีระบบการตรวจสอบ ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งต้องรายงานข้อมูลทุกปีการศึกษา (ผุสดี จงขวัญ. 2548: 71)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสอนอาคาร และสถานที่ โดยกำหนดรายละเอียดไว้เกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ปัจจัยที่ 4 ระบุว่า ต้องมีอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เหมาะสม จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ต้องจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ / สถานที่ฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมกับการใช้งาน มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีการดูแลบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ยังมีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของโรงเรียนไว้ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารอาคารสถานที่จึงควรคำนึงถึงหลัก 4 ประการ (ประเสริฐ เศรษฐพันธ์. 2542: 116-117) คือ

- 1) ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและภัยอันตราย
- 2) ให้เป็นที่ปลอดภัยจากโรคติดต่อ
- 3) ให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่ สบาย ร่มรื่น ส่งเสริมทางจิตที่จะมีผลต่อเด็กใน

การศึกษา

- 4) ให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับความเจริญและพัฒนาการทั้งทางจิตและทาง

กายของเด็ก

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539: 74) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะสมบูรณ์แบบและสนับสนุนการเรียนของนักเรียนให้มากที่สุดนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและบำรุงรักษาอาคารเรียน จะต้องคำนึงถึงความสมดุลของปัจจัย 4 ประการ คือ

1) การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ อาคารเรียนประกอบด้วย ห้องเรียนและห้องอื่นๆ ซึ่งควรเป็นอาคารที่ถูกสุขลักษณะสวยงาม จะต้องเหมาะสมกับเด็ก ควรมีบรรยากาศคล้ายบ้าน

2) แสง สี และการมองเห็น การจัดแสงสว่างในอาคารเรียนและห้องเรียน มีระดับที่มองเห็นได้ดี ซึ่งหมายความว่า มองเห็นได้เร็วสบายตาและชัดเจน ความเข้มของแสงไม่ใช่ ปัจจัยอย่างเดียวที่จะสร้างสภาพเช่นนี้ได้ แต่ความสว่างที่พอดีกับห้อง หรือบริเวณ การพรางความ จ้าของแสงและความเด่นหรือตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้นจะช่วยให้มองเห็นได้ชัดเจนและสบายตาได้ เช่นเดียวกัน

การใช้สีกับอาคารเรียนให้ประโยชน์หลายอย่าง นอกเหนือจากความ สวยงามและยังช่วยจำกัดบริเวณ ทำให้ขนาดดูเล็กหรือใหญ่ขึ้นได้ พรารูปปร่างได้ สีช่วยเน้นส่วนต่อ ยกระดับความมืดสว่างโดยการสะท้อนแสง หากใช้สีอย่างถูกต้องด้วยความชำนาญ สีจะช่วยลด ความเครียดและความไม่สบายตาอันจะเกิดจากความจ้าของแสงได้

3) เสียง เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือน ดังนั้น การใช้วัสดุควบคุมเสียงก็ เพื่อเน้นเสียงที่ต้องการให้ชัด และขจัดเสียงที่ไม่ต้องการ ความสำเร็จในการควบคุมเสียงจึงเกิด ขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ทำพื้นผิว ผนังห้อง ขนาดรูปร่างของบริเวณความสามารถในการลดเสียงดัง ซึ่ง เกิดจากภายนอก ประสิทธิภาพของวัสดุควบคุมเสียงในการแยกเสียงที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้น

4) อุณหภูมิ อุณหภูมิของมนุษย์ประมาณ 98.6 องศาฟาเรนไฮต์ หรือ 37 องศาเซลเซียส ถ้าอากาศร้อนมาก หลอดเลือดจะขยายตัว เหี่ยวออก การรับรู้และความจำมีระดับต่ำ เจ็บป่วยได้ง่าย ร่างกายเจริญเติบโตช้า และอารมณ์หงุดหงิด ถ้าอากาศเย็นเกินไป หัวใจทำงานหนัก ต้องสูบฉีดโลหิตให้หมุนเวียนเร็วขึ้นเพื่อร่างกายอบอุ่น อาจทำให้มีอาการปวดเมื่อย และชาตามมือ เท้า และกล้ามเนื้อ มีอาการสั่นเจ็บป่วยง่าย และรู้สึกเกียจคร้าน อุณหภูมิภายในห้องระหว่าง 74-85 องศาฟาเรนไฮต์ ความชื้นระหว่าง 37-70 เปอร์เซ็นต์ จึงเป็นอุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม

ผุสดี จงขวัญ (2548: 72) กล่าวว่า อาคารเรียนและอาคารประกอบต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และมีความเหมาะสม ต่อการจัดเป็นห้องเรียน มีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพดีอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ การวางแผนพัฒนาโรงเรียน (2543: 175) ได้ให้คำจำกัดความ เกี่ยวกับ อาคารสถานที่ไว้ว่า อาคาร และสถานที่ ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง คุ่มแดดคุ่มฝน มีความสมบูรณ์และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ แล้วยังเป็นที่พักบะสังสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน

ดังนั้นโรงเรียนเอกชน ให้ความสำคัญในเรื่องของโครงสร้างการจัดรูปแบบ อาคารสถานที่ ที่นอกจากจะถูกสุขลักษณะแล้วนั้น ยังต้องมีความโดดเด่นสวยงามมองเห็นได้ชัดเจน เป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็น และ ตัวอาคารยังต้องมีความคงทน แข็งแรง สถานที่ที่ตั้งต้อง สะดวกต่อการคมนาคม ห้องเรียนต้องเป็นระเบียบจำนวนนักเรียนต่อของเรียนต้องมีความเหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ มีความทันสมัย รวมถึงการใช้แสง สี เสียง และอุณหภูมิในห้องเรียน และบริเวณโดยรอบ ของโรงเรียนให้มีความกลมกลืนเหมาะแก่การเรียนการสอน

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพนั้นพบว่า สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ อาคารสถานที่ ลักษณะที่ตั้ง มีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรงบริเวณโดยรอบภายในสถาบัน สถานที่เรียน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดภายในโรงเรียน ขนาดของห้องกับปริมาณของนักเรียน แสงสว่าง อากาศถ่ายเท และปราศจากเสียงรบกวนภายในห้องเรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนวิชาต่างๆหรือการเลือกเข้าศึกษาต่อ อาทิเช่น การเลือกเรียนภาษาจีนกลาง (กิจวัฒน์ ธนวิศาล. 2547: 57) การเลือกเรียนดนตรีไทย (อภิญา ตันศิริ. 2544: 76) การเลือกเรียนอาชีวศึกษา (ไข่มุกเสาวจันทร์. 2543: 86) การเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (สมิทธิ โพธิ์ทอง. 2548: บทคัดย่อ) การเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. (วิรัตน์ โมรา. 2544: 39) การตัดสินใจเลือกเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ศิริวรรณ สุวินท์. 2548: บทคัดย่อ) การเข้าศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (อัจฉรา สัมวงษ์ทอง. 2543: 67) นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่ดี จะมีสภาพเป็นแรงผลักดันหรือกระตุ้นให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (นาฏยา ชมวิชา. 2547: 74 อ้างอิงจาก จุลดิษฐ์ อุปฮาด. 2542: 30) ทั้งยังช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสะอาด ความรัก ความสามัคคี (กรมวิชาการ. 2543: 18) อาทิเช่นงานวิจัยของ อาคม ระดมสุข (2547: 84) พบว่า ลักษณะทางกายภาพความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วรสิริ ลิขิตวงศ์ (2547: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

จากข้อมูลเอกสารต่างๆ รวมถึงงานวิจัย ที่ได้ทำการค้นคว้ามาแล้ว พบว่าตัวแปร สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน มีความสำคัญต่อการเลือกเรียนในสายวิชาต่างๆไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ อาคารและสถานที่ ตั้งของโรงเรียนมีความสะดวก ปลอดภัย มั่นคงแข็งแรงภายในบริเวณโรงเรียนและห้องเรียน มีความสะอาด เป็นระเบียบ แสง สีที่ใช้เหมาะสมสบายตา มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและมีจำนวนห้องเรียน เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน อากาศถ่ายเทได้สะดวก สื่ออุปกรณ์การเรียน มีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน รวมถึงมีความทันสมัย และได้คุณภาพในการใช้งาน ในงานวิจัยครั้งนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อการเลือกและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียนเช่นกัน

4.6.2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคธุรกิจ เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นงานเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยใช้ความพยายามในการโน้มน้าวชักจูงให้เกิดการรู้จัก การรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดี (วิมลพรรณ อาภาเวท. 2546: 7) เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ตลอดจนขจัดและลดสาเหตุแห่งความขัดแย้งต่างๆ รวมทั้งการใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนนโยบายและ

การดำเนินงานขององค์การสถาบัน เสริมสร้างและรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณ ความนิยม เชื่อถือ ศรัทธา และความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนที่พึงจะมีต่อหน่วยงานสถาบันของตน (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2547: 3)

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ถือได้ว่าเป็นหน้าที่ในการบริหารอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ การสนับสนุนการผลิต การขาย การตลาด การโฆษณา หรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ยังช่วยให้บรรลุปรัชญา วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ การปรับปรุงให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนช่วยกำหนดวิธีการต่อสู้กับคู่แข่งด้วย ตัวอย่าง ผู้จัดการ ทุกคนต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งกับชุมชนทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอเพราะการประชาสัมพันธ์ จะช่วยติดตามความคิดเห็นและความสนใจของสาธารณชน ช่วยพยากรณ์ปฏิกิริยาโต้ตอบจาก สาธารณชน ตลอดจนจะช่วยสื่อสารการตัดสินใจขององค์การไปยังสาธารณชน (เสรี วงษ์มณฑา. 2542: 12)

ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Public Relations โดย Public หมายถึง หมู่คน ประชาชนหรือสาธารณชน ส่วน Relations หมายถึง การสัมพันธ์ ดังนั้น ถ้าแปลความหมายแล้ว การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) หมายถึงการสัมพันธ์กับคนหมู่มาก (วิมลพรรณ อาภาเวท. 2546: 8) ซึ่งใช้ตัวย่อว่า PR มาจากคำว่า (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2547: 7)

PR = Performance and Recognition

P หมายถึง การกระทำ (performance) การประชาสัมพันธ์จะต้องมีการกระทำ หรือการประพฤติปฏิบัติตามที่พูดหรือเผยแพร่ชี้แจงเอาไว้ มิใช่ดีแต่พูดหรือเผยแพร่ชี้แจงเพียงอย่าง เดียวแต่ไม่ทำหรือไม่ปฏิบัติ เพราะการกระทำย่อมสำคัญกว่าการพูด ประชาชนย่อมพิจารณาตัดสิน เอาจากการกระทำของหน่วยงาน องค์การ สถาบัน มิใช่พิจารณาตัดสินเอาจากสิ่งที่องค์การสถาบัน พูดหรือแถลงไว้ในนโยบายเพียงอย่างเดียว

R หมายถึง การยอมรับ (recognition) การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของ หน่วยงาน องค์การ สถาบัน ก็เพื่อให้ประชาชนยอมรับในองค์การสถาบันนั้นๆ และเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือสนับสนุนตามมา เพราะเราต้องไม่ลืมว่า สิ่งใดก็ตามหากเป็นที่ยอมรับของประชาชนแล้ว ประชาชนย่อมให้ความร่วมมือสนับสนุนด้วยดี

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ไว้หลายทัศนะดังนี้

จากพจนานุกรม Webster's New Collegiate Dictionary (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2547: อ้างอิงจาก 1974) การประชาสัมพันธ์คือธุรกิจที่ช่วยชักนำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและมี ความนิยมชมชอบ (good will) ต่อบุคคลหรือหน่วยงานสถาบันนั้น

จอห์น อี มาร์สตัน (John E. Marston. 1979: 3) ได้กล่าวไว้ว่า การ ประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารที่โน้มน้าวใจ โดยมีการวางแผนเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อกลุ่มประชาชนที่ สำคัญ

เอ็ดเวิร์ด แอล เบอร์เนย์ (Edward L. Bernays. 1952: 3) ได้ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์ควรมีความหมาย 3 ประการคือ

- 1) เป็นการเผยแพร่ ชี้แจงให้ประชาชนทราบและเข้าใจ
- 2) เป็นการชักจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของสถาบัน
- 3) เป็นการผสมผสานความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินงานของสถาบัน

พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2540: 33) ได้ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์คือ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการของการสื่อสารที่ได้กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องตรงกัน ในอันที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความร่วมมือระหว่างสถาบันกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นการปฏิบัติกิจกรรมที่ต่อเนื่องและหวังผลระยะยาว

เสรี วงษ์มณฑา (2548: 1) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นการกระทำทั้งสิ้น ทั้งปวง เกิดจากการวางแผนล่วงหน้าในการที่จะสร้างความเข้าใจกับสาธารณะชนที่เกี่ยวข้องเพื่อ ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี ภาพพจน์ที่ดีอันจะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างหน่วยงาน และสาธารณะชนที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดการสนับสนุนและความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

วิมลพรรณ อาภาเวท (2546: 10) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กรและกลุ่มประชาชนเป้าหมายโดยมีการจัดทำแผน และกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจอันถูกต้องในอันที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความร่วมมือตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ บรรลุเป้าหมาย

ดวงพร คำบุญวัฒน์ และวาสนา จันทร์สว่าง (2536: 55) การประชาสัมพันธ์คือ การสื่อสาร (Communication) สาขาหนึ่งในรูปแบบของการสื่อสารองค์กร (Organizational Communication) ที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้านเป็นอย่างมาก ต้องใช้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์ความรู้ ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร (การประชาสัมพันธ์ภายใน) และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสาธารณะชนที่เกี่ยวข้อง (การประชาสัมพันธ์ภายนอก) เพื่อก่อให้เกิดความสนับสนุนร่วมมือ เชื่อถือ ศรัทธา ตลอดจนการสร้างชื่อเสียง เกียรติยศ การยอมรับ การไว้วางใจ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จในงานขององค์กร ฉะนั้น งานประชาสัมพันธ์จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ระหว่างองค์กรกับประชาชน ซึ่งมีใช้สิ่งที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้โดยง่าย

รุ่งรัตน์ ชัยสำเริง (2541: 12) กล่าวว่า ความหมายของการประชาสัมพันธ์ หมายถึงรูปแบบหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวข่าวสาร ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น จากสถาบันหรือหน่วยงานหนึ่งไปสู่กลุ่มประชาชนเป้าหมาย โดยมีการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์และดำเนินการเพื่อบอกกล่าวให้ทราบ เพื่อชี้แจงให้เข้าใจถูกต้อง อันเป็นการสร้างเสริม

ความสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนเพื่อสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี อันจะนำไปสู่การสนับสนุนและการได้รับความร่วมมือจากกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว (2545: 18) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นงานที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น

พรสวรรค์ ตั้งเมตตาจิตตกุล (2542: 22) ซึ่งได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์ว่า เป็นกระบวนการสื่อสาร 2 ทาง ที่ผู้ส่งสารดำเนินการในทางสร้างสรรค์ตามแผนการสื่อสารที่กำหนดไว้ โดยปฏิบัติกิจกรรมที่ต่อเนื่องด้วยความสุขุมรอบคอบและหวังผลในระยะยาว เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้รับสารหรือกลุ่มประชาชนเป้าหมาย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ (Image) ที่ดีของผู้ส่งสาร สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ทศนคติอันดี ความเชื่อถือไว้วางใจ การยอมรับสนับสนุนและความร่วมมือกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของผู้ส่งสารและผู้รับสารในที่สุด

สุจิต พันธุ์พรม (2542: 35) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์คือ วิธีการของสถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ดีต่อเนื่องกัน ในอันที่จะสร้างหรือก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบัน กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสนับสนุนร่วมมือกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดีสมความมุ่งหมาย

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์คือ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการของการสื่อสารที่ได้กำหนดไว้เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร (การประชาสัมพันธ์ภายใน) และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง (การประชาสัมพันธ์ภายนอก) เพื่อก่อให้เกิดความสนับสนุน ร่วมมือ เชื่อถือ ศรัทธา ตลอดจนการสร้างชื่อเสียง เกียรติยศ การยอมรับ การไว้วางใจ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จในงานขององค์กร

ความหมายของการประชาสัมพันธ์

ส่วนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น สมชาย ภูสุโข (2542: 13) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือ กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร (2547: 17) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า คือการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียน กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา รวมทั้งองค์กรหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องรับใช้หรือให้บริการ ดำเนินงานอย่างมีแบบแผนต่อเนื่องและเป็นกระบวนการมาตรฐาน 2 ทาง

เสาวนีย์ เจริญรัตน์ (2549: 14) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างสถาบันหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชน และเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้ส่งสารดำเนินการในทางสร้างสรรค์ตามแผนการสื่อสารที่ได้กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง และเป็นการดำเนินงานระดับบริหารที่ทำหน้าที่ในการประเมินทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2533: 17) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลผู้ที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียน กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา รวมทั้งองค์การหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องรับใช้หรือให้บริการ ดำเนินงานอย่างมีแบบแผน ต่อเนื่องและเป็นกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์สองทาง

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงหมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียน กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา ซึ่งเป็นการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างสถาบันหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์

ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ (วิมลพรรณ อาภาเวท. 2546: 12) ดังนี้

- 1) ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบัน องค์การกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มประชาชนภายในหน่วยงาน และกลุ่มประชาชนภายนอก
- 2) เป็นกลไกในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ชื่อเสียง ศรัทธาให้เกิดแก่สถาบัน องค์การหรือหน่วยงาน
- 3) ช่วยผลักดันให้การดำเนินงานของสถาบัน องค์การ เป็นไปได้ด้วยดี
- 4) เป็นกลไกในการชักจูง โน้มน้าวใจ ให้เกิดการยอมรับ สนับสนุน และเกิดการปฏิบัติตาม
- 5) เป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดในองค์การ สถาบันที่เป็นหน่วยงานธุรกิจ นำมาใช้ในการสื่อสารสินค้า หรือบริการไปยังผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
- 6) เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสถาบัน องค์การ

ความมุ่งหมายของการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 116 -117) และวิจิตร อาวะกุล (2541: 267) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่

- 1) เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เข้าใจระเบียบ เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีกฎระเบียบ ให้รู้ให้เข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ
 - 2) เป็นการรายงานให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
 - 3) เป็นการสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือ เลื่อมใส ความนิยม มั่นใจ ในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไป
 - 4) ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ในฐานะเป็นประชาชนคนหนึ่งในท้องถิ่นที่จะต้องให้ความร่วมมือให้ความสนใจ เข้ามามีส่วนดูแลและช่วยจัดการศึกษาของโรงเรียน
 - 5) เชิญชวนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือ เกื้อกูลโรงเรียนในเรื่องของการศึกษา อาจเป็นการช่วยเหลือด้วยกำลังกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินตรา
 - 6) ส่งเสริมให้ครูกับนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาการศึกษาของเด็ก ครู โรงเรียนและบ้าน
 - 7) เพื่อให้โรงเรียนมีนโยบายเปิดประตู (open door policy) โดยเป็น ศูนย์กลางการบริการประชาคมทางด้านการศึกษา วัฒนธรรมและบริการ
 - 8) เพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้นได้อย่างแท้จริง
 - 9) ช่วยแก้ไขจัดปัดเป่าความขัดแย้งบรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่างๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ประชาชนมีต่อโรงเรียนให้สิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม มีความเชื่อถือและนิยมยกย่อง เพื่อเรียกร้องการสนับสนุน
 - 10) เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นทั่วไปอย่างไม่จำกัด โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน บริหารโดยผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้น
 - 11) เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้เป็นไปตามแนวความคิดความต้องการของสังคม ท้องถิ่น ชุมชน มิใช่เพียงเพื่อแต่เป็นไปตามความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น
- วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์
- ดวงพร คำบุญวัฒน์ และวาสนา จันทรสว่าง (2536: 25-26) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ ได้แก่

1) เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ เหตุการณ์พิเศษ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีในการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2) เพื่อสร้างและเผยแพร่ชื่อเสียงขององค์กรให้เป็นที่รู้จัก ได้รับความไว้วางใจ ความนิยมยกย่อง ความเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน โดยการแสดงเจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ที่แน่วแน่ในการดำเนินงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคม เพื่อมุ่งมั่นสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม การกระทำดีและแสดงให้เห็นคุณงามความดีเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้าองค์กรไม่ได้รับความนิยมและความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชนแล้ว ย่อมปราศจากการสนับสนุนร่วมมือ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง

3) เพื่อป้องกันและรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ (Image) ขององค์กรการประชาสัมพันธ์ในลักษณะนี้ เป็นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ โดยมีการตรวจสอบความคิดเห็นและปฏิกิริยาของประชาชนเกี่ยวกับองค์กรเป็นระยะ ๆ การตรวจสอบและประเมินผลงานหรือข่าวสารที่ประชาชนได้รับเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรแล้ววางแผนดำเนินการเพื่อการป้องกัน รักษา และเตรียมพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร เสนาะโสตร์ (2540: 13) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์และสร้างภาพพจน์ที่ดีของสถาบัน
- 2) เพื่อความมีระบบ ระเบียบ ความซื่อสัตย์ และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องที่จะให้การศึกษากับประชาชนในชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย โครงการศึกษา ปัญหาและสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน
- 3) เพื่อค้นแนวทางความคิดของประชาชนในชุมชนที่มีต่อโรงเรียน และความต้องการของชุมชนที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษา
- 4) เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ในอันที่จะปรับปรุงและขยายกิจการงานของโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

สะอาด แสงรัตน์ (2540: 17) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนก็เพื่อที่จะให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนที่ใกล้ชิดกับโรงเรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ระเบียบต่าง ๆ ของการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานและสร้างเสริมความสัมพันธ์ ความใกล้ชิด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกัน ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาการขัดแย้งต่าง ๆ อันเกิดจากความไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดระหว่างโรงเรียนกับบุคคลต่าง ๆ และชุมชน ทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อถือ ความนิยม ความศรัทธา อันเป็นแนวทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงาน ตลอดจนปกป้องชื่อเสียงและส่งเสริมสนับสนุน

ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานสัมพันธ์ของบุคคลทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

เสาวนีย์ เจริญรัตน์ (2549: 25) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ คือ มุ่งการบอกกล่าวหรือชี้แจงเผยแพร่ นโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานและผลงาน ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดี เรียกร้องความร่วมมือร่วมใจการสนับสนุน ทั้งยังเป็นการป้องกันปัญหาและแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกด้วย

จากข้อมูลต่างๆของวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์จึงสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์มี 4 หลักใหญ่ คือ

1) เพื่อเผยแพร่ คือการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ เหตุการณ์พิเศษระเบียบการต่างๆ ตลอดจน นโยบาย วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์อันดีในการประชาสัมพันธ์ทั้งบุคคลภายใน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ในโรงเรียน และบุคคลภายนอกองค์กร ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ภายนอกโรงเรียนได้รับรู้ และเข้าใจ นโยบาย และรูปแบบของโรงเรียน

2) เพื่อสร้างชื่อเสียง จากการเผยแพร่ต่างๆนั้น ทำให้บุคคลทั้งภายใน และภายนอกเกิดความไว้วางใจ ความนิยมยกย่อง ความเชื่อถือและศรัทธา เพื่อให้โรงเรียนเกิดความเจริญก้าวหน้า

3) เพื่อป้องกันและรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ โดยมีการตรวจสอบความคิดเห็นและประชมติของประชาชนเกี่ยวกับองค์กรเป็นระยะ ๆ การตรวจสอบและประเมินผลงานหรือข่าวสารที่ประชาชนได้รับเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรแล้ววางแผนดำเนินการเพื่อการป้องกัน รักษา และเตรียมพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) เพื่อต้องการการสนับสนุน จากความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีจากบุคคลทุกฝ่าย ทำให้ การเชิญชวนและการส่งเสริมสนับสนุนของประชาชนได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนในเรื่องของการศึกษา ตลอดจนงานกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งจะได้รับ การช่วยเหลือเป็นอย่างดี อาจเป็นการช่วยเหลือด้านกำลังกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนในเรื่องของเงินสนับสนุน

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงมีองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากการประชาสัมพันธ์ทั่วไป เป็นการมุ่งถึงความสำคัญแห่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีบทบาทร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ทำอย่างไรประชาชนจึงจะมีความเข้าใจ เชื่อถือ ศรัทธา และผูกพันกับโรงเรียนมากที่สุด โดยไม่หวังผลกำไร แต่จะเน้นในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน การปฏิบัติตนต่อกันในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว. 2533: 39)

เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์

เครื่องมือการประชาสัมพันธ์ (Public Relations (PR) tools) เครื่องมือที่ชักนำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจและมีความนิยมชมชอบต่อบุคคลหรือหน่วยงาน หรือธุรกิจ เครื่องมือการประชาสัมพันธ์มีมากมายไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนได้เพราะความรู้ในด้านนี้ไม่หยุดนิ่งเพียงแค่นี้ ดังนั้นเครื่องมือใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเครื่องมือของการประชาสัมพันธ์ที่นิยมใช้มากในปัจจุบัน อาจจะสรุปเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้ (เสรี วงษ์มณฑา. 2548: 167-181)

1) การเผยแพร่ข่าวสาร (Publicity) เป็นการสื่อสารเกี่ยวกับองค์การผลิตภัณฑ์บริการหรือความคิด ได้แก่ การซื้อพื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์ (Advertorial) โปรแกรม (รายการ) แฝงโฆษณา (Programercial) การซื้อพื้นที่เขียนข่าวแฝงโฆษณา (Informatial) วารสารวิชาการ (Journal) ใบปลิว (Leaflet) การจัดทำการแถลงข่าว (Press conference) การนำเสนอในรูปแบบวิดีโอ (VDO PRESENTATION) ฯลฯ

2) สื่อมวลชนสัมพันธ์ (Press Relations หรือ Media Relations) เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนถือว่าเป็นรากฐานของการประชาสัมพันธ์ บริษัทต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดี แต่การประชาสัมพันธ์จะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ ถ้าสื่อมวลชนไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของบริษัท หรือไม่ให้ความครอบคลุมด้านสื่อ (Media coverage) กับบริษัท เช่น การพบปะสื่อมวลชนเป็นครั้งคราว (Press meeting) การเยี่ยมเยียนสื่อมวลชน (Press visit) ฯลฯ

3) ชุมชนสัมพันธ์ (Community relations) เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชนที่ธุรกิจนั้นมีกิจกรรมอยู่ เครื่องมือต่าง ๆ ของการสร้างชุมชนสัมพันธ์มี เช่น การเป็นผู้ให้การสนับสนุน (Sponsor ship) การกุศล (Charity) ฯลฯ

4) การทำกิจกรรมสาธารณะหรือสาธารณกิจ (Public affairs) เป็นการทำงานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัทในฐานะผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตที่ดีงามของสังคมเพื่อให้องค์กรของบริษัทได้ทำประโยชน์แก่สาธารณะโดยสอดคล้องกับนโยบายของราชการ

5) รัฐบาลสัมพันธ์ (Government relations) หรือการทำกิจกรรมร่วมกับรัฐบาล (Government affairs) เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนสามารถที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ดีให้กับสินค้าหรือองค์กรได้ การสนับสนุนรัฐบาลสามารถออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น การเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน (Sponsorship) การมีส่วนร่วมในการกุศล (Charity)

6) การจัดกิจกรรมพิเศษ (Special event) เป็นการจัดกิจกรรมพิเศษเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่สามารถดึงดูดคนเข้ามามีส่วนร่วมได้ เราสามารถที่จะวัดผลได้ทันทีว่ามีที่สนใจในกิจกรรมมากเท่าใด การจัดกิจกรรมพิเศษมีหลายประเภท ดังนี้ (1) การจัดประกวด (Contest) (2) การจัดการแข่งขัน (Competition) (3) การเป็นสปอนเซอร์กิจกรรมพิเศษ (Special

event sponsorship) (4) การจัดรายการบันเทิง (Entertainment) รูปแบบต่าง ๆ (5) การจัดวันให้รางวัลพนักงาน (Awards day) (6) การจัดกิจกรรมกีฬาภายใน (Sports day) (7) การจัดงานวันฉลองต่าง ๆ (Celebration)

7) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development (HRD) การวางแผนหรือการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่องของฝ่ายจัดการที่จะปรับปรุงระดับความสามารถของพนักงานและการทำงานขององค์กร โดยอาศัยโปรแกรมการฝึกอบรม การพัฒนาจิตสำนึกในการประชาสัมพันธ์ และให้การศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจในความสำคัญของภาพพจน์

8) การบริหารข่าวเชิงยุทธ (Issue management) การบริหารข่าวเชิงยุทธ เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ค่อนข้างใหม่ และยังไม่ค่อยใช้กันอย่างแพร่หลายนัก วิธีการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ คือ การบริหารข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับองค์กร หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าอย่างมีระบบ มีการวางแผนโดยการเผยแพร่ข่าวสารไว้มาก่อนหน้า เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด ไม่ปล่อยให้ข่าวที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแนวทางของสื่อโดยที่ทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ขององค์กรไม่มีส่วนในการกำหนด

9) การบริหารภาวะวิกฤต (Crisis management) คำว่า วิกฤต หมายถึง ปรากฏการณ์เชิงลบอันรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด แต่อาจส่งผลเสียในระยะยาวกับภาพพจน์ชื่อเสียงของบริษัท เมื่อเกิดภาวะวิกฤตก็จำเป็นที่จะต้องมีการแก้ปัญหาด้วยการบริหารภาวะวิกฤต จึงจะสามารถรักษาภาพพจน์ของบริษัทในระยะยาวเอาไว้ได้

10) เครื่องมือการประชาสัมพันธ์อื่นๆ [Other Public Relation (PR) tools] เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับองค์กร นอกเหนือจากเครื่องมือดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีเครื่องมืออื่นๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้ เช่น การจัดสัมมนา (Seminar) การโฆษณาบริษัท (Corporate Advertising) ฯลฯ

เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ส่วนเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรม (อัปสรศรี พลอดเปลี่ยว. 2533: 39) เพราะการจัดกิจกรรมนั้นเป็นการให้ประสบการณ์พิเศษแก่นักเรียน และยังเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไปในตัว (นพพงษ์ บุญจิตราดุล. 2530: 11-13) มีดังนี้

1) การแข่งขันประเภทประกวด (Contests) การแข่งขันกีฬาและกรีฑา เป็นกิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมที่สุด นอกจากนี้ มีการโต้วาที การอภิปราย การประกวดกิจกรรมเกี่ยวกับ คหเศรษฐศาสตร์ (Home-economics) การประกวดทางศิลปะและการแสดงงานฝีมือต่างๆ ของนักเรียน ทำสิ่งเหล่านี้มีการโฆษณาดี ประชาชนก็คงมาร่วมสนุกด้วยเป็นจำนวนมาก

2) การแสดงละครและดนตรี (Entertainments) เป็นการแสดงที่ประชาชนสนใจ ขณะเดียวกัน เป็นการฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง ฝึกหัดให้กล้าแสดงต่อหน้า

ประชาชนจำนวนมากๆ และฝึกความเป็นผู้นำไปในตัว ฝึกการกำกับเสียง แสง แบะการตกแต่งเวที โดยนักเรียนเอง เปิดโอกาสให้รู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์

3) งานสังคม (Social affairs) การจัดงานเลี้ยงอาหารที่โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ โดยเชิญผู้ปกครองและแขกผู้เกียรติมาร่วมด้วย การจัดรางวัล และพ่อนำประกอบงาน นอกจากเป็นการหารายได้บำรุงโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนแล้ว ยังเป็นการฝึกหัดนักเรียนให้รู้จักเข้าสังคมและจัดงานสังคม เป็นต้น

4) การออกวารสารของนักเรียน (Student publications) เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เพราะนอกจากเปิดโอกาสให้นักเรียนหัดเขียนและรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพและเหมาะสม ยังช่วยส่งเสริมชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยประชาสัมพันธ์ได้มาก

ในด้านโรงเรียนอาจจะจัดทำวารสารของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ อาจจัดหาคู่มือครู คู่มือ ผู้ปกครอง ตลอดจนระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนได้รู้จักโรงเรียนด้วยก็ได้ หรือจะทำเป็นวารสารเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองขึ้น ก็จะมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

5) สโมสรหรือชุมนุมต่าง ๆ ของนักเรียน (Clubs and Societies) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมยุวพุทธ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมดนตรี ชุมนุมการบริหาร

6) สภานักเรียน (Student Council) การให้นักเรียนจัดตั้งสภานักเรียนเพื่อให้มีส่วนปกครองกันเอง (Student Government) ตามวิธีการแบบประชาธิปไตย อาจขอให้ครูบางคนมาร่วมด้วยในฐานะที่ปรึกษาได้ หากการดำเนินงานเรียบร้อยสภานี้จะช่วยแก้ปัญหาเด็กเกเร และการชุมนุมที่ไม่สมควร ทำให้โรงเรียนไม่เสื่อมเสียชื่อเสียงเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว

7) การประชุมนักเรียน (Assembly Programs) โรงเรียนควรมีการประชุมฝึกอบรมและให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง

8) การทัศนจาร (Sightseeing tours) เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนเป็นครั้งคราว อย่างน้อยปีละครั้ง การได้เดินทางไปเปิดหูเปิดตา ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้าง และมีโอกาสสังคมกับเพื่อนนักเรียน และคณะครูอย่างเป็นกันเองในระหว่างเดินทาง นอกจากนี้ประชาชนต่างท้องถิ่นก็มีโอกาสรู้จักโรงเรียน

9) พิธีรับประกาศนียบัตร (Commencement programs) เป็นความจำเป็นที่โรงเรียนควรจัดทำเป็นประจำทุกต้นปีการศึกษา เพื่อแจกรางวัลเรียนดี รางวัลความสามารถพิเศษ และประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาปีสุดท้ายของโรงเรียน เป็นการให้เกียรติคนดี เป็นการพบปะผู้ปกครองและแขกผู้มีเกียรติที่รับเชิญให้มาร่วมงาน ตอนคำอำจมีงานรื่นเริงประกอบด้วยพอสมควรก็ได้ ในการนี้ควรให้นักเรียนร่วมจัดงานด้วย ควรมีปาฐกถาพิเศษจากคนเด่นในรอบปี ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าผู้มีชื่อเสียงเพื่อกระตุ้น (motivation) นักเรียนปัจจุบันให้พยายามสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนไปในตัว

ประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

มงคล เดชวรรณ (2544: 11) กล่าวถึงประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์ภายใน คือ การสร้างความรัก ความเข้าใจ ความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายในสถาบันเอง ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ต่างๆ นักการภารโรง ให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถาบัน มีความจงรักภักดี ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้เป็นที่ยอมรับและชื่นชมต่อบุคคลภายนอก

2) การประชาสัมพันธ์ภายนอก คือ การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชนใกล้เคียงและที่ห่างไกล เป็นต้น

เสาวนีย์ เจริญรัตน์ (2549: 56) กล่าวว่า ประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีทั้งประเภทการประชาสัมพันธ์ภายในและการประชาสัมพันธ์ภายนอก ประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ระยะยาวและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ระยะสั้น ทั้งนี้ยังมีประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่เป็นการป้องกันข้อผิดพลาดไม่ให้เกิดปัญหาที่เสื่อมเสียชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียนและการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดการผิดพลาดด้วย

ดวงพร คำณวนวัฒน์ และ วาสนา จันทร์สว่าง (2536: 25-26) กล่าวว่า ประเภทของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน แบ่งออกเป็น การประชาสัมพันธ์ภายใน คือ การประชาสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กรเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และอุดมการณ์ขององค์กรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจและความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ลดช่องว่างระหว่างฝ่ายบริหารและบุคลากร กระตุ้น ชักจูงและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานเต็มที่มีความเต็มใจ และทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขององค์กรพร้อมกันไปด้วย โดยมีความรู้สึกจงรักภักดีต่อองค์กร รู้สึกมีส่วนร่วมในความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจในเกียรติยศและชื่อเสียงของหน่วยงานนั้น ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์ภายในเป็นเรื่องที่สำคัญมากเป็นอันดับแรก ตลอดจนมีผลกระทบโดยตรงต่อการประชาสัมพันธ์ภายนอก เพราะการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ภายนอก จะไม่ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ หากปราศจากการประชาสัมพันธ์ภายในหรือการประชาสัมพันธ์ภายในล้มเหลว และ การประชาสัมพันธ์ภายนอก คือ การดำเนินการประชาสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือสื่อมวลชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานขององค์กร มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ตลอดจน บอกกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานในเหตุการณ์พิเศษเพื่อการสนับสนุนร่วมมือ ในการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จของงานในองค์กรนั้น

จากข้อมูลเอกสารต่างๆ จึงสรุปได้ว่าโรงเรียนเป็นสังคมหน่วยหนึ่งที่อยู่ในสังคมใหญ่ โรงเรียนจึงจำเป็น จะต้องรับฟังความคิดเห็นจากคนในสังคม จะต้องแจ้งข่าวสารการจัดการศึกษา ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางการศึกษา โรงเรียนจะต้องรายงานให้ประชาชนทราบ

นอกจากนี้ผู้ปกครองซึ่งมอบบุตรหลานไว้กับโรงเรียนจำเป็นต้องรู้ ความก้าวหน้าของโรงเรียน โรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องมีการรายงานข่าวสารด้านต่างๆ ให้ผู้ปกครองนักศึกษาทราบ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะทำให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชนต่างๆ ที่มีประโยชน์ยิ่งต่อโรงเรียนวิรัตน์ โมรา (2544: 16) การรับรู้ข่าวสารทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและสามารถเกิดขึ้นจากหลายช่องทางคือ 1) สื่อมวลชน (mass media) ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ 2) แหล่งที่ไม่เป็นทางการ (informal sources) เช่น เพื่อนบ้าน ญาติมิตร 3) แหล่งที่มีการติดต่อค้าขาย (commercial sources) เช่น ตลาด ผู้แทนการค้า 4) เจ้าหน้าที่ของรัฐ (government agency sources) (ปนิมล สุตทนอม. 2546: 32; อ้างอิงจาก Rogers. 1983)

จากการวิจัยของ วิรัตน์ โมรา (2544: 43) พบว่า ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อ วิทยุ สิ่งพิมพ์ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของจังหวัดเพื่อเผยแพร่ข้อมูล มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารให้แก่นักเรียน และผู้ปกครองนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาของนักเรียน

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในด้านการแจ้งข่าวในการจัดการศึกษาความเคลื่อนไหวความก้าวหน้า การร่วมประกอบกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง นักเรียน และบุคคลที่สนใจทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้รับทราบน่าจะมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนหรือไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่ายของนักเรียน ในงานวิจัยครั้งนี้จึงนำตัวแปรด้าน การประชาสัมพันธ์มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

4.6.3. ชื่อเสียงของโรงเรียน

ชื่อเสียงขององค์กร สถาบันนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก หน่วยงาน สถาบันบางแห่งถึงกับยอมเสียผลประโยชน์สำคัญต่างๆ เพื่อแลกกับการรักษาชื่อเสียงของสถาบัน ทั้งนี้เพราะชื่อเสียงของสถาบันย่อมมีส่วนเกี่ยวพันเชื่อมโยงไปถึงภาพลักษณ์ขององค์กรสถาบันด้วย หากสถาบันมีชื่อเสียงทางลบหรือเสื่อมเสีย ภาพลักษณ์ที่ประชาชนมีต่อสถาบันแห่งนั้นย่อมเป็นไปในทางลบหรือเป็นไปในทางไม่ดีเช่นกัน ประชาชนอาจมีความรังเกียจ ซิงซัง ไม่อยากคบค้าสมาคมด้วย หรืออาจไม่ให้ความร่วมมือแก่องค์กรสถาบันนั้นๆ ได้ เพราะเกิดความไม่ไว้วางใจหรือเคลือบแคลงสงสัยในชื่อเสียง พฤติกรรมขององค์กรสถาบันแห่งนั้น (เสาวนีย์ เจริญรัตน์. 2549: 22) ภาพพจน์นั้นกว่าจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเวลาอันยาวนาน ประกอบกับความเพียรพยายามสะสมเพิ่มพูนขึ้นทีละน้อยจนฝังรากฐานมั่นคง แน่นหนาอยู่ในจิตใจ ในความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของคนทั่วไปเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความประทับใจอย่างแท้จริง (True impression) (พรทิพย์ พิมลสินธุ์. 2540: 83) ดังนั้น การมีภาพพจน์ที่ดี ทำให้ชื่อเสียงขององค์กรดี และเอื้อต่อความเจริญรุ่งเรืองขององค์กร (เสรี วงษ์มณฑา. 2548: 28) ชื่อเสียงของโรงเรียนจึงมาจากการรับรู้ของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันจะใช้คำว่า ภาพพจน์ ภาพลักษณ์ หรือการสร้างภาพ ซึ่งหมายถึง ความรับรู้ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์. 2546: ออนไลน์)

ความหมายของภาพลักษณ์ขององค์กร

คำว่า "ภาพพจน์" เป็นคำในภาษาไทยที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Figure of Speech" ซึ่งหมายถึง การพูดที่เป็นสำนวนโวหารทำให้ผู้ฟังนึกเห็นเป็นภาพ ส่วนคำว่า "ภาพลักษณ์" ตามพจนานุกรมจะหมายถึง ภาพที่เห็นในกระจกเงา ภาพที่ผ่านจากกล้องส่อง หรือ ภาพที่อยู่ในความคิด ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Image" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525)

โรบินสัน และ บาร์โลว์ (จิราภรณ์ สีขาว. 2536; อ้างอิงจาก Robinson; & Barlow. 1959) ได้อธิบายว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์กร สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้นๆ อาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของตัวเอง เช่น ได้ประสบมาด้วยตนเอง หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากกิตติศัพท์เลื่องลือต่างๆ นานา เป็นต้น

พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2540: 83) กล่าวว่า ภาพพจน์ คือ ภาพที่ดีต่อความรู้สึกนึกคิด จะเกิดขึ้นได้จากความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชน

เสรี วงษ์มณฑา (2544: 13) กล่าวว่า ข้อเท็จจริง (Objective facts) บวกกับการประเมินส่วนตัว (Personal judgment) แล้วกลายเป็นภาพที่ฝังใจอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคล อยู่ยาวนานแสนนานยากที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากสภาพความเป็นจริงก็ได้ เพราะว่า ภาพพจน์นั้น ไม่ใช่เรื่องของข้อเท็จจริง (Reality) แต่เพียงอย่างเดียวแต่เป็นเรื่องของการรับรู้ (Per-ception) ที่มนุษย์เอาความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปปะปนอยู่ในข้อเท็จจริงด้วย

รุจิรารัตน์ บรรจง (2541: 11) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่ตรงกับความความรู้สึกนึกคิดหรือวาทขึ้นในใจ เป็นภาพของการรับรู้ต่อคน องค์กร หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกความประทับใจ หรือจะเรียกว่าชื่อเสียงก็ได้ ซึ่งในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคโลกาภิวัตน์นั้นนับวันภาพลักษณ์จะยิ่งทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารและสังคมการสื่อสาร บุคคลและองค์กรต่างๆ จะมีลักษณะเป็นสาธารณะมากขึ้น การมีภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและบุคลากรนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการที่จะทำให้องค์กรมีชื่อเสียงได้รับความร่วมมือ เชื่อถือ ศรัทธา ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

วิรัช ลภีรัตนกุล (2548: ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของ ภาพลักษณ์ ไว้ว่า หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจ (Mental Picture) ของคนเรา อาจเป็นภาพที่มีต่อสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ เช่น ภาพที่มีต่อบุคคล (Person) องค์กร (Organization) สถาบัน (Institution) ฯลฯ หรือภาพที่สิ่งต่างๆ สร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจเราก็ได้

พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2548: 33) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate Image) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความประทับใจ การจดจำ การเพิ่มจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการ ซึ่งเป็นการประสมประสานหลายสิ่งหลายอย่างเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพของสถาบัน/หน่วยงาน/สำนักงาน สินค้า/บริการพนักงาน/ผู้บริหาร ที่ทำให้เกิดความรู้สึกขึ้นในจิตใจของสาธารณชน หากความเห็นของคนส่วนมากเป็นเช่นไร ภาพลักษณ์ขององค์กรก็จะเป็นเช่นนั้น ดังนั้น

การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดี จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ความเลื่อมใสศรัทธา การดึงดูดความสนใจต่อลูกค้าที่ต้องการเข้ามาใช้บริการมากขึ้น

ภาพลักษณ์จึงอาจเป็นภาพของสถาบัน องค์กร หรือ บุคคลที่เกิดความรู้สึกในจิตใจของคนเรารู้ว่าดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ เชื่อถือ ไม่เชื่อถือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฯลฯ หรือรู้สึกเฉยๆ เป็นกลาง ไม่ดีไม่เลว ถ้าความคิดเห็นของคนส่วนมากเป็นเช่นไร ภาพลักษณ์ของหน่วยงานก็จะเป็นเช่นนั้น ถ้าผลออกมาไม่ดีหรือปานกลาง ก็จะต้องรีบเร่งสร้างภาพลักษณ์ให้ดีขึ้น มิฉะนั้นหากภาพลักษณ์ตกต่ำลงจะพาให้การดำเนินงานของสถาบันล้มเหลวได้ (วิจิตร อวาทกุล. 2534: 9)

จากการให้นิยามของท่านผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ขององค์กร หมายถึง ข้อเท็จจริงบวกกับการประเมินส่วนตัว เป็นภาพของการรับรู้ที่ฝังใจอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคล อาจเป็นภาพที่มีต่อสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ เช่น ภาพที่มีต่อบุคคล (Person) องค์กร (Organization) สถาบัน (Institution) ฯลฯ ซึ่งภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้นๆ อาจได้มาจากประสบการณ์ทางตรง และประสบการณ์ทางอ้อม เช่น ได้ประสบมาด้วยตนเอง หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากกิตติศัพท์เล่าลือต่าง ๆ นานา และภาพเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกในจิตใจว่าดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ เชื่อถือ ไม่เชื่อถือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฯลฯ หรือรู้สึกเฉยๆ เป็นกลาง ไม่ดีไม่เลวทั้งนี้ ถ้าภาพลักษณ์ที่ปรากฏออกไปดี ก็หมายถึงชื่อเสียงของสถาบัน จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ความเลื่อมใสศรัทธา และเกิดการดึงดูดความสนใจต่อลูกค้าที่ต้องการเข้ามาใช้บริการมากขึ้น

ประเภทของภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์ออกเป็นประเภทสำคัญๆ ไว้ 4 ประเภท ดังนี้ (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2548: ออนไลน์) คือ

1) ภาพลักษณ์ของบริษัท (Corporate Image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อบริษัทหรือหน่วยงานธุรกิจแห่งใดแห่งหนึ่ง ภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้จะหมายรวมไปถึงด้านการบริหารหรือการจัดการ (Management) ของบริษัทแห่งนั้นด้วย และหมายรวมไปถึงสินค้า ผลิตภัณฑ์ (Product) และบริการ (Service) ที่บริษัทนั้นจำหน่าย ฉะนั้น คำว่าภาพลักษณ์ของบริษัท (Corporate Image) จึงมีความหมายค่อนข้างกว้างและยังหมายรวมถึงตัวหน่วยงานธุรกิจ ฝ่ายจัดการและสินค้าหรือบริการของบริษัทแห่งนั้นด้วย

2) ภาพลักษณ์ของสถาบันหรือองค์กร (Institution Image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสถาบัน หรือองค์กร ซึ่งโดยมากมักจะเน้นไปทางด้านสถาบันหรือองค์กรเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย จึงมีความหมายที่แคบลงมาจาก Corporate Image

3) ภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ (Product / Service Image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าหรือบริการของบริษัทเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงตัวองค์กรหรือบริษัท

4) ภาพลักษณ์ที่มีต่อสินค้าตราใดตราหนึ่ง (Brand Image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้านั้นโดยยี่ห้อหนึ่งหรือตรา (Brand) ใดตราหนึ่ง หรือเครื่องหมายการค้า(Trademark) ใดเครื่องหมายการค้าหนึ่ง ส่วนมากมักจะใช้ในการด้านการโฆษณา (Advertising) และการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) เช่น จะซื้อกางเกงยีนส์ใช้สักตัวหนึ่ง แต่กางเกงยีนส์มีขายมากมายหลายยี่ห้อเลือกไม่ถูก ผู้ซื้อที่มี Brand Image ที่ติดต่อยี่ห้อใดก็มักมีแนวโน้มที่จะซื้อยี่ห้อนั้นๆ ทั้งๆที่บางทีกางเกงยีนส์ยี่ห้ออื่นอาจมีคุณภาพดีกว่ายี่ห้อที่เลือกซื้อก็ได้

หากพิจารณาโครงสร้างและการกิจของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและหลักสูตร ดังนั้นภาพลักษณ์ของโรงเรียนจึงจัดเป็นประเภทภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) มากกว่าภาพลักษณ์ในประเภทอื่น การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน

การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อโรงเรียน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยดังต่อไปนี้ (วิรัช ลภิตนกุล. 2548: ออนไลน์)

1) ความเชื่อถือ

1.1) บุคลากร ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

1.2) ชื่อเสียงของโรงเรียน ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน เช่น ด้านวิชาการ กีฬา ดนตรี จริยธรรม ฯลฯ

1.3) ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1.4) การพัฒนาโรงเรียนจนได้รับรางวัลและการยกย่อง เช่น โรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดีเด่น เป็นต้น

2) การยอมรับ

2.1) ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อมากขึ้น

2.2) บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

2.3) โรงเรียนมีโครงการที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

3) ความเลื่อมใสศรัทธา

3.1) ความภาคภูมิใจของนักเรียนที่จบจากโรงเรียนแล้วประสบความสำเร็จในการทำงานและการศึกษาต่อ

3.2) ความประทับใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนปกติ

กลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์

กลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ ควรดำเนินการดังนี้ (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2548: ออนไลน์)

- 1) สร้างความรู้สึกให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย อันจะเป็นผลให้โรงเรียนเป็นที่เชื่อถือ
- 2) ปรับปรุงโรงเรียนทั้งหมด ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 3) กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางและหลักชัยในการทำงาน
- 4) นำโรงเรียนให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น
- 5) สร้างโรงเรียนให้มีชื่อเสียง เช่น การส่งโรงเรียนเข้าประกวด การส่งครูและนักเรียนไปแข่งขันความรู้และทักษะต่างๆ
- 6) เน้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นตอนในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน ควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2548: ออนไลน์)

- 1) ศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทั่วไป โดยการวิเคราะห์ วิจัย หรือสำรวจความคิดเห็น
- 2) สร้างความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของภาพลักษณ์โรงเรียน
- 3) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดภาพลักษณ์ที่ดี
- 4) กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้คุณภาพ ได้รับการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน
- 5) ใช้การประชาสัมพันธ์เป็นมาตรการสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโรงเรียนควบคู่ไปกับการบริหารและจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศ
- 6) มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงาน
- 7) ทำการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน นอกจากการทำให้จริงและการประชาสัมพันธ์แล้ว ต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) และผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมมาก ที่สุดในทางใดทางหนึ่ง

ภาพลักษณ์ขององค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว องค์กรต่างๆได้รับความสนใจจากสาธารณชนและมวลชนมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและสื่อสารมวลชน ทำให้คนในสังคมต่างประทับใจ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้อย่างกว้างขวาง ทุกคนต้องการรับรู้ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ถ้าองค์กรใดมีภาพลักษณ์ที่ดีก็จะได้รับความเชื่อถือไว้วางใจและการสนับสนุนร่วมมือให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ถ้าองค์กรใดมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ย่อมได้รับการต่อต้านและการดูหมิ่นเกลียดชัง ภาพลักษณ์จึงเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงขององค์กร ถ้ามีภาพลักษณ์ที่ดี แม้มีวิกฤตการณ์เกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขได้ง่าย เสมือนหนึ่งร่างกายของคนที่แข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรค หากได้รับเชื้อโรคหรือมีอาการเจ็บป่วย อาการก็จะไม่ร้ายแรงและหายเร็วกว่า (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2548: ออนไลน์)

จากข้อมูลของงานวิจัยต่างๆพบว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้โรงเรียนมีชื่อเสียงดังนั้นในด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเก่าแก่และมีชื่อเสียงมายาวนานของโรงเรียน ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การสร้างชื่อเสียงของนักเรียน ที่สำเร็จการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนออกไปแข่งขัน ตามกิจกรรมและโครงการของภาครัฐและเอกชนเหล่านั้น เป็นหลักประกันหนึ่งซึ่งทำให้โรงเรียนมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม เหล่านี้เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนให้บุคคลภายนอกเกิดความรู้สึกดีต่อโรงเรียน และให้การยอมรับของโรงเรียน ดังนั้น จากการรับรู้ข้อมูลต่างๆของโรงเรียนด้านชื่อเสียงจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและเลือกเรียนในโรงเรียนต่างๆดังนี้ ศิวลี ดิลกหัตถการ (2547: 51) พบว่า ด้านลักษณะของสถาบันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย เป็นสถาบันเก่าแก่ที่มีชื่อเสียงมานาน มีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จรวม 60 ปี ได้สร้างชื่อเสียง และผลงานตามหน่วยงานต่างๆ เป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ โมรา (2544: 39) พบว่า ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน คือ มีปณิธานที่แน่วแน่ในการดำเนินการตามปรัชญาของโรงเรียน และเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน นันทา ศรีสงทรัพย์ (2545: 50) ได้ศึกษาด้านเกียรติและชื่อเสียงของสถาบัน พบว่า ปัจจัยด้านนี้เป็นเหตุจูงใจในระดับมากในการตัดสินใจเรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษาของนักเรียนระดับปริญญาโท และงานวิจัยของ สมिति โพธิ์ทอง (2548: บทคัดย่อ) ได้พบว่า สถาบันที่มีชื่อเสียงมีความสัมพันธ์กับอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ส่วนเรื่องของความไว้วางใจและเชื่อถือในสถาบันของนักเรียนและผู้ปกครองนั้น กรจงกล ต่วนเอี่ยม (2546: 60) ได้ศึกษาพบว่า ความไว้วางใจจากนักศึกษา ผู้ปกครอง เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษา

จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ชื่อเสียงของโรงเรียน คือ การที่ทุกคนในสังคมให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีความน่าเชื่อถือสามารถเชื่อถือ และไว้วางใจได้ว่าโรงเรียนสามารถผลิตบุตรหลานของเขาให้มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ชื่อเสียงของโรงเรียน จึงมี

อิทธิพลต่อการเลือกเรียนและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงนำตัวแปรด้านชื่อเสียงของโรงเรียน มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม ถูกทำนายโดยความเชื่อเด่นชัดที่ว่า การกระทำพฤติกรรมนำไปสู่ผลของการกระทำที่เป็นไปได้อะไรบ้าง การประเมินผลของการกระทำเหล่านี้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลถูกทำนายโดยความเชื่อของเขาที่ว่ากลุ่มอ้างอิงเด่นชัดคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของเขา และองค์ประกอบทัศนคติและกลุ่มอ้างอิงจะทำนายความตั้งใจได้เสมอ ถ้าการวัดทุกขั้นตอนสอดคล้องกัน ในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น (การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา) และความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรม การวัดความตั้งใจและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น ทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้ความตั้งใจเป็นสื่อ ถ้าเจตนาไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างเพียงพอ ถึงแม้ทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะทำนายความตั้งใจได้ แต่ทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงก็ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory) เป็นทฤษฎีที่บ่งชี้ได้ชัดเจนเกี่ยวกับทัศนคติของมนุษย์ที่แสดงผ่านทางพฤติกรรม ว่ารู้สึกทางบวกหรือทางลบกับสิ่งนั้นๆ ซึ่งทำให้เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับแนวคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำและการเต้นรำและผู้ที่ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งทำให้ทราบถึงทัศนคติของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มได้ดียิ่งขึ้น และสามารถตอบปัญหา รวมถึงข้อข้องใจของผู้ที่เลือกเรียนศิลปการเต้นรำและการเต้นรำและผู้ที่ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ได้เกิดความกระจ่างในเรื่องของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้ดียิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปการเต้นรำ

เยาวนา ดลแมน (2535: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลมที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง 30 คน สถิติที่ใช้คือ t-test ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา 8 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม ตามแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปนัดดา พวงพี (2544: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ทักษะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษา ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษา และเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาและเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ใน วิทยาลัยของนักเรียน นักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ คะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-Way Analysis of Variance และทดสอบรายคู่กรณีที่มีนัยสำคัญโดยใช้วิธีของ Scheffe และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson Product Moment Correlation Coefficient ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษา มีทักษะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรี และที่เข้าศึกษา เนื่องจากมีความมุ่งมั่นในการเรียนและอาชีพ ส่วนใหญ่มีทักษะดี และได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และมีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในวิทยาลัยในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสังคมและด้าน วิชาการ

ปรางวไล จุวัฒน์สำราญ (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมเข้า จังหวะและพฤติกรรมการเล่นเสริมการเล่นจากบิถามารดาที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของ เด็กปฐมวัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี จำนวน 48 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ อนุบาลปีที่ 2 ซึ่งเป็นเด็กที่มีคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 และ ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่บิถามารดามีพฤติกรรมการเล่นสูงและกลุ่มที่บิถา มารดามีพฤติกรรมการเล่นต่ำ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเข้า จังหวะ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยที่บิถามารดามีพฤติกรรมการเล่นสูง มีทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่บิถามารดามีพฤติกรรมการเล่นต่ำ

จุฑามาศ วงศ์สุวรรณ (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเคลื่อนไหวประกอบ จังหวะที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 2 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน ระดับเชาว์ปัญญา 50 นักเรียนหญิง 1 คน ระดับ เชาว์ปัญญา 39 ให้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการฝึกตามโปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ ในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี รวม 4 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 15.00-15.30น. เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า ด้านการวิ่งและความคล่องตัว (Running speed and agility) และ การทรงตัวแบบ เคลื่อนที่ (Dynamic Balance) เด็กชายมีการเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กหญิง ส่วนด้านการทรง ตัวแบบอยู่กับที่ (Static Balance) และความแข็งแรงของขา (Strength) เด็กหญิงมีการเคลื่อนไหว เพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กชาย

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศพบว่า มีการนำทฤษฎีการ กระทำด้วยเหตุผลไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการทำควมเข้าใจและทำนายพฤติกรรม ทั้งจาก

การศึกษาของพิชบายน์และไอเซนเอง ที่ใช้ทฤษฎีในการทำนายเกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้จ่าย คุ่มกำเนิด การเลือกตั้ง การทุจริตในการสอบ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน การวางแผน ครอบครัว และการเข้ารับการรักษของผู้ติดสุรา เป็นต้น (Ajzen; & Fishbein. 1980)

5.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับการศึกษาในประเทศไทย ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมา ประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจและทำนายเจตนาในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมในหลาย ๆ สถานการณ์

เรวดี วัฒนทกโกศล (2530 : 140 – 141) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน กรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล” จำนวน 650 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางตรง ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .56, p < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มีค่าน้ำหนักของการทำนาย ($B = .43, p < .001$) สูงกว่าความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($B = .30, p < .001$)

2. ความแตกต่างของเจตคติทางตรง ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทางตรง และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนา ได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($r = .70, p < .001$) โดยที่ความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง มี ค่าน้ำหนักของการ ทำนาย ($B = .35, p < .001$) สูงกว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($B = .30, p < .001$) และความแตกต่างของเจตคติทางตรง ($B = .26, p < .001$)

3. ความแตกต่างของเจตนา สามารถทำนายพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อสาย สามัญ หรือสายอาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .68, p < .001$)

อุษา ศุภผล (2537: 104-106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดเจตนาการ เลือกเรียนวิชา ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 692 คน ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยทำนาย คือเจตคติต่อการเรียน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายพฤติกรรม การเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 1 วิชา คือ วิชาอาชีพ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษนั้น มาตรวัดเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถทำนายเจตนาได้

สุวรรณา จันทรประเสริฐ (2539: 35-37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ เจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัด ฉะเชิงเทราโดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน (ผู้ทำงานหรือลูกจ้าง ซึ่งผู้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ประกันสังคม) 340 คน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลร่วมกันทำนายที่จะเลือกสถานพยาบาล ของรัฐ คือ เจตคติต่อการเลือกสถานพยาบาลของรัฐและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเลือก และ ปัจจัยภายนอกคือเจตคติต่อสถานพยาบาลของรัฐและประสบการณ์ในการเลือก สามารถทำนายเจต

คติเชิงพฤติกรรมของบุคคลได้ ตามแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980)

สุวัฒนา ตั้งสิกบุตร (2540: 62 -66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 – 6 ในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 (พสวท.) จากศูนย์โรงเรียนต่าง ๆ 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรม (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (3) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตนาเชิงพฤติกรรม การเข้าร่วมโครงการ พสวท. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยสนับสนุนทางทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และ ฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 54-55) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบเจตคติ ต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และพบว่ากลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่นักเรียนคล้อยตามมากที่สุดคือ มารดา รองลงมา คือ บิดา ครู-อาจารย์ที่สอน ส่วนเจตคติของนักเรียนนั้น มีความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการเข้าร่วมโครงการ พสวท. ตามลำดับว่า (1) ต้องทำงานในหน่วยงานรัฐบาลเมื่อจบการศึกษา (2) มีความเครียด (3) ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการน้อยกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเท่ากัน (4) เมื่อจบต้องชดใช้ทุน 1 เท่าของระยะเวลาที่ได้รับทุนในหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด (5) ถ้าประสงค์จะลาออกต้องชดใช้ทุน 2 เท่า ฉะนั้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ (6) ต้องเรียนหนักกว่าเพื่อน ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม (7) อาจารย์ผู้สอนตั้งความหวังไว้สูงเกินไป จนเปรียบเทียบกับห้องเรียนอื่นอยู่เสมอ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ผลดี (1) เชื่อว่ามีโอกาสศึกษาต่อต่างประเทศในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (2) ได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์จากการทดลอง (3) ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ (4) ได้รับโอกาสพัฒนาตนเองในเรื่องการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเจตคติทางบวกและทางลบ มีค่าเท่า ๆ กัน อันเป็นผลมาจากกลุ่มอ้างอิงดังกล่าว ที่ส่งผลต่อเจตนาที่จะร่วมโครงการหรือไม่ร่วมโครงการ พสวท.

นอกจากนี้ยังมีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในงานวิจัยเรื่องต่าง ๆ อีก อย่างเช่นในเรื่องของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช (สมศรี ชูส่งแสง. 2532) ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินนี. 2539) เป็นต้น ซึ่งพบว่าเจตคติต่อการการทำพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ ($R=0.34 - 0.45$) และเจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ($r=0.12, -0.43$) ซึ่งไอเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980: 6) กล่าวว่า น้ำหนักของตัวแปรทั้งสองในการทำนายจะเปลี่ยนไปตามกลุ่มประชากรและพฤติกรรมที่ศึกษา

จรรยา กล่าวสุนทร (2540: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาตัวแปรและพฤติกรรมในการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัด 8 ชุด คือ แบบวัดเจตคติในการเล่นการพนัน แบบวัดความเชื่อที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงในการเล่นการพนัน แบบวัดการประเมินผลการเล่นการพนัน แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงในการเล่นการพนัน แบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเล่นการพนัน แบบวัดแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเล่นการพนัน แบบวัดความเชื่อที่มีต่อผลของการเล่นการพนัน และแบบวัดพฤติกรรมในการเล่นการพนัน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่า t-test หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและหาค่าสหสัมพันธ์แบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเจตนาในการเล่นการพนัน กับนักเรียนที่มีเจตนาไม่เล่นการพนัน มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเล่นการพนัน (X_{bi}) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 นักเรียนกลุ่มมีพฤติกรรมเล่นการพนันกับนักเรียนกลุ่มมีพฤติกรรมไม่เล่นการพนัน มีความเชื่อว่าการเล่นการพนันทำให้เฟลิดเฟลิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เชื่อว่า ทำให้ได้เงิน ทำให้ได้ฝึกสมองทำให้ครอบครัวเดือดร้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในความเชื่อที่ว่า ทำให้เสื่อมเสีย ทำให้มีปัญหาสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สิริพร ลาวัลย์ (2546: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำย้อมมีเหตุผลและการศึกษาความแตกต่างเชิงนามิติดิในการสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่จากข้าว ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำย้อมมีเหตุผล ของ ฟิชไบน์ และไอเซน และการรับรู้ความแตกต่างของผลผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคโดยวิธี Multidimensional scaling เพื่อหาแนวคิดผลิตภัณฑ์ใหม่จากข้าวเจ้า ผลจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากข้าวเจ้า ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคน่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบเป็นอาหารว่างกึ่งอาหารคาวที่สามารถรับประทานได้หลายโอกาส และเป็นอาหารที่มีความสะดวกในการนำมาปรุงประกอบอาหาร โดยมีลักษณะเป็นอาหารสำเร็จรูป และคงความเป็นเอกลักษณ์ของอาหารไทย ยกตัวอย่างเช่น ขนมจีนน้ำยาแซ่แข็ง ขนมครกกรอบ เป็นต้น และนอกจากนั้นการใช้ตัวแปรทางด้านทัศนคติตามหลักทฤษฎีการกระทำย้อมมีเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน ยังสามารถได้ข้อมูลในเชิงลึกถึงการอธิบายเหตุผลของความรู้สึกในเชิงบวกหรือลบของผู้บริโภค ซึ่งจะส่งผลให้ง่ายต่อการทำประชาสัมพันธ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

วรรณชนก จันทชุม. (2547: บทคัดย่อ) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ในการป้องกันการสูบบุหรี่ของเยาวชน สถาบันต่างๆ ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกัน ในการเสริมสร้างเจตคติเป็นแบบอย่างที่ดี และพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยใช้อิทธิพลของกลุ่มต่างๆ ที่เยาวชนให้ความสำคัญร่วมด้วย เช่น กลุ่มเพื่อน เพื่อป้องกันการนำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่

ประภัสสร พรหมบุตร. (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนกวดวิชา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนคติในเชิงบวกต่อโรงเรียนกวดวิชา และนักเรียนที่แตกต่างกันตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การศึกษาของบิดา และการศึกษาของมารดา มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อตามกลุ่มอ้างอิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีแผนการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนตามแผนศิลป์-ภาษา มีแรงจูงใจที่คล้อยตาม เพื่อน พี่ และญาติ มากกว่า นักเรียนที่เรียนแผนศิลป์-คำนวณ ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม พ่อ ครู อาจารย์ พี่ และญาติ มากกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลางและต่ำ

5.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจทุจริตในการสอบกับพฤติกรรมทุจริตในการสอบพบว่า ความตั้งใจในการทุจริตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทุจริตในการสอบ ($r=0.819$) ความตั้งใจในการทุจริตในการสอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการลอกข้อสอบจากผู้อื่น ($r=0.818$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการให้ผู้อื่นลอกข้อสอบ ($r=0.566$) (Ajzen; & Fishbein. 1980; citing De Vries; & Ajzen. 1971)

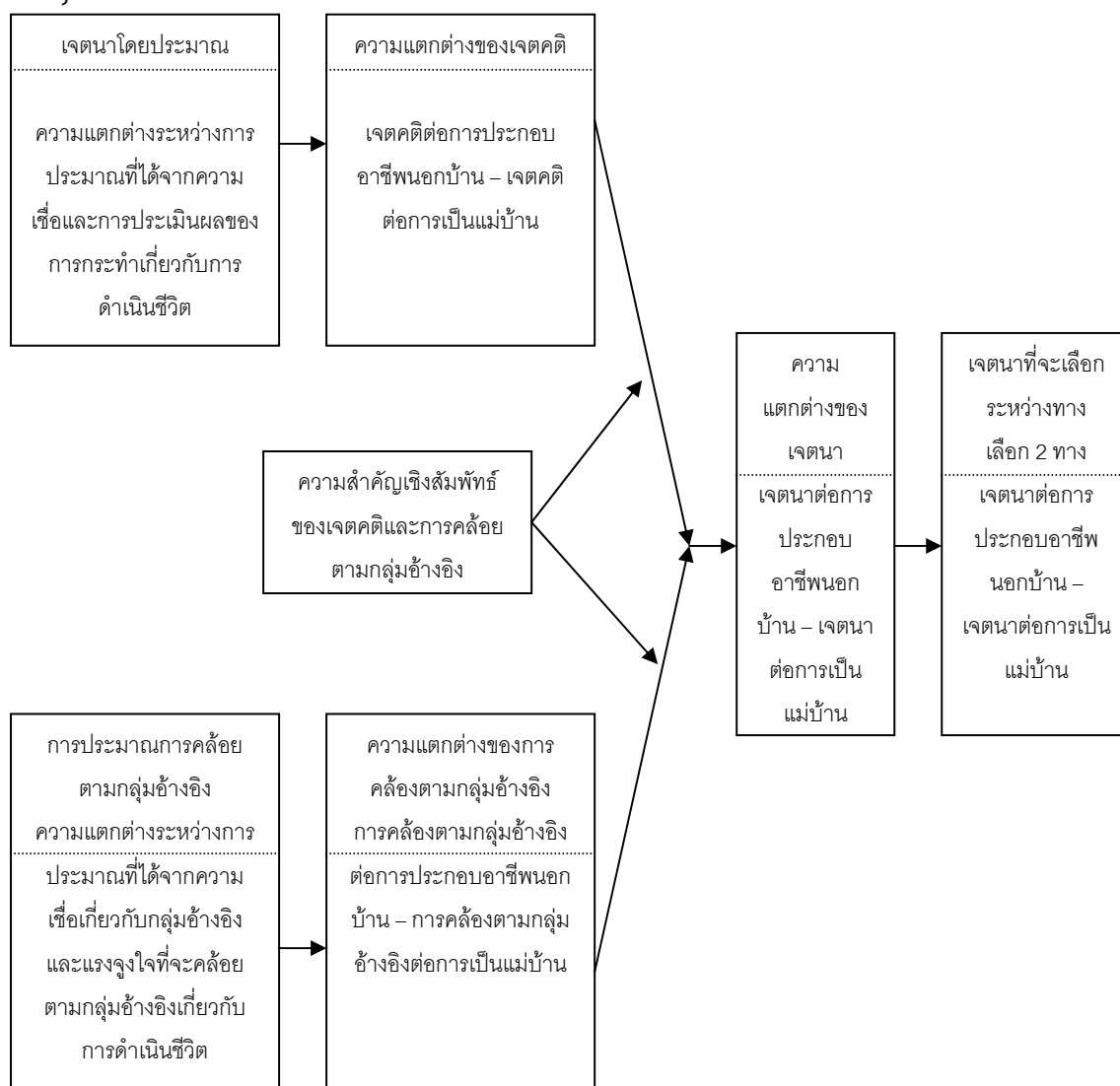
การศึกษาเจตนาของผู้ติดสุราในการเซ็นชื่อเข้ารับการรักษาในหน่วยรักษาผู้ติดสุรา ในผู้ชายที่ติดสุราอายุระหว่าง 20 ถึง 65 ปี จำนวน 160 คน โดยแต่ละคนจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือผู้ติดสุรา หลังจากนั้นจึงจากแบบสำรวจเพื่อวัดเจตนาในการเซ็นชื่อเข้ารับการรักษาในหน่วยรักษาว่าต้องการเข้าหรือไม่เข้า ผลการศึกษาพบว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเต็มใจที่จะเข้ารับการรักษา โดยเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาในการเซ็นชื่อเข้ารับการรักษาได้สูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนเจตคติมีอิทธิพลต่อเจตนาในการเซ็นชื่อ (Ajzen; & Fishbein. 1980; citing Mcardle. 1972)

สเปอร์เบอร์ ฟิชไบน์และไอเซน (Sperber, Fishbein; & Ajzen. 1980: 114-129) ได้ศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจเจตนาในการเลือกประกอบอาชีพของผู้หญิงว่าจะเป็นแม่บ้านหรือประกอบ อาชีพกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไฮสกูล เกรด 11 และ 12 จำนวน 111 คน เป็นหญิงผิวขาว 96 คน ผิวดำ 13 คน และอื่น ๆ 2 คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเรื่องราวสั้น ๆ ของ เจน ซึ่งเป็นหญิงประกอบอาชีพและเรื่องของ แมรีซึ่งเป็นแม่บ้าน เมื่ออ่านเรื่องทั้ง 2 จบแล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างของเจตนา (Differential Intention) คือ การนำเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจน ลบด้วยเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี สามารถทำนายเจตนาที่จะ

เลือกกระทำทางเลือก 2 ทาง ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r=.87$) และมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือก ระหว่างทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายเจน ($r=.79$) และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะเลือกกระทำทางเลือก 2 ทางกับเจตนาที่จะมีอนาคตคล้ายแมรี ($r=.79$) จากข้อค้นพบนี้ แสดงว่าการทำนายสภาพการที่มีทางเลือก 2 ทางด้วยความแตกต่างระหว่างเจตนาต่อทางเลือกทั้ง 2 นั้นจะทำนายได้ดีกว่าเจตนาต่อทางเลือกแต่ละอย่าง (Ajzen and Fishbein. 1980: 118)

ความแตกต่างของเจตคติ (Differential Attitude) และความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Differential Subjective Norm) ซึ่งหาได้ด้วยวิธีการทำนองเดียวกับความแตกต่างของเจตนา ซึ่งทั้ง 2 ตัวนี้ร่วมกันทำนายความแตกต่างของเจตนาได้สูงกว่าความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($W_4 = .67$) และ ($W_2 = .29$) ตามลำดับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความแตกต่างของเจตคติ และเจตนาที่จะเลือกกระหว่างทางเลือก 2 ทาง ในการเลือกดำเนินชีวิตของผู้หญิง

ที่มา : Ajzen & Fishbein. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. p. 123.

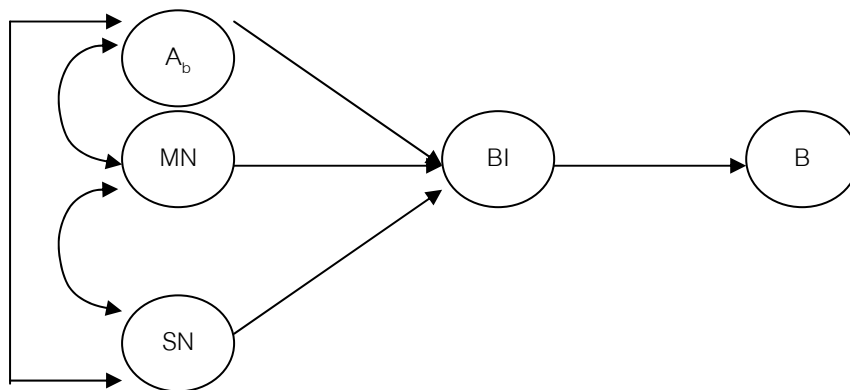
โปรฟฟิตและสมาร์ท (Proffitt; & Smart. 1983: 657-671) ได้ทดสอบทฤษฎีการกระทำด้วย เหตุผลในการทำนายความตั้งใจในการทำพฤติกรรมการให้นมทารกด้วยนมมารดา และนมผงของหญิงมีครรภ์ที่มีอายุครรภ์มากกว่า 8 เดือน และมีอายุระหว่าง 16 – 40 ปี มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยก่อนคลอด กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่เคยมีบุตรมาแล้ว 106 คน กลุ่มที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน 109 คน และกลุ่มควบคุม 85 คน ซึ่งไม่เคยมีบุตรมาก่อน ในการศึกษาครั้งนี้ วัดเจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและเจตนาเชิงพฤติกรรมของหญิงมีครรภ์ 3 เดือน สุกท้ายก่อนคลอดและวัดพฤติกรรมการให้นมทารกหลังคลอดในระยะ 6 สัปดาห์ โดยวัดพฤติกรรมแบบรายงานด้วยตนเองแล้วหาความแตกต่างของเจตคติซึ่งได้จากการนำเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมผง ลบด้วยเจตคติต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา และหาความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งได้จากการนำการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ผลการศึกษาปรากฏว่า จากผลการตอบทั้งสองกลุ่ม ($n = 215$) เจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนา ($r = .82, p < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขของฟิชไบน์และไอเซนที่ว่ารูปแบบจำลองของฟิชไบน์จะการทำนายพฤติกรรมได้ก็ต่อเมื่อเจตนาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์สูง และพบว่าความแตกต่างของเจตคติและความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมเจตนา ($r = .73, r^2 = .60$) และในมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาในการเลี้ยงนมทารกเท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.8% และองค์ประกอบทั้งสองร่วมกันทำนายเจตนาอย่างมีนัยสำคัญด้วยน้ำหนักเท่ากัน ส่วนในมารดาที่เคยมีบุตรมาแล้วสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ขององค์ประกอบความแตกต่างของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาในการเลี้ยงนมทารก เท่ากับ .77 ซึ่งสามารถทำนายเจตนาได้ 59.6% ความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาแตกต่างกันในแม่ทั้งสองกลุ่ม น้ำหนักในการทำนายเจตนาของมารดาที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อนจะมีน้ำหนัก ในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าแม่ที่เคยมีบุตรมาแล้วสรุปมารดาที่มีประสบการณ์ตรงกับพฤติกรรมมีแนวโน้มที่จะมีค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติและเจตนาสูงกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรงและค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาต่ำกว่ามารดาที่ไม่มีประสบการณ์ตรง

บรินเบิร์ก และดูแรนด์ (Brinberg; & Durand. 1983: 459-472) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน ทฤษฎีของทรีแอนดิสและรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยมาศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารในร้านอาหาร Fast-Food Hamburger Restaurants กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนโภชนาการเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยแอตแลนติกจำนวน 154 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบจำลองของฟิชไบน์

ทริยแอนดิส และรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย ให้กลุ่มตัวอย่างทำ ต่อมาอีก 2 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบรายงานพฤติกรรมว่าตนไปรับประทานอาหารที่ร้าน Fast-Food Hamburger Restaurants หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรม กับพฤติกรรมเท่ากับ .41 ($p < .01$) และองค์ประกอบนิสัยและความเชื่ออำนาจของสถานการณ์ ไม่ได้เพิ่มการทำนายพฤติกรรม ในรูปแบบจำลองของฟิชไบน์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับเจตนาเชิงพฤติกรรมเท่ากับ .65 ($p < .01$) และความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติเท่ากับ .64 ($p < .01$) ของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ .03 และในรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยความเชื่อทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์เป็นบวก ส่วนความเชื่อทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบ ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือรสอร่อย (ความสัมพันธ์ = .628) ความเชื่อที่มีคะแนนความสัมพันธ์เป็นลบสูงสุดคือคุณภาพต่ำ (ความสัมพันธ์ = .468) ซึ่งมีคะแนนความสัมพันธ์หาจากความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ถ้าผลกรรมนั้นเป็นจริงลบด้วยความน่าจะเป็นของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมถ้าผลกรรมนั้นไม่จริง (คะแนนความสัมพันธ์ = $P_{1/B} - P_{1/\bar{B}}$) และเมื่อวิเคราะห์ความเชื่อของผู้มีเจตนารับประทานอาหารและเจตนาไม่รับประทานอาหารตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผู้มีเจตนารับประทานอาหารมีความเชื่อว่ามีอาหารให้เลือกจำกัดอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและคุณภาพต่ำสูงกว่าผู้ที่เจตนารับประทานอาหาร เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กลุ่มมีเจตนารับประทานอาหารคิดว่ากลุ่มอ้างอิงทุกกลุ่ม (ผู้ปกครอง แฟน เพื่อน) คิดว่าเขาควรรับประทานอาหารในร้าน Fast-Food Hamburger Restaurants มากกว่ากลุ่มที่มีเจตนาไม่รับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการประเมินผลกระทบและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่แตกต่างกันในกลุ่มมีเจตนารับประทานอาหาร และกลุ่มมีเจตนาไม่รับประทานอาหารและค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .81 ($P < .01$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบจำลองทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันสูงสำหรับการนิยามความเชื่อที่สำคัญทางจิตวิทยา

งานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับองค์ประกอบทางจริยธรรมในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมช่วยเหลือได้แก่ งานวิจัยของโพมาแซล และแจคคาร์ด (Pomazal and Jaccard. 1976: 317-326) ซึ่งสควอทซ์ และ เทสเลอร์ (Schwartz; & Tessler. 1972) เสนอไว้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรมของบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดเจตนา นอกเหนือจากองค์ประกอบหลักในรูปแบบจำลองของฟิชไบน์ (Promazal and Jaccard. 1976 : 317 – 326) การศึกษาของโพมาแซลและแจคคาร์ดครั้งนี้ได้ศึกษาความเชื่อเจตคติและเจตนาที่มีต่อการบริโภคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างชายและหญิงมหาวิทยาลัย อิลลินอยส์ (Illinois) จำนวน 270 คน อายุเฉลี่ย 19 – 25 ปี เคยมีประสบการณ์บริโภคโลหิต 61% แบบสอบถามสร้างขึ้นจากความเชื่อเด่นชัด 10 ความเชื่อและกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด 6 กลุ่ม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลดังในภาพประกอบ 5 และ 6 และ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจริยธรรมร่วมกับสององค์ประกอบหลักในการทำนายเจตนาในการบริจาคโลหิตแสดงในภาพประกอบ 4 และ 5

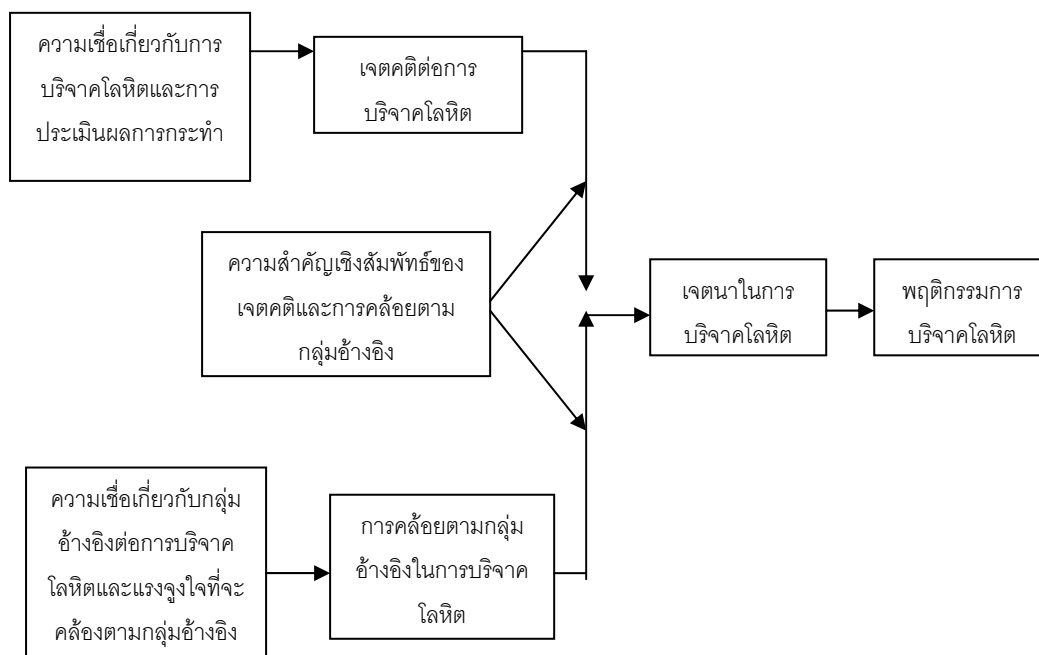

- A_b = เจตคติต่อการบริจาคโลหิต
 MN = ความรู้สึกทางจริยธรรม
 SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 BI = เจตนาเชิงพฤติกรรม
 B = พฤติกรรม

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการบริจาคโลหิต ความรู้สึกทางจริยธรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการบริจาคโลหิต

ที่มา : Promazal, Richard. J.; & James J.Jaccard. (1976). *Journal of Applied Social Psychology* :An Informational to Altruistic Behavior. p. 317-326.

สิ่งที่น่าสนใจในการวิจัยนี้คือ การทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมด้วยระบบความสามารถ หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่สามารถและไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ในขณะนั้น (อาจเป็นเพราะความเจ็บป่วย พึ่งจะบริจาคโลหิตไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ หรือเลือดใช้ไม่ได้) และการวิเคราะห์การถดถอยของเจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อเจตนาในกลุ่มตัวอย่างที่สามารถบริจาคโลหิตได้จำนวน 202 คน $R = .64$ $p < .01$ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถบริจาคโลหิตได้ 68 คน $R = .38$ $p < .01$ กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจตนา และพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากระดับความสามารถ นอกจากนี้การแสดงพฤติกรรมยังอาจขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นหรือเหตุการณ์อื่น ๆ เช่น การไว้วางใจบุคคล หรือเหตุการณ์ซึ่งทำให้ทำนายพฤติกรรมด้วยเจตนามีความสัมพันธ์สูงขึ้น

ภาพประกอบ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาและพฤติกรรมบริจาคโลหิต (ดัดแปลงมาจาก โปมาแซล และเจคคาร์ด. 1976)

ที่มา : Promazal, Richard. J.; & James J.Jaccard. (1976). *Journal of Applied Social Psychology* :An Informational to Altruistic Behavior. p. 317-326.

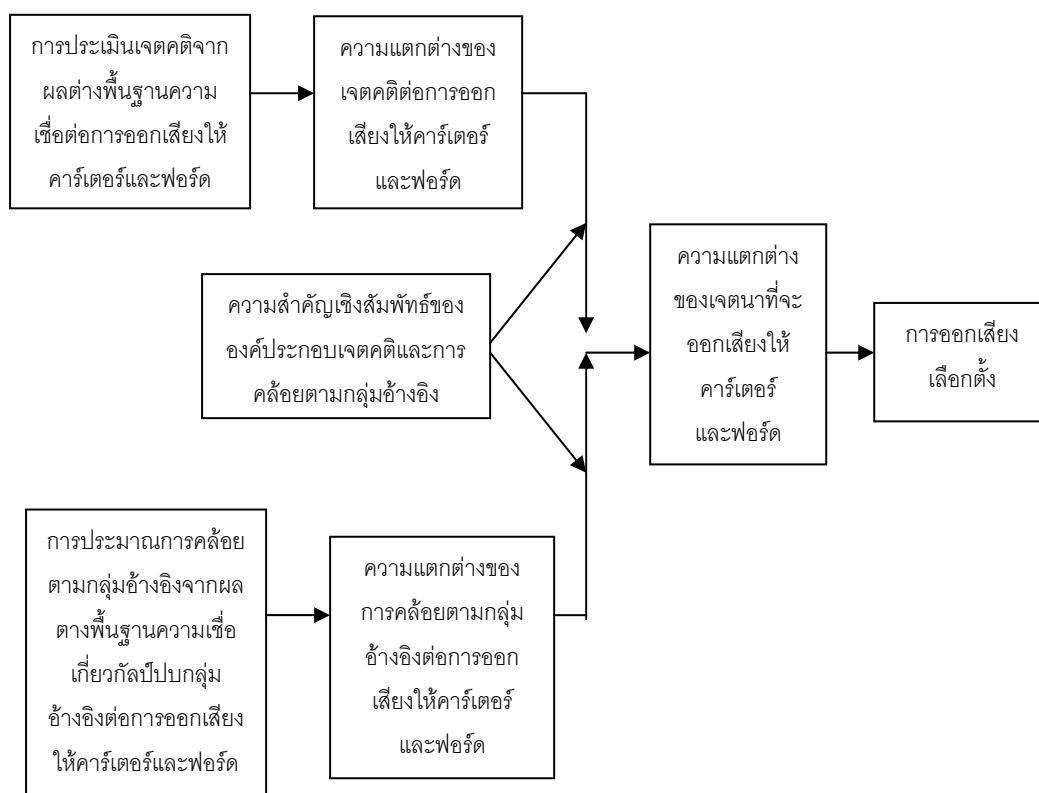
ในปีเดียวกันนี้ Somwung Pitiyanuwat (1976) ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมด้านการเรียนการสอนร่วมกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ โดยสร้างแบบวัดเจตคติและเจตนาของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีเจตนาเชิงพฤติกรรมของ ฟิชไบน์ (Fishbein's Theory of Behavioral Intention) และคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาไปสัมผัสในวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ การประเมินของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และปัจจัยภายนอก 2 ตัว คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำไปทำวิจัยเด็กเกรด 7 โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง จำนวน 227คน ในรัฐมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้งสาม คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มย่อย (Subgroup) ซึ่งได้แก่ เพศ (ชาย หญิง) เชื้อชาติ (ผิวขาว ผิวดำ อินเดียนแดง และชาวตะวันออก) ความสามารถของนักเรียน (อ่อน ปานกลาง เก่ง) โรงเรียน (จอร์แดน จูเนียร์ไฮสกูล, แอนาตินมิตเดล และเซ็นทรัลจูเนียร์ จูเนียร์ ไฮสกูล)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่เรียนอ่อน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าสูงสุด

($r = .53, p < .01$) รองลงมาคือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ ($R = .50, P < .01$) ในขณะที่เด็กกลุ่มปานกลางและเก่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์สูงสุด ($R = .51, P < .01, R = .62, P < .01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มเด็กอ่อนและปานกลาง แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในเด็กเก่ง สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมด พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญสูงกับประเมินของครู เกี่ยวกับพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ กล่าวคือ มีค่า .74, .76, .73 และ .76 เมื่อให้เจตคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาใฝ่สัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์มีค่าคงที่ตามลำดับ

นอกจากนี้ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไปทดสอบกับสถานการณ์เลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกโดยทำนายและทำความเข้าใจกับการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1976 และศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก (Ajzen; & Fishbein. 1984: 174-195; Citing Hinkle. 1976. *Underst Anding Attitudes and Predicting Social Behavior.*) โดยในการศึกษาค้นครั้งนี้สนใจเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวเก็ง 2 คน คือ คาร์เตอร์ และฟอร์ด ในขั้นต้นหาความเชื่อเด่นชัดที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดเจตนา เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด นอกจากนั้นยังวัดความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำ กระประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หลังจากการเลือกตั้ง 1 สัปดาห์ก็ติดตามสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างลงคะแนนเสียงให้ใคร ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีค่าสูงดังแสดงในภาพประกอบที่ 6

ในการศึกษาผลกระทบของปัจจัยภายนอก ปรากฏว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งชื่อเสียงของพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพ – อนุรักษนิยม ลักษณะทางชีวะสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ก็จะมีอิทธิพลต่อเจตนาในการออกเสียงเลือกตั้งในระดับที่ใกล้เคียงกัน และเมื่อรวมปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์สูง กับความแตกต่างของเจตคติ และความแตกต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาต่อการออกเสียงเลือกตั้ง การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม จะมีผลกระทบอย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างความคิดที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และถ้าปัจจัยภายนอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก็ย่อมจะไม่มีผลกระทบต่อดังประกอบ เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงด้วยเช่นกัน (Ajzen; & Fishbein. 1980: 181)

ภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ เจตคติ การคล้ายตามกลุ่มอ้างอิงและพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง

ที่มา : Ajzen & Fishbein. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. P. 181.

นอกจากนี้ยังได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุไปสร้างสรรค์เพื่อชักจูงใจให้เปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้ติดสุรา ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของแมกอาร์เดล ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 223-240; Citing Mcardle. 1972. *Underst Anding Attitudes and Predicting Social Behavior*.) โดยทำการทดสอบคนไข้ชายที่เข้ารักษาในโรงพยาบาลจำนวน 160 คน ซึ่งแต่ละคนทราบข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือผู้ติดสุราของ A.T.U. (Alcholic Treatment Unit) เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วก็เสนอให้เซ็นชื่อในขั้นต้นว่าจะเข้าหรือไม่เข้า A.T.U. ซึ่ง ปรากฏว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะเข้า A.T.U. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ดังภาพประกอบ 9 (Ajzen; & Fishbein. 1980: 233-240)

ผลต่างของเจตคติ = เจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. – เจตคติต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

ผลต่างของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. – การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า องค์ประกอบของผลต่างของเจตคติต่อการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ย่อมจะมีอิทธิพลต่อเจตนาและพฤติกรรมการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ด้วยเช่นกัน หลังจากทำการทดสอบครั้งแรกแล้ว ก็ทำการสื่อสารเพื่อชักจูงโดยสร้างความเชื่อพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของเจตคติเปรียบเทียบผลใน 4 กลุ่มดังนี้

- 1) กลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติที่ชอบใช้กัน เรียกว่า
- 2) กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบ
- 3) กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวก
- 4) กลุ่มควบคุม ไม่ได้ฟังคำชักชวนอะไรเลย

ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนคนไข้ 40 คน เป็นคนที่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน ไม่ยินดีเข้า A.T.U. 20 คน โดยฟังเทปคำชักชวนของผู้อำนวยการ A.T.U. ซึ่งมีเนื้อหาแตกต่างกันดังนี้

1) คำชักชวนแบบปกติ เน้นถึงผลเสียของการดื่มสุราต่อไป 10 ข้อ แต่ละข้อโยงกับการดื่มสุราต่อไป เช่น ทำให้สุขภาพเสื่อม ความสัมพันธ์กับครอบครัวและนายจ้างเสื่อมลง และอยู่ในโรงพยาบาลจะได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ น้อย ได้รับความช่วยเหลือน้อย และบอกคนไข้ว่าเขาสามารถเอาชนะการดื่มสุราได้ด้วยการเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

2) คำชักชวนทางลบ เน้นการไม่ยอมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ว่าจะมีผลเสียตามมา 10 ข้อ เช่นเดียวกัน และบอกคนไข้ว่าเขาจะทำร้ายตนเองถ้าไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. สุดท้ายก็ชักชวนให้เซ็นชื่อเข้า A.T.U.

3) คำชักชวนทางบวก เน้นการเซ็นชื่อเข้า A.T.U. แล้วชี้ให้เห็นว่าจะมีผลดีตามมา 10 ข้อเช่นเดียวกัน บอกคนไข้ว่าเขาจะช่วยตนเองได้ถ้าเซ็นชื่อเข้า A.T.U. และสุดท้ายก็ชักชวนเซ็นชื่อเข้า A.T.U. เช่นเดียวกัน

ผลการสื่อสารชักจูง สามารถทำให้ผู้ที่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ในขั้นต้น เซ็นชื่อเข้า A.T.U. จริง ๆ 82% และผู้ที่ไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ในขั้นต้น เปลี่ยนพฤติกรรมเซ็นชื่อเข้า A.T.U. ภายหลังฟังคำชักชวน 13.7 % และปรากฏว่ากลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางลบเปลี่ยนพฤติกรรมมากที่สุดเป็นจำนวน 30% กลุ่มที่ฟังคำชักชวนทางบวกเปลี่ยนพฤติกรรมไป 20 % ในกลุ่มที่ฟังคำชักชวนแบบปกติ (Health Belief Model) เปลี่ยนพฤติกรรมไปเพียง 5% และในทางตรงกันข้ามพบว่าคนไข้ในกลุ่มนี้ที่เคยจะเข้า A.T.U. แต่เดิมเปลี่ยนพฤติกรรมไป ไม่เซ็นชื่อเข้า A.T.U. ถึง 50% ผลการวิจัยนี้สนับสนุนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่สามารถนำไปใช้เปลี่ยนความเชื่อ เจตคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมได้

หลังจากนั้นได้มีงานวิจัยจำนวนมากนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ เช่น การดูแลสุขภาพช่องปาก การศึกษาการคุมกำเนิด การเลิกสูบบุหรี่ การตรวจมะเร็งปากมดลูก การบริจาคเลือด การคามเข้มขันนรภัย การสวมหมวกนิรภัย การเลือกตั้ง (Cuerrier; et al. 1992; อ้างอิงจาก วรณชนก จันทชุม. 2547: 21) การเข้าโบสถ์ การสูบกัญชา การวางแผนครอบครัว

การดูแลทารก การทำแท้ง การซื้อสินค้า การเข้ารับการฝึกงานของลูกจ้าง การรณรงค์ในการป้องกันโรคเอดส์ และการต่อต้านการใช้จ่าย (Jee Hyun Kim. 1997: 4; citing Eagly; & Chaiken. 1993) การลดน้ำหนัก การดื่มสุรา การป้องกันโรคเอดส์ และการตรวจมะเร็งเต้านม ซึ่งทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนำมาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางด้านสุขภาพในหลาย ๆ พฤติกรรม โดยพบว่าสามารถทำนายพฤติกรรมได้สูงภายใต้ข้อตกลงเบื้องต้น 2 ข้อ คือ 1) พฤติกรรมดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนา (Under volitional control) และ 2) บุคคลมีเหตุผลในการกระทำ (Collen; et al. 2000: 183)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 13 สาขา จำนวนนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 286 คน

เนื่องด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การเปรียบเทียบเพื่อค้นหาสาเหตุของพฤติกรรม (Causal-Comparative study) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การเป็นสมาชิกร่วมกลุ่มเดียวกัน ช่วงอายุใกล้เคียงกัน กำลังศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน และได้รับข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนบางกอกแดนซ์เหมือนกัน เป็นต้น หากแต่กลุ่มเปรียบเทียบนี้ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนสามัญศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ปีที่ 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 172 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ศิริชัย กาญจนวาสิ และคนอื่นๆ (ศิริชัย กาญจนวาสิ และอื่นๆ. 2537: 105) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้เพื่อการเปรียบเทียบหาสาเหตุ ได้มาจากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยใช้วิธีการจับคู่ (Match-pair) กับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าในสถาบันบางกอกแดนซ์ ในอัตราส่วน 1:1 จำนวน 172 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 9 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็นแบบสอบถามปัจจัยภายใน จำนวน 6 ฉบับ และแบบสอบถามปัจจัยภายนอก จำนวน 3 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยภายใน สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย

- 1.1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (b_i)
- 1.2 แบบสอบถามการประเมินผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (e_i)
- 1.3 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (NB_i)
- 1.4 แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (MC_i)
- 1.5 แบบสอบถามเจตนาเชิงพฤติกรรมต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (I)
- 1.6 แบบสอบถามพฤติกรรมในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (B)

หมายเหตุ จำนวนข้อของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้จากการคัดเลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่มีความถี่ได้ประมาณ 75% ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-77) ของทุกๆ ข้อความเชื่อ ซึ่งเรียกว่าความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากการสำรวจ

2. แบบสอบถามปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

- 2.1 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- 2.2 แบบสอบถามด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 2.3 แบบสอบถามด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอก รวมไปถึงปัจจัยภายในด้านความตั้งใจในการเลือกเรียนและพฤติกรรมการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 หาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (Salient Belief) และกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient Referents) เกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs Norm) ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้หลักสูตรศิลปการเต้นรำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

หาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม

คำถาม 1) นักเรียนคิดว่าการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ จะก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

ข้อดี

ข้อเสีย

1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

หาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

คำถาม 2) เมื่อนักเรียนต้องการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ นักเรียนจะนึกถึง บุคคลหรือกลุ่มคนใด ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียนบ้าง

บุคคล หรือกลุ่มคนที่สนับสนุน

บุคคล หรือกลุ่มคนที่คัดค้าน

1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

ขั้นที่ 2 พิจารณาคัดเลือกข้อความที่จะนำไปสร้างแบบสอบถาม

1. เลือกข้อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ที่มีความถี่สูงที่สุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-77) แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถาม

2. เลือกบุคคลและกลุ่มบุคคลอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่ได้รับการอ้างถึงบ่อยๆ โดยพิจารณาข้อความที่มีผู้เลือกเกินกว่าร้อยละ 20 ของผู้ตอบทั้งหมด ถือเป็นกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 76) มาใช้สร้างแบบสอบถาม

3. เลือกข้อความปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวางที่มีความถี่สูงที่สุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-77) แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถาม

4. นำข้อความเด่นชัดที่ได้จากผลกระทบจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทั้งหมดมารวมกับผลกระทบที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องมาจัดหมวดหมู่แล้วสร้างแบบสอบถาม

5. นำข้อความและคำในข้อ 1-4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามขั้นต้น

6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของจำนวน 3 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงขั้นต้นไปทดลอง (Try Out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

8. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) มาหาความค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ด้วยวิธีการวัดความคงที่ภายใน (Internal consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficients)

สำหรับการหาค่าอำนาจจำแนก ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไม่มีการหาอำนาจจำแนกรายข้อของความเชื่อ ถือว่าความเชื่อที่คนในกลุ่มตัวอย่างตอบมาในขั้นตอนแบบสอบถามปลายเปิด เป็นความเชื่อเด่นชัด (Salient beliefs) ของแต่ละบุคคล ซึ่งเมื่อนำความเชื่อเหล่านี้ ไปหาความถี่แล้วคัดเฉพาะความเชื่อที่มีผู้กล่าวถึงซ้ำ ๆ กัน ร้อยละ 75 ของความเชื่อทั้งหมด จัดเป็นความความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง (Modal salient beliefs) ของกลุ่มตัวอย่างและเป็นการเชื่อที่เป็นตัวกำหนดทัศนคติ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเสนอให้นำไปสร้างมาตรวัดทัศนคติได้เลยโดยไม่ต้องวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อ เพราะการนำความเชื่อไปวิเคราะห์รายข้อหาค่าอำนาจจำแนกแล้วคัดเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกมาใช้ อาจทำให้ความเชื่อที่เหลืออยู่และนำมาใช้เป็นความเชื่อที่คนมีเจตนาจะทำและคนที่ไม่มีเจตนาจะทำพฤติกรรมที่ศึกษา เชื่อไม่แตกต่างกัน ส่วนความเชื่อที่ต่างกันจะถูกตัดทิ้งหมดแล้ว ดังนั้นความรู้และประโยชน์จะได้ทราบถึงความเชื่อที่คน 2 กลุ่มเชื่อต่างกันก็จะขาดหายไป (ธีระพร อูวรรณโณ. 2528: 154-155)

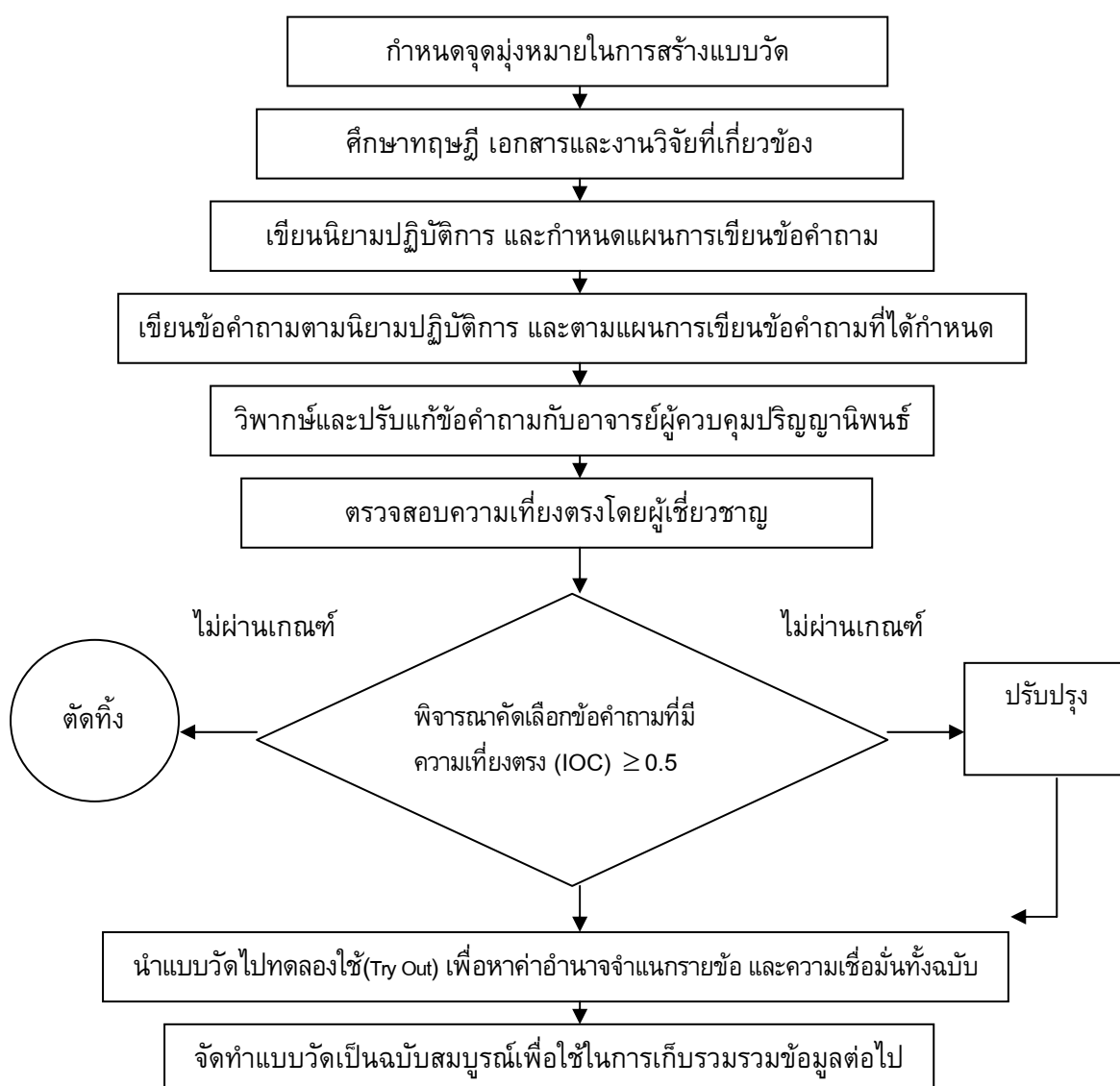
9. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบสมบูรณ์ทั้งหมด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอกรวมไปถึงปัจจัยภายในด้านความตั้งใจในการเลือกเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้หลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบวัด
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และตัวแปรภายนอกที่กำหนดไว้
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและตัวแปรภายนอกที่กำหนดไว้
4. สร้างแบบสอบถามตามนิยามปฏิบัติการซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าแบบ 5 ระดับ
5. วิพากษ์และปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ และคัดเลือกข้อคำถาม
6. เมื่อสร้างข้อคำถามเสร็จแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด กรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Item – Total Correlation) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Production Moment Coefficient Correlation)

8. พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง จัดทำแบบวัดเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ภาพประกอบ 7 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะดังนี้

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนเพียงเครื่องหมายเดียว และโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน

แบบสอบถามที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

0. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้เกิดความผ่อนคลาย								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

แบบสอบถามที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

0. สำหรับฉัน การเกิดความผ่อนคลายที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่. . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอก

แบบสอบถามที่ 7 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย						
	น้อยที่สุด<- ปานกลาง ->มากที่สุด						
	1	2	3	4	5	6	7
0. สถาบันบางกอกแดนซ์มีอาคารเรียน ห้องเรียน ที่มั่นคงแข็งแรง							
00. ที่ตั้งของสถาบันอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียน							

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสถาบันบางกอกแดนซ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดเตรียมแบบสอบถาม ให้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 เพื่อใช้ในการวัดคัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนตอบไม่สมบูรณ์ หรือความไม่ตั้งใจในการตอบ
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามซึ่งก่อนที่จะนักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงด้วยตนเอง เพื่อให้ นักเรียนตอบได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
4. ผู้วิจัยรอเก็บเอกสารกลับ และให้นักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำนำแบบสอบถามไปให้เพื่อนที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งเรียนอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน และในโรงเรียนเดียวกัน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าสถิติ และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบ หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจ ทำแบบสอบถาม และคัดเลือกแต่แบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ไว้
2. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน

แบบสอบถามชุดที่ 1 - 6 มีตัวอย่างของเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริงเลย – จริงที่สุด	1 ถึง 7
ไม่สำคัญ – สำคัญที่สุด	1 ถึง 7
ไม่เรียน - เรียน	1 ถึง 7
น้อยที่สุด – มากที่สุด	1 ถึง 7

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ได้กำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

แบบสอบถามด้านที่ 1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และด้านที่ 3. ด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ไม่จริงเลย
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ไม่จริง
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
ระดับคะแนน	6	หมายถึง	จริง
ระดับคะแนน	7	หมายถึง	จริงที่สุด

แบบสอบถามด้านที่ 2. การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ไม่สำคัญเลย
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ไม่สำคัญ

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่สำคัญ
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ค่อนข้างสำคัญ
ระดับคะแนน	6	หมายถึง	สำคัญ
ระดับคะแนน	7	หมายถึง	สำคัญที่สุด

แบบสอบถามด้านที่ 4. แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ด้านที่ 5. ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	6	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	7	หมายถึง	มากที่สุด

แบบสอบถามด้านที่ 6. พฤติกรรมในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ให้คะแนน	1	หมายถึง	เรียน
ให้คะแนน	2	หมายถึง	ไม่เรียน

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 1 ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำและด้านที่ 2 ปัจจัยการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามละ 10 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	10.00 - 15.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	15.50 - 25.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	25.50 - 35.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	35.50 - 45.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	45.50 - 55.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	55.50 - 65.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	65.50 - 70.00	หมายถึง	มากที่สุด

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 3 ปัจจัยความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการดนตรี ด้านที่ 4 ปัจจัยแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการดนตรี ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามละ 6 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	6.00 – 9.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	9.50 – 15.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	15.49 – 21.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	21.50 – 27.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	27.50 – 33.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	33.50 – 39.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	39.50 – 42.00	หมายถึง	มากที่สุด

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 5 ปัจจัยความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการดนตรี ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามละ 4 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	4.00 – 6.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	6.50 – 10.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	10.50 – 13.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	13.50 – 17.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	17.50 – 21.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	21.50 – 25.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	25.50 – 28.00	หมายถึง	มากที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอก 3 ด้านได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	6	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	7	หมายถึง	มากที่สุด

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 7 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน มีจำนวน 7 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	7.00 – 10.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	10.50 – 17.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	17.50 – 24.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	24.50 – 31.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	31.50 – 38.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	38.50 – 45.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	45.50 – 49.00	หมายถึง	มากที่สุด

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 8 ปัจจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีจำนวน 7 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	9.00 – 13.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	13.49 – 22.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	22.50 – 31.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	31.50 – 40.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	40.50 – 49.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	49.50 – 58.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	58.50 – 63.00	หมายถึง	มากที่สุด

การแปลผลคะแนน ด้านที่ 9 ปัจจัยชื่อเสียงของโรงเรียน มีจำนวน 7 ข้อ โดยแปลผลดังนี้

ระดับคะแนน	18.00 – 26.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับคะแนน	26.50 – 44.49	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	44.50 – 62.49	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
ระดับคะแนน	62.50 – 80.49	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	80.50 – 98.49	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
ระดับคะแนน	98.50 – 116.49	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	116.50 – 126.00	หมายถึง	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงบรรยาย โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Standard error of estimate)
2. การวิเคราะห์ ความมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์การวิจัย
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ในกลุ่มที่เลือกเรียนและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานเชิงบรรยาย (Descriptive statistics)
- วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในด้านบุคคลและด้านสถาบันและการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
- วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร (Standard error of estimate)
2. สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy})
3. สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
4. สถิติวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับตัวแปรปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในและความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ 2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ด้านบุคคลและด้านสถาบันกับการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ และ 3. เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 172 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสถาบันการศึกษาสามัญ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ จำนวน 172 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 344 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 344 ฉบับ คิดเป็น 100% ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน (Descriptive statistics) การคำนวณค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในโดยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) การคำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำโดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการคำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกเรียนและไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกในกรณีที่มีตัวแปรตามแบ่งออกเป็นสองค่า (Binary Logistic Regression Analysis)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
C.V.	แทน	สัมประสิทธิ์การกระจาย
SE_M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ย (Standard error of mean)
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก

Exp(B) แทน	ค่า 0.71828 ยกกำลัง B
R^2 แทน	สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ในการอธิบายความแปรผันในโมเดลถดถอยแบบโลจิสติก
df แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
X1 แทน	สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน
X2 แทน	การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
X3 แทน	ชื่อเสียงของโรงเรียน
X4 แทน	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
X5 แทน	การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
X6 แทน	ทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
X7 แทน	ความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
X8 แทน	แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ
X9 แทน	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
X10 แทน	ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
Y แทน	การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการแปลความหมาย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปรปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน และความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในด้านบุคคล และด้านสถาบันกับความตั้งใจและพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปรปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน และความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยประชากร (Standard error of mean) และการแปลผลคะแนนปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ปัจจัย	ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ค่าสถิติพื้นฐาน			แปลผล
			$\bar{X}$	SD.	SE _M	
ปัจจัยภายนอก	สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X1)	49	35.677	5.842	0.315	ค่อนข้างมาก
	การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน (X2)	63	44.651	8.483	0.457	ค่อนข้างมาก
	ชื่อเสียงของโรงเรียน (X3)	126	94.642	14.325	0.772	ค่อนข้างมาก
ปัจจัยภายใน	ทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X6)*	-	30.877	9.174	0.495	-
	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X4)	70	56.433	8.017	0.432	มาก
	การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X5)	70	53.541	11.170	0.602	ค่อนข้างมาก
	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X9)*	-	17.438	9.459	0.510	-
	ความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X7)	42	22.573	8.383	0.452	ปานกลาง
	แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ (X8)	42	26.610	7.717	0.416	ปานกลาง
	ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X10)	28	15.506	6.691	0.361	ปานกลาง
ตัวแปรตาม	การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (Y)**	-	-	-	-	-

* เป็นตัวแปรที่เกิดจากการคำนวณเชิงทฤษฎีในทางอ้อม

** เป็นตัวแปรที่ไม่ได้วัด หากแต่ได้มาจากการออกแบบการเก็บข้อมูล (กลุ่มที่เรียน-ไม่เรียน)

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยภายนอก ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) ($\bar{X} = 94.642$) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) ($\bar{X} = 44.651$) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($\bar{X} = 35.677$)

ส่วนค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายใน สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_4) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 56.433$) รองลงมาเป็นปัจจัยที่มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ปัจจัยด้านการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_5) อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 53.541$) และปัจจัยด้านแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_8) กับปัจจัยด้านความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_7) ($\bar{X} = 26.610$ และ $\bar{X} = 22.573$) ตามลำดับ สำหรับตัวแปรตามด้านความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_{10}) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 15.506$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในด้านบุคคลและด้านสถาบัน ในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		ตัวแปรตาม	
	X1	X2	X3	X6	X9	X10	Y
X1	1	.455**	.506**	.235**	.194**	.396**	.313**
X2		1	.626**	.341**	.361**	.431**	.359**
X3			1	.429**	.336**	.442**	.381**
X6				1	.342**	.402**	.363**
X9					1	.439**	.412**
X10						1	.897**
Y							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีพิสัยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .194 ถึง .897 โดยแยกอธิบายได้ ดังนี้

ตัวแปรตามที่ศึกษา ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_{10}) และการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .897, p < .01$) ซึ่งทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

ด้านการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายใน ด้านทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .363, .412, p < .01$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายนอก ชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .381, .359, .313, p < .01$) ตามลำดับ

ด้านความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_9) และด้านทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .439, .402, p < .01$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายนอก ชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .442, .431, .396, p < .01$) ตามลำดับ

ปัจจัยภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกได้ ดังนี้

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_9) มีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .361, .336, .194, p < .01$) ตามลำดับ

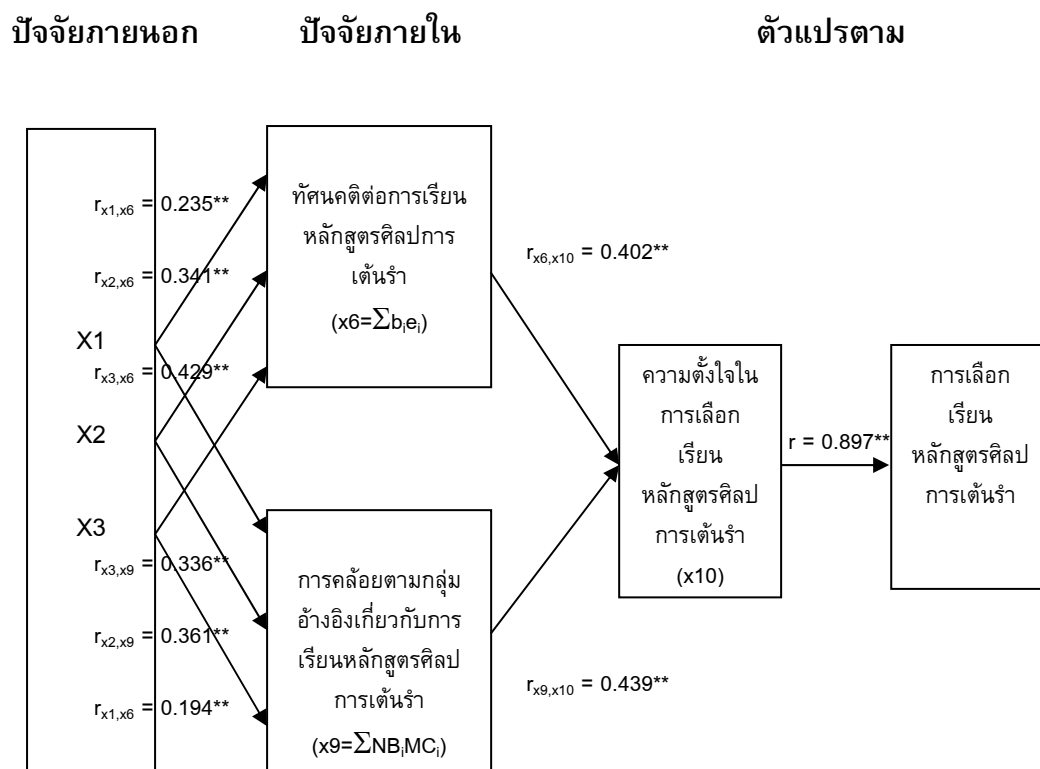
ด้านทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) กับด้านชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .429, .341, .235, p < .01$) ตามลำดับ

ปัจจัยภายในมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กับปัจจัยภายในด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_9) กับ ด้านทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) ($r = .342, p < .01$)

ปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กับปัจจัยภายนอกด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) กับ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .626, .506, p < .01$) ตามลำดับ

และ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) กับด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .455, p < .01$)

และเมื่อพิจารณาระบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุภายในทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผลกับความตั้งใจและพฤติกรรมเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบที่ 8

ภาพประกอบที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุภายในทฤษฎีการกระทำด้วย เหตุผลกับความตั้งใจและพฤติกรรมเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน

จากภาพประกอบ 8 พบว่า ด้านทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับด้านชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .429, .341, .235, p < .01$) ตามลำดับ นอกจากนี้ทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_6) ยังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับปัจจัย ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_{10}) อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .402; p < .01$)

ส่วนด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_9) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X_2) ชื่อเสียงของโรงเรียน (X_3) และ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X_1) ($r = .361, .336, .194, p < .01$) ตามลำดับ

นอกจากนี้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำยังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X_{10}) ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .438$; $p < .01$)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแสดงตามลำดับจากตัวแปรตามท้ายสุด คือพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ และความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ดังนี้

ส่วนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดล วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และความถูกต้องของการทำนายผลการสอบของตัวแปรอิสระมาทำการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression) ด้วยเทคนิค Forward Stepwise

1. การทดสอบความเหมาะสมของโมเดลที่อยู่ในรูปแบบของโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ต่อไม่เกิดเหตุการณ์ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือก-ไม่เลือกการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยพิจารณาค่า -2 Log likelihood ของโมเดลที่มีลักษณะเฉพาะค่าคงที่ (Step 0) และตัวแปรอิสระทั้งหมดของโมเดล ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Naglerkerke R Square
0	476.89	-	-
1	63.68	.70	.93

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Goodness of fit) พบว่า โมเดลที่ใช้มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า -2 Log likelihood ของโมเดลที่มีตัวแปรอิสระ 6 ตัว ($x_1, x_2, x_3, x_6, x_9, x_{10}$) ในสมการถดถอยโลจิสติก (Step 1) มีค่าน้อยกว่า -2 Log likelihood ของโมเดลที่มีค่าเฉพาะคงที่ (Step 0) และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับร้อยละ 70.00 (Cox & Snell R^2) และร้อยละ 93.00 (Naglerkerke R^2) และการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Homer-Lemshow Test) ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 การตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดล (Homer-Lemshow Test)

Step	Chi – square	df	Sig.
1	4.656	8	.79

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลด้วยวิธีทดสอบ Homer-Lemshow Test จากค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square statistic) พบว่า ค่าไค-สแควร์ที่ระดับองศาความเป็นอิสระเท่ากับ 8 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงสรุปได้ว่าโมเดลนั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องที่จะนำมาอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา

2. การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดล โดยพิจารณาค่า Chi – square ของ Model Block และ Step ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดล

Step 1	Chi – square	df	sig
Step	413.20	1	.000
Block	413.20	1	.000
Model	413.20	1	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ (χ^2 – test) ของ Model Block และ Step มีค่าเท่ากัน คือ 413.20 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในโมเดลมีความเหมาะสม นั่นคือ มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว มีความสำคัญหรือส่งผลต่อการเลือก-ไม่เลือกการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือก-ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) ค่าโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ (Exp(B)) และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (Wald) ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) ในการอธิบายผลต่อการเลือก-ไม่เลือกการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ

ตัวแปรอิสระ	β	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ (Y)	.973	.145	44.947	1	.000	2.645
ค่าคงที่	-14.92	2.216	45.351	1	.000	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือตัวแปรความตั้งใจที่จะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ (X_{10}) มีค่า Exp(B) เท่ากับ 2.645

4. ความถูกต้องของการทำนายผลต่อการเลือก-ไม่เลือกการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความถูกต้องของการทำนายผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ

กลุ่ม	ผลการทำนาย		% ความถูกต้อง
	กลุ่มที่ไม่เลือกเรียน	กลุ่มที่เลือกเรียน	
กลุ่มที่ไม่เลือกเรียน	166	6	96.50
กลุ่มที่เลือกเรียน	9	163	94.80
รวม			95.60

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 เป็นการแสดงประสิทธิภาพของการทำนายของตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถทำนายกลุ่มที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำถูกต้องร้อยละ 95.60 โดยทำนายกลุ่มผู้ที่ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำได้ถูกต้องร้อยละ 96.50 และทำนายกลุ่มผู้ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำได้ถูกต้องร้อยละ 94.80 แสดงว่าตัวแปรสามารถทำนายกลุ่มผู้ที่ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำได้มากกว่ากลุ่มผู้ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำเพียงเล็กน้อย ประมาณร้อยละ 1.70

ส่วนที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากส่วนที่ 3.1 ซึ่งพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงตัวเดียวคือ ตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำตัวแปรดังกล่าวมาวิเคราะห์ซ้ำโดยการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของกลุ่มประชากร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยมีตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำเป็นตัวแปรทำนาย

Multiple R	R-square	SE _{est}	F-statistic	Sig.
.897 ^a	.805	.222	1409.992	.000 ^a

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .987 ($F\text{-statistic} = 47.150$; $p < .001$) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้ประมาณร้อยละ 80.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความตั้งใจของกลุ่มตัวอย่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ศึกษาอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกในส่วนที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นหลักฐานสนับสนุนความสมเหตุสมผลในการนำตัวแปรความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมภายใต้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้แทนการศึกษาพฤติกรรม

และในส่วนถัดไปจะเป็นการแสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนที่มีต่อพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักความสำคัญ		ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติ	
	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน		t-value	sig.
ค่าคงที่	-.541		.030	-17.920	.000
x9	.067	.897	.002	37.550	.000

จากตาราง 11 พบว่า ความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .897 ($SE_{est} = .002$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ($t\text{-value} = 37.550$, $p\text{-value} < .001$)

ส่วนที่ 3.3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรอิสระภายใต้กรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่มีต่อพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากส่วนที่ 3.1 และ 3.2 ซึ่งพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรพฤติกรรม การเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีเพียงตัวเดียวคือ ตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำตัวแปรความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำมาใช้เป็นตัวแปรตามแล้วทำการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอยด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method) และจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรทัศนคติ ($AB=\sum b_i e_i$) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($SN=\sum NB_i MC_i$) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method)

ตัวแปรอิสระ	Multiple R	R^2	R^2_{change}	SE_{est}	F-statistic	Sig.
X6	.439	.193	.193	6.020	81.727	.001
X6 , X9	.514	.265	.072	5.755	33.208	.001
Overall F-statistic = 61.316, $p\text{-value} < .001$						

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวแปรผ่านการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดภายในโมเดลกับตัวแปรตามมีค่าเท่ากับ .514 ($F\text{-statistic} = 61.316$; $p < .001$) โดยตัวแปรทั้งสองตัวภายในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้ประมาณร้อยละ 26.50

และในส่วนถัดไปจะเป็นการแสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง

ตาราง 13 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของตัวแปรทัศนคติ ($AB=\sum b_i e_i$) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($SN=\sum NB_i MC_i$) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักความสำคัญ		ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติ	
	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน		t-value	sig.
ค่าคงที่	4.875		1.115	4.373	.001
X6 ($\sum NB_i MC_i$)	.242	.342	.035	6.918	.001
X9 ($\sum b_i e_i$)	.208	.285	.036	5.763	.001

จากตาราง 13 พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X9) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำสูงที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก

ความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .342 ($\beta_{x_9} = .342$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t\text{-value} = 6.918$, $p\text{-value} < .001$) รองลงมาคือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ (X6) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .285 ($\beta_{x_6} = .285$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ($t\text{-value} = 5.763$, $p\text{-value} < .001$)

ส่วนที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อพฤติกรรมในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากส่วนที่ 3.1 3.2 และ 3.3 ซึ่งขยายขอบเขตของตัวแปรอิสระที่นำเข้าสู่สมการถดถอย โดยแยกเป็นปัจจัยภายใน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ตัวแปรด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และตัวแปรชื่อเสียงของโรงเรียน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอยด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method) และจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method)

ตัวแปรอิสระ	Multiple R	R^2	R^2_{change}	SE_{est}	F-statistic	Sig.
X9	.442	.195	.195	6.011	83.007	.001
X9, X1	.539	.291	.095	5.652	45.804	.001
X9, X1, X6	.572	.327	.036	5.514	18.390	.001
X9, X1, X6, X2	.595	.354	.027	5.410	14.182	.001
Overall F-statistic = 46.446, $p\text{-value} < .001$						

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระจำนวนสี่ตัวแปรจากทั้งหมดห้าตัวแปรที่ผ่านการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดภายในโมเดลกับตัวแปรตามมีค่าเท่ากับ .595 ($F\text{-statistic} = 46.446$; $p < .001$) โดยตัวแปรทั้งสี่ตัวภายในโมเดล สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำได้ประมาณร้อยละ 35.40

และในส่วนถัดไปจะเป็นการแสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ และค่าสถิติที ของปัจจัยภายนอกและภายในที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักความสำคัญ		ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติ	
	คะแนนดิบ	คะแนนมาตรฐาน		t-value	sig.
ค่าคงที่	-7.204		2.018	-3.569	.001
X9	.189	.268	.034	5.555	.001
X1	.254	.221	.056	4.509	.001
X6	.147	.202	.035	4.201	.001
X2	.130	.165	.041	3.149	.002

จากตาราง 15 พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า (X9) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าสูงที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .268 ($\beta_{x_9} = .268$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (t-value = 5.5555, p-value < .001) รองลงมาคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน (X1) มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .221 ($\beta_{x_1} = .221$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 (t-value = 4.509, p-value < .001) ส่วนตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่า (X6) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าเป็นลำดับที่สาม โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .202 ($\beta_{x_6} = .202$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 (t-value = 4.201, p-value < .001) และตัวแปรด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (X2) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับสุดท้ายโดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .165 ($\beta_{x_2} = .165$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (t-value = 3.149, p-value < .002) ส่วนตัวแปรที่เหลือสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินร่าได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าพอสรุปได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับตัวแปรปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน และความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ด้านบุคคลและด้านสถาบันและการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์
3. เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ได้นำไปสู่การตั้งสมมุติฐานเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. มีปัจจัยปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
2. น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 13 สาขา จำนวนนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 286 คน

เนื่องด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การเปรียบเทียบเพื่อค้นหาสาเหตุของพฤติกรรม (Causal-Comparative study) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกกลุ่มเปรียบเทียบซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การเป็นสมาชิกร่วมกลุ่มเดียวกัน ช่วงอายุใกล้เคียงกัน กำลังศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน และได้รับข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนบางกอกแดนซ์

เหมือนกัน เป็นต้น หากแต่กลุ่มเปรียบเทียบนี้ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ดังนั้นกลุ่มนี้จึงเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนสามัญศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 เช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 172 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี และอื่นๆ. 2537: 105) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้เพื่อการเปรียบเทียบหาสาเหตุ ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยใช้วิธีการจับคู่ (Match-pair) กับนักเรียนที่เลือกเรียนศิลปการเต้นรำในสถาบันบางกอกแดนซ์ ในอัตราส่วน 1:1 จำนวน 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 9 ฉบับ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยภายใน สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ แบบสอบถามการประเมินผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเรียนศิลปการเต้นรำ แบบสอบถามแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเรียนศิลปการเต้นรำ แบบสอบถามเจตนาเชิงพฤติกรรมต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ แบบสอบถามพฤติกรรมในการเรียนศิลปการเต้นรำ

2. แบบสอบถามปัจจัยภายนอก เป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบบสอบถามด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน แบบสอบถามด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Spss for Windows Version โดยดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปรปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน และความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในด้านบุคคลและด้านสถาบัน และการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับตัวแปรปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในและความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ พบว่า ปัจจัยภายนอกทั้ง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ส่วนปัจจัยภายในด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ กับด้านความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับผลของการเรียนศิลปการเต้นรำ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวแปรตามด้านความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ด้านบุคคลและด้านสถาบันและการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ ดังนี้

2.1 ด้านทัศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ตามลำดับ นอกจากนี้ทัศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับปัจจัยความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

2.2 ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ตามลำดับ นอกจากนี้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นร่ายังมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

3. การวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์ พบว่า มีตัวแปรเพียงสี่ตัวที่สามารถอธิบายค่าน้ำหนักในการส่งผลต่อการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำสูงที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน และตัวแปรทัศนคติต่อการเรียนศิลป

การเต้นรำ ตามลำดับ ตัวแปรด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกเรียน ศิลปการเต้นรำเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำได้

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลของการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบัน บางกอกแดนซ์ พบว่า มี 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เรียงตามลำดับ มากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน ทศนคติต่อการเรียนศิลปการเต้นรำ และด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเต้นรำ พบว่า นักเรียนสามารถรับรู้ได้ว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรเรียนศิลปการเต้นรำ ได้แก่ มารดา บิดา ครู เพื่อน ญาติผู้ใหญ่(ปู่ ย่า ตา ยาย) พี่-น้อง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวนักเรียน ในการโน้มน้าวให้นักเรียน เรียนหรือไม่เรียนศิลปการเต้นรำ ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นปัจจัยทางสังคม เป็นการประเมินของบุคคลว่าตนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพียงใด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จึงหมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า ผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen & Fishbein. 1980: 57) ในการวิจัยครั้งนี้ได้วัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ซึ่งได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะเห็นได้ว่าตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อ เช่นเดียวกับเจตคติ แต่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับทัศนของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief) ซึ่งเป็นความเชื่อของเขาว่า บุคคลเฉพาะหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น พ่อแม่ของฉันทันคิดว่าฉันทันควรเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง คล้ายกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนี้ จะเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา (Ajzen & Fishbein. 1980: 73)

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณชนก จันทขุม (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนชาย เป็นกลุ่มบุคคลใน ครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน มีการสนับสนุนเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการให้เยาวชนป้องกันยาเสพติดและงานวิจัยของ ประภัสสร พรหมบุตร (2549: 148) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนกวดวิชา พบว่า นักเรียนได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้ปกครอง

จึงทำให้นักเรียนเรียนทฤษฎี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุชา จันทรธรม (2544: 273; อ้างอิงจาก ประภัสสร พรหมบุตร. 2549: 148) ที่ว่าครอบครัวเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติให้กับเด็ก ทั้งนี้ เพราะเด็กมีการเชื่อฟังพ่อแม่อยู่แล้ว เด็กและผู้ปกครองจึงมีทัศนคติคล้ายกัน

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า สภาพแวดล้อมที่นักเรียนและผู้ปกครองสามารถมองเห็นได้นั้นเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจ ของนักเรียน และผู้ปกครองให้เลือกเรียนศิลปการเต้นรำ นั่นคือ รูปลักษณ์ภายนอก เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ที่มีความมั่นคงแข็งแรงได้มาตรฐาน มีความโปร่ง และกระฉกใส ผู้ปกครองสามารถมองเห็นบุตรหลานในระหว่างเรียนได้ ห้องเรียนมีความสะอาด มีแสงสว่างเหมาะสม และมีการดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดเวลา การเดินทางมาเรียนมีความสะดวก ปลอดภัย มีจุดอำนวยความสะดวกอยู่ในโรงเรียน เช่น บริเวณพัก จุดติดต่อ ซึ่งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและกฎกระทรวงข้างต้น พบว่า โรงเรียนเอกชน ต้องมีคุณภาพด้านอาคารสถานที่ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความคงทนถาวร ต้องมีความคงทน แข็งแรง และมีความปลอดภัยแก่ครู และนักเรียน 2) ปริมาณอาคาร ได้แก่ มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียนมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน 3) ระบบการบำรุงรักษา ได้แก่ การบำรุงรักษาให้อาคารอยู่ในสภาพดี มีระบบการตรวจสอบ ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งต้องรายงานข้อมูลทุกปีการศึกษา (ผุสดี จงขวัญ. 2548: 71) และการวางแผนพัฒนาโรงเรียน (2543: 175) ได้ให้คำจำกัดความ เกี่ยวกับ อาคารสถานที่ ไว้ว่า อาคารและสถานที่ ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง คุ่มแดดคุ่มฝน มีความสมบูรณ์และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้แล้วยังเป็นที่พบปะสังสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่าง ครู นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนของขวัญจิรา ภูสังข์ (2543: 49), เอื้องอรุณ เนื่องศรี (2545: 6), ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2543: 33), สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2544: 34) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งเป็นวัตถุ และสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในบริเวณโรงเรียนและรอบโรงเรียน ซึ่งได้แก่ เรื่องของโครงสร้างอาคาร สถานที่ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน มีความเป็นระเบียบ สวยงาม สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ทั้งยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดและช่วยในการตัดสินใจของบุคคลที่ผ่านไปมา ให้เกิดความสนใจและนำบุตรหลานเข้ามาเรียน

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย กิจวัฒน์ ธนวิศาล (2547: 57) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนภาษาจีนกลางของผู้เรียนในสถาบันวิทยา สถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน เช่น อาคาร สถานที่ ความปลอดภัย ความสะอาดเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนภาษาจีนกลางที่ สถาบันวิทยา สถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา ดันศิริ. (2544: 76) ได้ศึกษาเรื่อง เงื่อนไขการเลือกเรียนดนตรีไทยของนิสิต นักศึกษาปริญญาตรีและสภาพการเรียนการสอนดนตรีไทย ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ไชยุมก เสาวจันทร์ (2543: 86) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดปทุมธานี วิรัตน์ โมรา (2544: 43) ได้ศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามการรับรู้ของ

นักศึกษา ปวช.ชั้นปีที่ 3 ของโรงเรียน และอัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543: 67) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ ทั้งหมดนี้ได้พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งผลต่อการเลือกเรียนต่อยังสถาบันต่างๆ

ด้านทัศนคติต่อการเลือกเรียนศิลปการเดินรำ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวว่า เจตคติ หรือทัศนคติ เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งหมายถึง การตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ซึ่งเขาสันนิษฐานหรือต่อต้านการกระทำนั้น (Ajzen; & Fishbein 1980 : 56) หรือหมายถึงการประเมินทางบวก หรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen; & Fishbein. 1980: 6) ในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า ทัศนคติต่อการเรียนศิลปการเดินรำว่าดี หรือไม่ดี แทนคำว่าเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม และได้วัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ โดยการรวมผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ และการประเมินผลของการกระทำ เป็นการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อ หากบุคคลมีความเชื่อว่า การทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำทางลบเขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้ เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen & Fishbein. 1980: 7) จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการเรียนศิลปการเดินรำในแง่ดี เชื่อว่าเรียนแล้วเป็นจริงเช่นนั้น โดยมีความต้องการที่จะเป็นแบบนั้น นักเรียนก็มีแนวโน้มที่จะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำสูง เช่น ถ้านักเรียนรับรู้ว่าการเรียนศิลปการเดินรำจะทำให้มีสุขภาพแข็งแรง และนักเรียนเชื่อว่าเป็นจริงตามนั้น มีความต้องการให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรง นักเรียนคนนี้ก็จะมีโอกาสเลือกเรียนศิลปการเดินรำสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนรับรู้ว่าการเรียนศิลปการเดินรำมีราคาแพง ทำให้สิ้นเปลือง คือว่ากิจกรรมอย่างอื่นทำให้ร่างกายแข็งแรงได้เช่นกัน นักเรียนก็จะไม่เลือกเรียนศิลปการเดินรำ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำของบุคคลเอง จะเป็นตัวกำหนดเจตคติต่อการกระทำของเขา และเจตคติต่อการกระทำของเขา จะเป็นตัวกำหนดเจตนาของเขา (Fishbein & Ajzen. 1980: 87)

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา กล่าวสุนทร (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาตัวแปรและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล พบว่า กลุ่มที่มีเจตนาที่ดีต่อการเล่นการพนัน คนกลุ่มนั้นก็เลือกเล่นการพนัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุญชร เจือดี (2541: 87) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาตัวแปรที่มีสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง พบว่า เด็กและเยาวชนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ยาเสพติด จึงทำให้เขาใช้ยาเสพติด และในงานวิจัยของประภัสสร พรหมบุตร (2549: 148) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน

ปลายที่มีต่อการเรียนกวดวิชา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้เห็นประโยชน์และยอมรับผลที่ได้จากการเรียนกวดวิชา จึงมีทัศนคติในเชิงบวกต่อโรงเรียนกวดวิชา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจึงนิยมเรียนกวดวิชา

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า การจัดทำวารสาร และป้ายประกาศข่าวสารเพื่อให้ทุกคนทั้งใน และภายนอกสถาบัน ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถาบัน รวมถึงการจัดการแสดง เข้าร่วมกับชุมชนและสังคม พร้อมกับให้ความรู้แนะนำการศึกษาต่อในสถาบันที่สูงขึ้นหรือสถานศึกษาในต่างประเทศ ให้กับนักเรียน ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงส่งผลอยู่ในการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการดนตรี ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคธุรกิจ เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นงานเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึที่ดี และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยใช้ความพยายามในการโน้มน้าวชักจูงให้เกิดการรู้จัก การรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดี (วิมลพรรณ อาภาเวท. 2546: 7) เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ตลอดจนขจัดและลดสาเหตุแห่งความขัดแย้งต่างๆ รวมทั้งการใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนนโยบายและการดำเนินงานขององค์การสถาบัน เสริมสร้างและรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณ ความนิยม เชื่อถือ ศรัทธา และความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชนที่พึงจะมีต่อหน่วยงานสถาบันของตน (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2547: 3) จากการรวบรวมทัศนะของ สมชาย ภูสุโข (2542: 13) พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2547: 17) เสาวนีย์ เจริญรัตน์ (2549: 14) และอัษฎศรี พลอดเปลี่ยว (2533: 17) สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็น กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียน กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา ซึ่งเป็นการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างสถาบันหรือหน่วยงานกับกลุ่มประชาชน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงมีองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากการประชาสัมพันธ์ทั่วไป เพราะการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการมุ่งถึงความสำคัญแห่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีบทบาทร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ทำอย่างไรประชาชนจึงจะมีความเข้าใจ เชื่อถือ ศรัทธา และผูกพันกับโรงเรียนมากที่สุด โดยไม่หวังผลกำไร แต่จะเน้นในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน การปฏิบัติตนต่อกันในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (อัษฎศรี พลอดเปลี่ยว. 2533: 39) นอกจากหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารกันเพื่อนำมาซึ่งความเข้าใจระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนแล้ว หากโรงเรียนมีการวางแผน และดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ดี โรงเรียนนั้นยังได้มาซึ่ง ชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือ เลื่อมใส ความนิยม มั่นใจในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไป (บุญเกื้อ คอระหาเวช. 2545: 116 -117) และ(วิจิตร อาวะกุล. 2541: 267) อันเป็นแนวทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างผลงาน ตลอดจนปกป้องชื่อเสียง และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานสัมพันธ์ของบุคคลทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (สะอาด แสงรัตน์. 2540: 17) ส่วนเครื่องมือในการ

ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรม (อัปสรศรี ปลอดเปลี่ยว. 2533: 39) เพราะการจัดกิจกรรมนั้นเป็นการให้ประสบการณ์พิเศษแก่นักเรียน และยังเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไปในตัว (นพพงษ์ บุญจิตราดุล. 2530: 11-13) มีดังนี้การแข่งขันประเภทประกวด (Contests) การแสดงละครและดนตรี (Entertainments) งานสังคม (Social affairs) การออกวารสารของนักเรียน (Student publications) สโมสรหรือชุมนุมต่าง ๆ ของนักเรียน (Clubs and Societies) สภานักเรียน (Student Council) การประชุมนักเรียน (Assembly Programs) การทัศนศึกษา (Sightseeing tours) และพิธีรับประกาศนียบัตร (Commencement programs)

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ โมรา (2544: 43) ได้ศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามการรับรู้ของนักศึกษา ปวช. ชั้นปีที่ 3 ของโรงเรียน พบว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยการใช้สื่อ วิทยุ สิ่งพิมพ์ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดเพื่อเผยแพร่ข้อมูล และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารให้แก่นักเรียน และผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาของนักเรียนและในงานวิจัยของ ปณิณ สุตถนอม (2546: 32) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า การรับรู้ข่าวสารของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งได้แก่ สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อนบ้านญาติมิตร เหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเดินรำ ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนศิลปการเดินรำ และด้านทัศนคติต่อการเลือกเรียนศิลปการเดินรำ ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนา บริหารจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ ความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย ห้องเรียนได้มาตรฐาน มีพื้นที่รองรับแรงกระแทกจากการเดิน แสงสว่างเพียงพอ และรักษาความสะอาด การคมนาคมสะดวก ตลอดจนเครื่องแบบนักเรียนต้องดูสวย เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และยังทำให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจพร้อมที่จะฝากบุตรหลานไว้ให้โรงเรียนดูแล

1.2 โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และประกาศข่าวสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ข่าวที่แจ่มแจ้งนั้นทันสมัยตลอดเวลา อาจจัดประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ จัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียนเข้าร่วมกับชุมชน เพื่อเผยแพร่หลักสูตรศิลปการเดินรำ และยังสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชน ซึ่งจะช่วยให้คนในชุมชนรับรู้และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการ

เรียน การสอนของโรงเรียน การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และเกิดความสนใจให้บุตรหลานมาเรียนศิลปการเต้นรำเพิ่มขึ้น

1.3 โรงเรียนควรเพิ่มกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มารดา บิดา ครู เพื่อน ญาติผู้ใหญ่(ปู่ ย่า ตา ยาย) พี่-น้อง ซึ่งถ้าบุคคลทั้ง 2 กลุ่มมีความเข้าใจ เล็งเห็นประโยชน์จากการเรียนศิลปการเต้นรำ นักเรียนก็จะหันมาเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำกันมากขึ้น

2.ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่แตกต่าง และในโรงเรียนสอนศิลปการเต้นรำที่อื่น เพื่อจะได้พบปัจจัยด้านใหม่ในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกด้านอื่นๆ เช่น วิธีการบริหารโรงเรียน ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนสอนศิลปการเต้นรำ ฯลฯ เพื่อศึกษาว่าเป็นปัจจัยในการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำหรือไม่

บรรณานุกรม

- กรจกมล ส่วนเยี่ยม. (2546). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการเซดุน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองบรรณาธิการ. (2544, เมษายน). วิธีฝึกเด็กให้ปฏิเสธยาเสพติด. วารสารสานปฏิรูป. 4(37): 30-31.
- กัมรณต์ จุนโท. (2541, กุมภาพันธ์). การสร้างนิสัยให้ห่างไกลยาเสพติด. วารสารวิชาการ 2(7): 49-51.
- กาญจนา พันธุ์เยี่ยม. (2546). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการโรงแรม ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การป้องกัน. (2549). ยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก <http://www.defence.thaigov.net/infrom/drug.htm>
- การวางแผนและพัฒนาโรงเรียน. (2543). เอกสารการสอน ชุดวิชา 23-302 การวางแผนและพัฒนาโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: มหาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. (2549). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนไทย เล่ม 10. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.kanchanapisek.or.th/kp6/book10/chapter9/t10-9-I2.htm#sect1>
- กิจวัฒน์ ธนวิศาล. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนภาษาจีนกลางของผู้เรียนในสถาบันวิทยา สถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษกร เจือดี. (2541). การศึกษาตัวแปรที่มีสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญจิรา ภูสังข์. (2543, กรกฎาคม). การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาอนุบาล. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 4(3): 49-57.

- ไข่มุก เสาวจันทร์. (2543). ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ คว.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
คณิน บุญสุวรรณ. (2546). 6 ปีรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: เอมี เทรตดิ้ง.
ครรชิต มนูญผล. (2545, มกราคม). บรรยากาศที่ดีสร้างไม่ยากแต่...ผลลัพธ์ คุ่มค่ามหาศาล.
วารสารวิชาการ. 5(1): 77.
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด. (2549). ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2549, จาก
<http://www1.oncb.go.th/document/p1-know21.htm>
จรรยา กล่าวสุนทร. (2540). การศึกษาตัวแปรและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผล
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
จิตลาวัณย์ บุญนาค. (2539). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในสายตาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ น.ม. (การสื่อสารมวลชน). บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2539). ทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์และ
การเปลี่ยนแปลง. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
จิราภรณ์ สีขาว. (2536). ภาพลักษณ์สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร
การศึกษาระดับสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
จุฑามาศ วงศ์สุวรรณ. (2548). การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการ
เคลื่อนไหวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์การ
กีฬา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
จุฑามาศ ดันติรัตนโอภาส. (2548). การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
ใจทิพย์ ศรีประกายเพชร. (2537). การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลการสร้าง
ภาพลักษณ์ของโครงการดาวเทียมไทยคม. วิทยานิพนธ์ น.ม. (นการสื่อสารมวลชน).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
ช่อง7สี ทวีเพื่อคุณ Bangkok Broadcasting & T.V.Co.,Ltd. (2547-2550). พระราชดำรัส ของ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2551, จาก
<http://www.ch7.com>
ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544, เมษายน). บรรยากาศในชั้นเรียน และการจูงใจนักเรียน.
วารสารวิชาการ. 4(4): 42-53.
ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

- แซม เจิน แซ่ท้ง. (2549, 27 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ไพรยาริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบัน
บางกอกแดนซ์สาขาเสรี เซ็นเตอร์.
- ดลพร ทวาโรจน์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจ การมีวิสัยทัศน์
การมีส่วนร่วมกับการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงพร คำณูวัฒน์ และวาสนา จันทรสว่าง. (2536). สื่อสาร-การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ:
ที.พี. พรินท์.
- ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินนี. (2539). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครู
ประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เด่นรำ. (2549). เด่นรำ. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2549, จาก http://www.siamhealth.net/public_html/Health/good_health_living/exercise/index.htm.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. (2543). หลักและการจัดโครงการสุขภาพ ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: อักษร
พัฒนา.
- ทำไมจึงต้องออกกำลังกาย. (2550). ทำไมจึงต้องออกกำลังกาย. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2550,
จาก http://www.healthymanual.com/exercise.asp?content_id=73
- ธงชัย พงศาวิรัตน์. (2546). ทรัพยากรนั้นหนาแน่นการเล่ม1. กรุงเทพฯ: การศาสนาสำนักงานพระ
พุทธ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2541). หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธารง ชูทัพ. (2544, มีนาคม). การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท. วารสารวิชากร. 4(3): 17-29.
- ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนาสกุล. (2535, มิถุนายน-พฤศจิกายน). ทำไม..ต้องเด่นรำ. วารสารพิมพ์เนศวร.
2(3): 92-96.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2530). การประชาสัมพันธ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ: บริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นโยบายรัฐบาล. (ม.ป.ป.). นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม
2549, จาก http://www.once.go.th/policy/policy_g.htm
- นรงค์ฤทธิ์ สุจริต. (2547). แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการหัวหิน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจ
ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม และวิวัฒน์ ศิริพันธุ์. (2547). แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
ศิลปะในโรงเรียนของสหราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- นันทา ศรีสงทรัพย์. (2545). แรงจูงใจในการตัดสินใจเรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษา ของนิสิตระดับ
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).

- กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา เกิดวิชัย. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- นาฏยา ชมิษา. (2547). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านศิลปะของ นักศึกษาหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ วรรณมรินทร์. (2549, 29 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ไพรยาวิธน์ ศรีประเสริฐ ที่สถาบัน บางกอกแดนซ์ สาขาพารากอน.
- เนตร์พรรณา ยาวีราช. (2547). การจัดการสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์-เพรส. ในหลวงกับการศึกษาไทย. (2549). ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2549, จาก <http://www.once.go.th/theking/k005.htm>
- บุญเกื้อ คอราเวช. (2545). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: SR printing.
- ปนัดดา พ่วงพี. (2544). ทศนะต่อการเรียนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษา ระดับ นาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปนิมล สุตถนอม. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดระยอง. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย บูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). การวางแผนอาคารสถานที่. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารตำรา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภัสสร พรหมบุตร. (2549). การศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนกวดวิชา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาวัลย์ ชวยไชยะกุล. (2546). การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนกวด วิชา : กรณี ศึกษา นักเรียนโรงเรียนกวดวิชาเดอะติวเตอร์. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ เชษฐาพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรางวไล จุวัฒน์สำราญ. (2547). ผลของการจัดกิจกรรมเข้าจังหวะและพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมการ

- เล่นจากบิดามารดาที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ป้องกัน. (2549). ป้องกัน. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2549, จาก <http://antidrughss.moph.go.th/beta2/index.php>.
- ปุกนทิกา รามพุดชา. (2547). ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เปล่งศักดิ์ ชาระ. (2546). การเลือกเรียนต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- มุสดี จงขวัญ. (2548). การศึกษาคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษานนทบุรี. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2548). ยุทธวิธีการสร้างภาพลักษณ์ผู้บริหารด้วยการจัดการสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. (2540). ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. (2542). การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพย์ คำชาย. (2543). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน สถาบันราชภัฏราชนครินทร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรสวรรค์ ตั้งเมตตาจิตตกุล. (2542). เทคนิคการเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน. (2549). พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/reign/kingNFE ing01.htm>
- พวงรัตน์ เกษรแพพย์. (2546, กันยายน). การศึกษาชาวอาร์มณในฐาณะตัวกำหนดความสำเร็จ ของผู้บริหาร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ฉบับปริทัศน์. 9(1): 17-35.
- พลุ เดชะรินทร์. (2547, 1 มิถุนายน). บัณฑิตไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2549, จาก <file:///c:/Documents and Settings/Administrator/My Documents>.
- พิชัย อนุากุล. (2549, 29 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ไปรยาริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบัน บางกอกแดนซ์สาขาเมเจอร์รัชโยธิน.

- พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว. (2545). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์ .
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). *นันทนาการและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพ็ญจันทร์ เทพบุรณะ. (2542). *คู่มือนิเทศงานสุขศึกษาในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2543, มีนาคม). *การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. วารสารวิชาการ. 3(3): 27-32.
- ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา. (2545). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัยยาเสพติด. (2549). *ภัยยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก <http://www.Police.go.th/drag.html>
- มงคล เดชวรรณ. (2544). *การดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มาดามที. (2549, มกราคม). *มาแดนซ์กระจายกันเถอะ*. วารสาร *Alternative Medicine*. 4(46): 54-55.
- เมธี รัฐสมบุรณ์. (2548). *การศึกษาการเลือกและไม่เลือกคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แม่และเด็ก. (2542, เมษายน). *เรียนรู้บัลเล่ต์เบสิกแห่งนาฏลีลา*. แม่และเด็ก.
- ไมยรา กัดสระ. (2543). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับความนิยมมาก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยาเสพติด. (2549). *ยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2549, จาก <http://www.healthnet.in.th/text/forum1/addict/pp16.htm>
- ยุทนา ปฐมวราชาติ. (2548, ตุลาคม-ธันวาคม). *โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. วารสารวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) 8 (4): 31-39.
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคน และการคุ้มครองทางสังคม. (2549). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม*. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2549, จาก <http://www.nesd.go.th/Plan/data/plan9/content-page.html>.
- ยู. (2550). *วิธีหาอัจฉริยะ*. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2550, จาก http://www.news.siamsign.com/meg_board/view.php?No=49.
- เยาวนา ดลแมน. (2535). *การศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการ*

- เคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลมที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัฐธรรมนูญ. (2549). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2549,
จาก <http://www.rrsd.ac.th/jobs/law/constitu/consti53.html>.
- รัฐพล พรหมสะอาด. (2547). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการ
ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัศมี วิศทเวทย์. (2542, มีนาคม-สิงหาคม). การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน. วารสาร
สำนักงาน ป.ป.ส. 15(1): 58-63.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2536). การทำนายพฤติกรรมทุจริตการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. ปรินญานิพนธ์ กศ. ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี กลิ่นประทุม. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รายงานบันเทิง. (2550-2551, พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์). โครงการเยาวชนสู่ความเป็นเลิศปีที่ 5.
วารสาร *Bangkok Dance New*. 25: 1-5.
- รุ่งทิวา ประสพสันต์. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในสาขาจิตวิทยา
การศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันการศึกษาของรัฐ.
ปรินญานิพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ. (2541). การเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เรวดี วัฒนโกศล. (2532). การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนา และพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อ
สายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครตามแนว
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- โรม วงศ์ประเสริฐ. (ปีการศึกษา 2541). ยานรก: ยาบ้าในสถาบันการศึกษาตำรวจครูหรือใครควร
แก้ไขปัญหานี้. วารสารทับแก้ว. 2(13): 109-113.
- ลัดดา หิรัญยา. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โปรแกรม
วิชาการบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) สถาบันราชภัฏสวน

- สุนันทา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรภรณ์ แดงเจริญ. (2544). ตัวแปรที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเลือกแหล่งอาหารเรื้อรังของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร ในสังกัดกรมยุทธศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณชนก จันทชุม. (2547) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรุณี เจริญศิริ. (2549). ยาเสพติด. ศูนย์ข้อมูลสุขภาพกรุงเทพ. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2549, จาก http://www.bangkokhealth.com/drugs_htdoc/drugs_health_detail.asp?Numbe r=9300
- วรสิริ ลิขิตวงศ์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดกระจับพินิจ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลย์ณรัตน์ ศรีไสย. (2546). การพัฒนาระบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาองค์การ: กรณีศึกษางานประชาสัมพันธ์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา ปัจฉิมสวัสดิ์. (2549, 19 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ไพรยาวิริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขาซิดลม.
- (2549, 5 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ไพรยาวิริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขาซิดลม.
- (2549, 13 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ไพรยาวิริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขาซิดลม
- วาสนา จันทรสว่าง และคนอื่นๆ. (2541). ภาพลักษณ์กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจิตร อวະกุล. (2534). เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินท์ติ้ง เฮาส์.
- (2541). เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิธีหาอัจฉริยะ. (2549). วิธีหาอัจฉริยะ. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2549, จาก <http://women.sanook.com/health/fitness/index.php>.
- วิภา สายสุวรรณ. (2542). การเลือกศึกษาต่อประเภทวิชาคหกรรมศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ คว.ม.

- (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลพรรณ อารทเวท. (2546). *การวางแผน การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์*. กรุงเทพฯ: บั๊ด พอยท์.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2535). *การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2547). *การประชาสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2548). *การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2550, จาก www.sing-area.net/mangmoom/modules.php?name=News& .
- วิรัตน์ โมรา. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับ ปวส. ตามการรับรู้ของนักศึกษา ปวช. ชั้นปีที่ 3 ของโรงเรียน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วีระชาติ เลิศนิธิกุล. (2550). *การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2550, จาก http://www.nfe.go.th/042103/online/exercise/section2/sectio2_8.html.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2550). *การสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2550, จาก library.uru.ac.th/webdb/images/school_image.htm.
- ศรารณ ศิริพันธุ์. (2544). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการพิมพ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ศราวุธ เถาว์โก. (2546). *การเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภท*. รายงานการศึกษา อิสระ วท.ม. (สถิติประยุกต์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิพรรณ บิลมาโนช. (2538). *การศึกษาปัจจัยส่งเสริมและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องในการสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)*. วิทยานิพนธ์ น.ม. (การ สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ และคนอื่นๆ. (2537). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร เสนาะโสตร์. (2540). *ความสำคัญและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์

- กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ สุรินทร์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิวลี ดิลกหัตถการ. (2547). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ภู่อุโ. (2541). การบริหารงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย แสงอินทร์. (2550). ออกกำลังกายกันเถอะ. วิวาดี ฟิตเนส เซนเตอร์: สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2550, จาก http://www.vibhavadi.com/web/health_detail.php?id=74
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2542). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ท่ามาดี.
- สมยศ นาวิการ. (2544). ทฤษฎีองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์: แนวความคิดและกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมศรี ชูแสง. (2532). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินุญานินพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2548, กรกฎาคม-กันยายน). วัฒนธรรมการดูแลสุขภาพ: มิติทางสังคมวิทยา. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. 22(4): 1-16.
- สมิทธิ โพธิ์ทอง. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สะอาด แสงรัตน์. (2540). เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา. หนองบัวลำภู: ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและสังคมแห่งชาติ. (2544). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

- แห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ.
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและ
 การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
 ----- . (2542ก). คู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). รายงานการศึกษาคุณลักษณะเด็กไทย
 ที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). มาตรฐานการศึกษาและ
 ตัวบ่งชี้. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
 (องค์กรมหาชน).
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานฯ.
 สำนักพิมพ์นิติธรรม. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: พี.เจ.เพลท
 โปรเซสเซอร์.
 สำนักพิมพ์อักษรวิพัฒน์. (2543). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
 กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
 สิริสุข เรืองชีวิน. (2546, พฤศจิกายน). บัลเลต์...ความสง่างามบนความแข็งแรง. *Health Today*.
 3(32): 86-90.
 สิริพร ลาวัลย์. (2546). การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำย้อมมีเหตุผลและการศึกษาความ
 แตกต่างเชิงนามิติดิในการสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่จากข้าว. วิทยานิพนธ์
 วท.ม. (เทคโนโลยีอาหาร). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 ถ่ายเอกสาร.
 สุกิต พันธ์พรม. (2542). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงานการประม
 ศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
 ถ่ายเอกสาร.
 สุจิรา วิศิษฐ์กุล. (2549, 25 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ไพรยาวิริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบัน
 บางกอกแดนซ์สาขาชิดลม.
 สุดาวรรณ เครือพานิช. (2548, ตุลาคม-ธันวาคม). คุณลักษณะของเด็กไทยยุคใหม่.
 วารสารวิชาการ. 8(4): 48-53.
 สุพิดา แซ่เตียว. (2546). การจัดการด้านสุขภาพอนามัย. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.
 สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2544). การพัฒนาบุคคลและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ:
 วีเจ พรินตติ้ง.
 สุภาภรณ์ เลอเลิศณิษฐ์. (2542). การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
 วิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.

- วิทยานิพนธ์ คว.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2542, มกราคม). บรรยาการของโรงเรียน. วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 9(81): 23-26.
- สุรตัญชัย ชมชีพ. (2543). ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วพ.ม. (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวรรณ จันทรประเสริฐ. (2539). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาที่จะเลือกสถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลักของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (พยาบาลศาสตรสาธาณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ สุภาพจน์. (2546). แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ ยุวเมธาวิ. (2547). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวลี จันลัม. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในระดับทวิภาคี ของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการเซตุน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒนา ตั้งสิกบุตร. (2540). เจตคติเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ต่อโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การประชาสัมพันธ์: ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- (2544). ภาพพจน์นั้น...สำคัญไฉน. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม.
- (2548). สื่อประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สรรค์การพิมพ์.
- เสาวนีย์ เจริญรัตน์. (2549). การศึกษางานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ ลิ้มปชาติ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพที่เป็นและไม่เป็นวัฒนธรรม

- ทางอาชีพตามเพศ ศึกษากรณีนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ถ่ายเอกสาร.
- อภิญา ดันศิริ. (2544). *เงื่อนไขการเลือกเรียนดนตรีไทยของนิสิต นักศึกษาปริญญาตรีและ
สภาพการเรียนการสอนดนตรีไทย ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมร รักษาสัตย์. (2541). *รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พร้อมบทวิจารณ์*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิยา จิตะสมบัติ. (2549, 13 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ไปรยาวิริณ ศรีประเสริฐ ที่สถาบัน
บางกอกแดนซ์ สาขาซิดลม.
- อัจฉรา วิทิตาญไชย. (2545). *การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สัมวงษ์ทอง. (2543). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัปสรศรี พลอดเปลี่ยว. (2533). *การประชาสัมพันธ์โรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร
การศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อาคม ระดมสุข. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กู้ยืม
เงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร*.
วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร. ออกกำลังกาย. (2540, 14 กุมภาพันธ์). *ไทยรัฐ*. 3-4.
- อุษา ศุภผล. (2537). *การสร้างแบบวัดเจตนาเลือกเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและการประเมินผลการศึกษา).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เอื้องอรุณ เนืองศรี. (2545, เมษายน). *ทัศนการศึกษาประถมวัย: การพัฒนาโรงเรียน
อนุบาลเพื่อชุมชน*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 6(2): 5-7.
- Aizen Icek; & Fishbein Martin. (1973). Attitudinal And Normative Variables As Predictors
of Specific Behavior. *Journal of Personality and Psychology*. 27(1): 41-57.
- (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. New Jersey:
Prentice-Hall Inc.
- Brinberg, David; & Durand, Judy. (1983). Eating at Fast Food Restaurants: An Analysis
Using Two Behavioral Intention Models. *Journal of Applied Social Psychology*.

13(6): 453-472.

Fishbein Martin; & Ajzen Icek. (1974). Attitudes Towards Objects as Predictors of Single and Multiple Behavioral Criteria. *Psychological Review*. 81(1): 59-74.

----- . (1975). *Belief Attitude, Intention and Behavior: An Introductoin to Thery and Research*. Addison-Wesley Publishing Company.

Horst Koegler. (1989). *The Concise Oxford Dictionary of Ballet*. New York: Oxford University press.

Kuhmerker, Lisa, Menthawsi, Morcia; & Erickson, V.Loie. (1980). *Evaluation Programs*. That have a Value dimension Ed, N.Y.: Character Research press,.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. (2002). Oxford: Macmillan.

Publishers Limited. Manstead, A.S.R. Proffitt Christine; & Smart J.L. (1983, April).

Predicting and understanding Mothers' Infant-Feeding Intentions and Behavior: Testing the Theory of Reasoned Action. *Journal of Applied Social Psychology*. 44(3): 657-671.

Promazal, Richard. J.; & James J. Jaccard. (1976, March). An Informational to Altruistic Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*. 33(2): 317-326.

Schwartz, S.; & Tessler, R. (1972, November). A Test of Model Reducing Measured Attitude Behavior Discrepancies. *Journal of Applied Social Psychology*. 24(3): 225-236.

Sperber, Branda M., Fishbein Martin; & Icek Ajzen. (1980). *Predicting and Understanding Woman's Occupation Orientations: Factors Underlying Choice Intentions In Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. By Icek Ajzen and Fishbein Martin Englewood cliffs, N.J: Prentice-Hall INC.

Somwung Pitiyanuwat. (1976). *Relationship among Attitudes, Beliefs, Achievement Intentions and Achievement Behavior in Mathematics*. Doctorial Dissertation. The Graduate School. University of Minnessota. 44(3): 132-133.

ภาคผนวก ก.

**ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย และ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม**

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	ภาคการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2.อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	ภาคการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3.อาจารย์ ดร.เสรี ปรีดาศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8ว.
หัวหน้ากลุ่มวิจัยและประเมินผล
สำนักงานบริหารงาน
คณะกรรมการบริหารงานเอกชน
4.อาจารย์สุนรตี นิยมเนติพันธ์	ภาคพลศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5.อาจารย์อลิยา จิตะสมบัติ	ภาควิชานาฏศิลป์สากล
สถาบันบางกอกแดนซ์

ภาคผนวก ข.
คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น IOC

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
ด้าน1-2				
1. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้ร่างกายแข็งแรง		✓✓	✓✓✓	0.6
2. สำหรับฉัน การมีร่างกายแข็งแรงที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...		✓✓	✓✓✓	0.6
3. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้รูปร่างดี			✓✓✓✓✓	1
4. สำหรับฉัน การมีรูปร่างดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
5. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้สุขภาพจิตดี			✓✓✓✓✓	1
6. สำหรับฉัน การมีสุขภาพจิตดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นสิ่งที่			✓✓✓✓✓	1
7. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์			✓✓✓✓✓	1
8. สำหรับฉัน การได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นสิ่งที่...		✓✓	✓✓✓	0.6
9. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัว		✓✓	✓✓✓	0.6
10. สำหรับฉัน การเคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัวที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
11. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง			✓✓✓✓✓	1
12. สำหรับฉัน การเกิดความมั่นใจในตัวเอง ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
13. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้เกิดความกล้าแสดงออก			✓✓✓✓✓	1

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
14. สำหรับฉัน การเกิดความกล้าแสดงออกที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
15. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นความสามารถพิเศษ			✓✓✓✓✓	1
16. สำหรับฉัน การมีความสามารถพิเศษที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
17. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้มีบุคลิกภาพดี			✓✓✓✓✓	1
18. สำหรับฉัน การมีบุคลิกภาพดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
19. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้มีเพื่อนมากขึ้น			✓✓✓✓✓	1
20. สำหรับฉัน การมีเพื่อนมากขึ้นที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...			✓✓✓✓✓	1
ด้าน 3-4				
1. ฉันเชื่อว่าแม่ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
2. ในความรู้สึกของฉัน. . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่แม่ต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1
3. ฉันเชื่อว่าพ่อของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
4. ในความรู้สึกของฉัน. . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่พ่อต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1
5. ฉันเชื่อว่าครูของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
6. ในความรู้สึกของฉัน. . .ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ครูต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1
7. ฉันเชื่อว่าเพื่อนของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
8. ในความรู้สึกของฉัน. . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่เพื่อนต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
9. ฉันเชื่อว่าญาติผู้ใหญ่ (ปู่ ย่า ตา ยาย) ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
10. ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ <u>ทำ</u> ตาม” ในสิ่งที่ญาติผู้ใหญ่ (ปู่ ย่า ตา ยาย) ต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1
11. ฉันเชื่อว่าพี่ - น้องของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”			✓✓✓✓✓	1
12. ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ <u>ทำ</u> ตาม” ในสิ่งที่พี่-น้องต้องการให้ทำ			✓✓✓✓✓	1
ด้าน 5				
1. ในช่วงเวลาว่างของวันเสาร์-อาทิตย์ ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ			✓✓✓✓✓	1
2. ในช่วงเวลาว่างหลังเลิกเรียนในแต่ละวัน ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ			✓✓✓✓✓	1
3. เมื่อฉันเห็นสื่อโฆษณาเชิญชวนเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทำให้ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ			✓✓✓✓✓	1
4. แม้ว่าฉันต้องเสียค่าเล่าเรียนแพงกว่าหลักสูตรอื่นๆ ฉันก็ตั้งใจจะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ		✓✓	✓✓✓	0.6
ด้าน 6				
1. นักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ		✓✓	✓✓✓	0.6
2. นักเรียนที่ไม่เลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ		✓✓	✓✓✓	0.6
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ				
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีอาคารเรียน ห้องเรียน ที่มั่นคงแข็งแรง		✓✓	✓✓✓	0.6
2. ที่ตั้งของสถาบันอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียน		✓✓	✓✓✓	0.6

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
3. ห้องเรียนของสถาบันมีมาตรฐาน เช่น โปร่ง สะอาด ฝากระຈกใส มีบาร์ 3 ด้าน เว้นด้านกระຈกเงา แสงสว่างเหมาะสม พื้นห้องเรียนมีมาตรฐาน และพอเพียงกับจำนวนนักเรียน		✓✓	✓✓✓	0.6
4. สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในสถาบันทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เช่น การมองเห็นของผู้ปกครอง และการสอนที่โปร่งใส ป้องกันอันตรายอันเกิดกับนักเรียนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว		✓✓	✓✓✓	0.6
5. มีการดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีและเหมาะสม		✓	✓✓✓✓	0.8
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริเวณพัก จุติติดต่อ ห้องน้ำ เหมาะสม		✓✓	✓✓✓	0.6
7. เครื่องแบบหรือยูนิฟอร์มในการเรียนและตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกความเป็นระเบียบ มีวินัย และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากในการเรียนรู้ในชั้นที่สูงขึ้น		✓✓	✓✓✓	0.6
2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน				
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีการแจ้งข่าวสารผ่าน การประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การจัดทำวารสาร เพื่อให้ทุกคนทราบความเคลื่อนไหว		✓✓	✓✓✓	0.6
2. สถาบันมีการร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคม เช่น ส่งการแสดงไปแสดงตามที่ต่างๆ ซึ่งช่วยสร้างภาพที่ดีของสถาบัน		✓✓	✓✓✓	0.6
3. มีการให้ความรู้และแนะแนวการศึกษาต่อในสถาบันที่สูงขึ้นหรือสถานศึกษาในต่างประเทศแก่นักเรียน			✓✓✓✓✓	1
4. การประชาสัมพันธ์ของสถาบันมีประสิทธิภาพช่วยเผยแพร่กิจกรรมหรือชื่อเสียงของสถาบัน			✓✓✓✓✓	1
5. มีการจัดป้ายประกาศข่าวสารแจ้งให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบอย่างชัดเจน		✓	✓✓✓✓	0.8

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
6. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทันต่อเหตุการณ์		✓	✓✓✓✓	0.8
7. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนสม่ำเสมอ		✓	✓✓✓✓	0.8
8. ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากทางสถาบัน มีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงเป้าหมาย ให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมา		✓	✓✓✓✓	0.8
9. รูปเล่ม เนื้อหาของวารสารของสถาบัน มีคุณภาพ น่าอ่าน		✓	✓✓✓✓	0.8
3. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน				
1. สถาบันบางกอกแดนซ์ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานมานาน มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับของสังคม		✓	✓✓✓✓	0.8
2. สถาบันมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอน ด้านศิลปการเต้นรำ ได้รับการรับรองมาตรฐาน เทียบเท่ากับสถาบันในต่างประเทศ		✓	✓✓✓✓	0.8
3. สถาบันชื่อเสียงทางการสอน การพัฒนา และเผยแพร่ นาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ ตะวันออกที่มีคุณภาพ สู้สังคม		✓	✓✓✓✓	0.8
4. สาขาวิชาที่สถาบันเปิดสอนมีหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเรียนตรงกับความต้องการ		✓	✓✓✓✓	0.8
5. มีการส่งเสริมให้ครู พนักงาน ผู้ปกครอง นักเรียน และฝ่ายบริหารของสถาบันมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน		✓	✓✓✓✓	0.8
6. มีการให้ความสนใจ สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถาบัน		✓	✓✓✓✓	0.8
7. สถาบันมีมาตรฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ชัดเจน		✓	✓✓✓✓	0.8
8. ครูของสถาบันมีความชำนาญด้านการสอน ด้านศิลปการเต้นรำ		✓	✓✓✓✓	0.8
9. ครูของสถาบันมีคุณวุฒิและมีประสบการณ์ทางด้านศิลปการเต้นรำ สามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา		✓	✓✓✓✓	0.8

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	ไม่สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	สอดคล้อง	IOC
	-1	0	1	
10. ครูผู้สอนมีการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ซึ่งช่วยเปิดโลกทัศน์และนำความรู้กลับมาใช้กับนักเรียนให้มีการสอนที่มีคุณภาพ		✓	✓✓✓✓	0.8
11. สถาบันมีการส่งเสริม จัดการแสดงผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งยกย่องให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น เช่น ทำเข็มและโล่ดีเด่นสำหรับนักเรียนสอบได้ในระดับเกียรติคุณ เพื่อให้ นักเรียนรู้คุณค่า และภูมิใจในตนเอง เกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น		✓	✓✓✓✓	0.8
12. สถาบันส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง จากการแสดงไม่ว่าจะเป็นการแสดงประจำปี ร่วมงานการกุศล งานเปิดตัวสินค้าต่างๆ และการร่วมแข่งขันทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้นักเรียนมีความมั่นใจ ในการกล้าแสดงออก เพื่อก้าวสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ		✓	✓✓✓✓	0.8
13. นักเรียนสามารถสอบเทียบมาตรฐานของต่างประเทศได้		✓	✓✓✓✓	0.8
14. นักเรียนของสถาบันประสบความสำเร็จในการสอบของหลักสูตรที่เรียน		✓	✓✓✓✓	0.8
15. นักเรียนของสถาบันมีการพัฒนาร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง		✓	✓✓✓✓	0.8
16. นักเรียนมีความภาคภูมิใจและมีความมั่นใจในตัวเองจากการเรียนที่สถาบัน		✓✓	✓✓✓	0.6
17. สถาบันมีการอบรม ส่งสอน ส่งเสริม ให้นักเรียนรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพผู้ใหญ่		✓	✓✓✓✓	0.8
18. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันได้เป็นครู นักเต้น และศิลปิน เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน		✓	✓✓✓✓	0.8

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้าน 1	
1. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้ร่างกายแข็งแรง	.560
2. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้รูปร่างดี.	.457
3. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้สุขภาพจิตดี	.464
4. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	.628
5. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัว	.554
6. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง	.580
7. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้เกิดความกล้าแสดงออก	.563
8. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นความสามารถพิเศษ	.492
9. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้มีบุคลิกภาพดี	.575
10. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้มีเพื่อนมากขึ้น	.430

Cronbach's Alpha .839

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้าน 2	
1. สำหรับฉัน การมีร่างกายแข็งแรงที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.674
2. สำหรับฉัน การมีรูปร่างดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.656
3. สำหรับฉัน การมีสุขภาพจิตดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นสิ่งที่...	.644
4. สำหรับฉัน การได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.750
5. สำหรับฉัน การเคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัวที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.711
6. สำหรับฉัน การเกิดความมั่นใจในตัวเอง ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.756
7. สำหรับฉัน การเกิดความกล้าแสดงออกที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.705
8. สำหรับฉัน การมีความสามารถพิเศษที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.714
9. สำหรับฉัน การมีบุคลิกภาพดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.695
10. สำหรับฉัน การมีเพื่อนมากขึ้นที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...	.684

Cronbach's Alpha .920

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้าน 3	
1. ฉันเชื่อว่าแม่ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.548
2. ฉันเชื่อว่าพ่อของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.378
3. ฉันเชื่อว่าครูของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.552
4. ฉันเชื่อว่าเพื่อนของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.588
5. ฉันเชื่อว่าญาติผู้ใหญ่ (ปู่ ย่า ตา ยาย) ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.592
6. ฉันเชื่อว่าพี่ - น้องของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”	.383

Cronbach's Alpha .735

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้าน 4	
1. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่แม่ต้องการให้ทำ	.332
2. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่พ่อต้องการให้ทำ	.620
3. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ครูต้องการให้ทำ	.655
4. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่เพื่อน ต้องการให้ทำ	.660
5. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ญาติผู้ใหญ่ (ปู่ ย่า ตา ยาย) ต้องการให้ทำ	.603
6. ในความรู้สึกของฉัน . . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่พี่-น้องต้องการให้ทำ	.465

Cronbach's Alpha .799

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้าน 5	
1. ในช่วงเวลาว่างของวันเสาร์-อาทิตย์ ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ	.795
2. ในช่วงเวลาว่างหลังเลิกเรียนในแต่ละวัน ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ	.751
3. เมื่อฉันเห็นสื่อโฆษณาเชิญชวนเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทำให้ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ	.683
4. แม้ว่าฉันต้องเสียค่าเล่าเรียนแพงกว่าหลักสูตรอื่นๆ ฉันก็ตั้งใจจะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ	.787

Cronbach's Alpha .885

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีอาคารเรียน ห้องเรียน ที่มั่นคงแข็งแรง	.464
2. ที่ตั้งของสถาบันอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียน	.447
3. ห้องเรียนของสถาบันมีมาตรฐาน เช่น โปรง สะอาด ฝากระຈกใส มีบาร์ 3 ด้าน เว้น ด้านกระຈกเงา แสงสว่างเหมาะสม พื้นห้องเรียนมีมาตรฐาน และพอเพียงกับจำนวน นักเรียน	.553
4. สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในสถาบันทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เช่น การมองเห็นของ ผู้ปกครอง และการสอนที่โปรงใส ป้องกันอันตรายอันเกิดกับนักเรียนได้ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว	.260
5. มีการดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีและเหมาะสม	.478
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริเวณพัก จุดติดต่อ ห้องน้ำ เหมาะสม	.518
7. เครื่องแบบหรือยูนิฟอร์มในการเรียนและตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียน ฝึกความเป็นระเบียบ มีวินัย และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากในการเรียนรู้ในชั้นที่ สูงขึ้น	.212

Cronbach's Alpha .653

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน	
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีการแจ้งข่าวสารผ่านการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การจัดทำ วารสารเพื่อให้ทุกคนทราบความเคลื่อนไหว	.553
2. สถาบันมีการร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคม เช่น ส่งการแสดงไปแสดงตามที่ต่างๆ ซึ่ง ช่วยสร้างภาพที่ดีของสถาบัน	.632
3. มีการให้ความรู้และแนะแนวการศึกษาต่อในสถาบันที่สูงขึ้นหรือสถานศึกษาใน ต่างประเทศแก่นักเรียน	.635
4. การประชาสัมพันธ์ของสถาบันมีประสิทธิภาพช่วยเผยแพร่กิจกรรมหรือชื่อเสียงของ สถาบัน	.600
5. มีการจัดป้ายประกาศข่าวสารแจ้งให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบอย่างชัดเจน	.653
6. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทันต่อเหตุการณ์	.690
7. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนสม่ำเสมอ	.707
8. ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากทางสถาบัน มีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงเป้าหมาย ให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมา	.694
9. รูปเล่ม เนื้อหาของวารสารของสถาบัน มีคุณภาพ น่าอ่าน	.589

Cronbach's Alpha .887

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
3. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน	
1. สถาบันบางกอกแดนซ์ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานมานาน มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับของสังคม	.581
2. สถาบันมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนด้านศิลปการเต้นรำ ได้รับการรับรองมาตรฐานเท่าเทียมกับสถาบันในต่างประเทศ	.613
3. สถาบันชื่อเสียงทางการสอน การพัฒนา และเผยแพร่ นาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออกที่มีคุณภาพ สู้สังคม	.588
4. สาขาวิชาที่สถาบันเปิดสอนมีหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเรียนตรงกับความต้องการ	.563
5. มีการส่งเสริมให้ครู พนักงาน ผู้ปกครอง นักเรียน และฝ่ายบริหารของสถาบันมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	.542
6. มีการให้ความสนใจ สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	.584
7. สถาบันมีมาตรฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ชัดเจน	.556
8. ครูของสถาบันมีความชำนาญด้านการสอน ด้านศิลปการเต้นรำ	.591
9. ครูของสถาบันมีคุณวุฒิและมีประสบการณ์ทางด้านศิลปะการเต้นรำ สามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	.631
10. ครูผู้สอนมีการศึกษาดูงานในต่างประเทศซึ่งช่วยเปิดโลกทัศน์และนำความรู้กับมาใช้กับนักเรียนให้มีการสอนที่มีคุณภาพ	.636
11. สถาบันมีการส่งเสริม จัดการแสดงผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งยกย่องให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น เช่น ทำเข็มและโล่ดีเด่นสำหรับนักเรียนสอบได้ในระดับเกียรตินิยม เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่า และภูมิใจในตนเอง เกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น	.631
12. สถาบันส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง จากการแสดงไม่ว่าจะเป็นการแสดงประจำปี ร่วมงานการกุศล งานเปิดตัวสินค้าต่างๆ และการร่วมแข่งขันทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้นักเรียนมีความมั่นใจในการกล้าแสดงออก เพื่อก้าวสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ	.588
13. นักเรียนสามารถสอบเทียบมาตรฐานของต่างประเทศได้	.574
14. นักเรียนของสถาบันประสบความสำเร็จในการสอบของหลักสูตรที่เรียน	.632
15. นักเรียนของสถาบันมีการพัฒนาร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง	.564
16. นักเรียนมีความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตัวเองจากการเรียนที่สถาบัน	.601
17. สถาบันมีการอบรม สั่งสอน ส่งเสริม ให้นักเรียนรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพผู้ใหญ่	.583
18. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันได้เป็นครู นักเต้น และศิลปิน เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	.589

Cronbach's Alpha .918

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนศิลปการเต้นรำที่สถาบันบางกอกแดนซ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
2. ด้านการประเมินผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
3. ด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
4. ด้านแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
5. ด้านความตั้งใจในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ
6. ด้านพฤติกรรมในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
2. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
3. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความเป็นจริง เพื่อความถูกต้อง ของผลการวิจัย

(ไปรยาวิริณ ศรีประเสริฐ)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยภายใน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบนตัวเลข เพื่อแสดงว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือ สำคัญมากน้อยเพียงใด สำหรับตัวท่าน โปรดกาข้อละเครื่องหมายเดียว

ตัวอย่างการตอบ

0.1 การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้เกิดความผ่อนคลาย								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7✓	จริงที่สุด

จากตัวอย่างการตอบข้อ 0.1 แสดงว่า นักเรียนเชื่อว่าการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้นักเรียนเกิดความผ่อนคลายเป็นจริงที่สุด

0.2 สำหรับฉัน การเกิดความผ่อนคลายที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...								
ไม่สำคัญ	1	2✓	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

จากตัวอย่างการตอบข้อ 0.2 แสดงว่า สำหรับนักเรียนแล้ว การเกิดความผ่อนคลายจากการที่ได้เรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นเรื่องที่สำคัญน้อย

1.ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และ

2.ด้านการประเมินผลของการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

1. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้ร่างกายแข็งแรง								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

2. สำหรับฉัน การมีร่างกายแข็งแรงที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

3. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้รูปร่างดี								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

4. สำหรับฉัน การมีรูปร่างดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

5. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำช่วยให้สุขภาพจิตดี								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

6. สำหรับฉัน การมีสุขภาพจิตดีที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

7. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

8. สำหรับฉัน การได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่...								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

9. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำทำให้เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัว								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด

10. สำหรับฉันการเคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องตัวที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นสิ่งที่								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด

11. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ <u>ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง</u>								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
12. สำหรับฉัน การเกิดความ <u>มั่นใจในตัวเอง</u> ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำเป็นสิ่งที่ . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด
13. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ <u>ช่วยให้เกิดความกล้าแสดงออก</u>								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
14. สำหรับฉัน การเกิดความ <u>กล้าแสดงออก</u> ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่ . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด
15. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ <u>เป็นความสามารถพิเศษ</u>								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
16. สำหรับฉัน การมี <u>ความสามารถพิเศษ</u> ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่ . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด
17. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ <u>ทำให้มีบุคลิกภาพดี</u>								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
18. สำหรับฉัน การมี <u>บุคลิกภาพดี</u> ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่ . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด
19. การเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ <u>ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น</u>								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
20. สำหรับฉัน การมี <u>เพื่อนมากขึ้น</u> ที่เกิดจากการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ เป็นสิ่งที่ . .								
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญที่สุด
3.ด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ และ 4.ด้านแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ								
1. ฉันเชื่อว่า <u>แม่</u> ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
2. ในความรู้สึกของฉัน . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่แม่ต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด
3. ฉันเชื่อว่า <u>พ่อ</u> ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
4. ในความรู้สึกของฉัน . . ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่พ่อต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด
5. ฉันเชื่อว่า <u>ครู</u> ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
6. ในความรู้สึกของฉัน . .ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ครูต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด

7. ฉันเชื่อว่า <u>เพื่อน</u> ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
8. ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ <u>เพื่อน</u> ต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด
9. ฉันเชื่อว่า <u>ญาติผู้ใหญ่</u> (ปู่ ย่า ตา ยาย) ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
10. ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ <u>ญาติผู้ใหญ่</u> (ปู่ ย่า ตา ยาย) ต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด
11. ฉันเชื่อว่า <u>พี่ - น้อง</u> ของฉัน “ต้องการให้ฉันเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ”								
ไม่จริงเลย	1	2	3	4	5	6	7	จริงที่สุด
12. ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ในสิ่งที่ <u>พี่-น้อง</u> ต้องการให้ทำ								
น้อยที่สุด	1	2	3	4	5	6	7	มากที่สุด

5. ด้านความตั้งใจในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนประเมินว่าในสถานการณ์ต่อไปนี้ นักเรียนตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำในระดับใด โดยที่ 1 หมายถึง ตั้งใจจะเรียนน้อยที่สุด ... 7 หมายถึง ตั้งใจจะเรียนมากที่สุด

เงื่อนไข/สถานการณ์	ระดับความตั้งใจ						
	น้อยที่สุด<- ปานกลาง ->มากที่สุด						
	1	2	3	4	5	6	7
1.ในช่วงเวลาว่างของวันเสาร์-อาทิตย์ ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ							
2.ในช่วงเวลาว่างหลังเลิกเรียนในแต่ละวัน ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ							
3.เมื่อฉันเห็นสื่อโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ ทำให้ฉันตั้งใจจะเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ							
4.แม้ว่าฉันต้องเสียค่าเล่าเรียนแพงกว่า หลักสูตรอื่นๆ ฉันก็ตั้งใจจะเลือกเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ							

6. ด้านพฤติกรรมในการเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนและเติมคำตอบลงในช่องว่าตามความเป็นจริง

- ☐ นักเรียนเรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำมาแล้วเป็นระยะเวลา _____ ปี _____ เดือน
- ☐ นักเรียนไม่เรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายนอก

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ซึ่งเป็นสิ่งขอให้เรียนหลักสูตรศิลปการเต้นรำที่สถาบัน
บางกอกแดนซ์ แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเห็นด้วยมากที่สุดเพียงใดท้ายข้อ

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย						
	น้อยที่สุด<- ปานกลาง ->มากที่สุด						
	1	2	3	4	5	6	7
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ							
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีอาคารเรียน ห้องเรียน ที่มั่นคงแข็งแรง							
2. ที่ตั้งของสถาบันอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางมาเรียน							
3. ห้องเรียนของสถาบันมีมาตรฐาน เช่น โปรง สะอาด ฝากระຈกใส มีบาร์ 3 ด้าน เว้นด้านกระຈกเงา แสงสว่างเหมาะสมพื้นห้องเรียนมีมาตรฐาน และพอเพียงกับจำนวนนักเรียน							
4. สิ่งแวดล้อม บรรยากาศในสถาบันทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย เช่น การมองเห็นของผู้ปกครอง และการสอนที่โปรงใส ป้องกันอันตรายอันเกิดกับนักเรียนได้ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว							
5. มีการดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีและเหมาะสม							
6. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริเวณพัก จุดติดต่อ ห้องน้ำ เหมาะสม							
7. เครื่องแบบหรือยูนิฟอร์มในการเรียนและตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่มส่งเสริมให้นักเรียนฝึกความเป็นระเบียบมีวินัยและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากในการเรียนรู้ในชั้นสูงขึ้น							
2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน							
1. สถาบันบางกอกแดนซ์มีการแจ้งข่าวสารผ่านการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การจัดทำวารสาร เพื่อให้ทุกคนทราบความเคลื่อนไหว							
2. สถาบันมีการร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคม เช่น ส่งการแสดงไปแสดงตามที่ต่างๆ ซึ่งช่วยสร้างภาพที่ดีของสถาบัน							
3. มีการให้ความรู้และแนะแนวการศึกษาต่อในสถาบันที่สูงขึ้นหรือสถานศึกษาในต่างประเทศแก่นักเรียน							
4. การประชาสัมพันธ์ของสถาบันมีประสิทธิภาพช่วยเผยแพร่กิจกรรมหรือชื่อเสียง							
5. มีการจัดป้ายประกาศข่าวสารแจ้งให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบอย่างชัดเจน							
6. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทันต่อเหตุการณ์							
7. มีการแจ้งข่าวสารให้นักเรียนสม่ำเสมอ							
8. ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากทางสถาบัน มีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงเป้าหมาย ให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมา							
9. รูปเล่ม เนื้อหาของวารสารของสถาบัน มีคุณภาพ น่าอ่าน							
3. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน							
1. สถาบันบางกอกแดนซ์ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานมานาน มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับของสังคม							

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย						
	น้อยที่สุด<- ปานกลาง ->มากที่สุด						
	1	2	3	4	5	6	7
2. สถาบันมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนด้านศิลปการเต้นรำ ได้รับการรับรองมาตรฐานเท่าเทียมกับสถาบันในต่างประเทศ							
3. สถาบันชื่อเสียงทางการสอน การพัฒนา และเผยแพร่ นาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออกที่มีคุณภาพ สู้สังคม							
4. สาขาวิชาที่สถาบันเปิดสอนมีหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเรียนตรงกับความต้องการ							
5. มีการส่งเสริมให้ครู พนักงาน ผู้ปกครอง นักเรียน และฝ่ายบริหารของสถาบันมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน							
6. มีการให้ความสนใจ สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถาบัน							
7. สถาบันมีมาตรฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ชัดเจน							
8. ครูของสถาบันมีความชำนาญด้านการสอน ด้านศิลปการเต้นรำ							
9. ครูของสถาบันมีคุณวุฒิและมีประสบการณ์ทางด้านศิลปการเต้นรำ สามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา							
10. ครูผู้สอนมีการศึกษาดูงานในต่างประเทศซึ่งช่วยเปิดโลกทัศน์และนำความรู้กลับมาใช้กับนักเรียนให้มีการสอนที่มีคุณภาพ							
11. สถาบันมีการส่งเสริม จัดการแสดงผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งยกย่องให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น เช่น ทำเข็มและโล่ดีเด่นสำหรับนักเรียนสอบได้ในระดับเกียรตินิยม เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่า และภูมิใจในตนเอง เกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น							
12. สถาบันส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง จากการแสดงไม่ว่าจะเป็นการแสดงประจำปี ร่วมงานการกุศล งานเปิดตัวสินค้าต่าง ๆ และการแข่งขันทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้นักเรียนมีความมั่นใจ ในการกล้าแสดงออก เพื่อก้าวสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ							
13. นักเรียนสามารถสอบเทียบมาตรฐานของต่างประเทศได้							
14. นักเรียนของสถาบันประสบความสำเร็จในการสอบของหลักสูตรที่เรียน							
15. นักเรียนของสถาบันมีการพัฒนาร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง							
16. นักเรียนมีความภาคภูมิใจและมีความมั่นใจในตัวเองจากการเรียนที่สถาบัน							
17. สถาบันมีการอบรม สั่งสอน ส่งเสริม ให้นักเรียนรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพผู้ใหญ่							
18. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันได้เป็นครู นักเต้น และศิลปิน เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน							

จบแบบสอบถาม ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ง.

**โครงสร้างหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ และการรับสมัคร
นักเรียนเข้าศึกษาในสถาบันบางกอกแดนซ์**

โครงสร้างหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ สถาบันบางกอกแดนซ์

ผู้ที่สำเร็จการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น จะได้สอบวัดผล และได้ประกาศนียบัตรรับรอง จากสถาบัน Royal Academy of Dance (R.A.D.) จากประเทศอังกฤษ สถาบันThe Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) จากประเทศออสเตรเลีย สถาบันContemporary Dance Association(C.D.A.) จากประเทศออสเตรเลีย และจากสถาบัน BANKOK DANCE ACADEMY (B.D.A.) ประเทศไทย ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า จำนวนคาบเรียนที่กำหนดไว้ต่อปี (1คาบ = 50นาที)หลักสูตรของ สถาบันบางกอกแดนซ์ แบ่งเป็น 2 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรประจำ (Syllabus Class)
- 2) หลักสูตรเปิดกว้าง (Open Class)

วัตถุประสงค์ของการสอน

- 1) เพื่อให้นักเรียนได้รู้ตั้งแต่พื้นฐานการเต้นจนถึงระดับอาชีพ
- 2) เพื่อแก้ไขสรีระ (POSTURE)
- 3) เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทางด้านจิตใจ (มีความสุข พอใจในตนเอง มีความกล้าแสดงออก)
- 4) เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทางด้านร่างกาย รู้จักการใช้กล้ามเนื้ออย่างถูกต้อง รู้จักการบังคับสัดส่วนต่างๆ (CO-ORDINATION) รู้จักการเคลื่อนไหว (MOVEMENT , TRAVEL) การใช้พื้นที่ (USE OF SPACE) และ PATTERN
- 5) เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะในการฟังดนตรี จังหวะ(RHYTHM) และ ชาบซึ้งกับดนตรี (MUSIC APPRECIATION)

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประจำ (Syllabus Class)

วิชาบัลเลต์ (Ballet)

ระดับชั้นต้น

Pre-Primary A (PP.A) - Pre-Primary B (PP.B)

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 36-48คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

Primary-Grade 1

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 57-72คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

Grade 2 -Grade 5

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

Grade 6 -Grade 8

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 144-192 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นสูง

Intermediate-Foundation(RAD) - Advance 2(RAD)

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 216-288 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์) หรือ

Sub-Elementy (CSTD) – Advance (CSTD)

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 216-288 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

วิชาแจ๊สแดนซ์ (Jazz Dance)**ระดับชั้นต้น**

Jazz Pre-Primary (PP-JZ)

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 36-48 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

Children jazz 1 - 3

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

Level 1 - Level 3

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นสูง

Level 4 - Level 6

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

วิชารำไทย (Thai Classical Dance)**ระดับชั้นต้น**

พื้นฐาน1 - พื้นฐาน 3

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

มาตรฐาน1 - มาตรฐาน 3

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นสูง

อาชีพ 1 - อาชีพ 2

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

วิชาลีลาศ (Dance Spot)

ระดับขั้นต้น

Bronze - Bronze Bar

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

Silver - Silver Bar

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

ระดับขั้นสูง

Gold - Gold Award

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

วิชาคอนเทมโพรารี แดนซ์ (Contemporary Dance)

ระดับขั้นต้น

Contemporary Primary

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 36-48 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

Contemporary Level 1 - Contemporary Level 3

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

ระดับขั้นสูง

Contemporary Level 4 - Contemporary Level 6

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (2 คาบ / สัปดาห์)

วิชาแท็ป (Tap Dance)

ระดับขั้นต้น

Junior Medal Bronze – Junior Medal Gold

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 36-48 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

Children Medal Bronze-Children Medal Gold

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

ระดับขั้นสูง

Senior Medal Bronze-Senior Medal Gold

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

วิชายิมนาสติก (Rhythmic Gymnastic)

ระดับขั้นต้น

ขั้นพื้นฐาน 3 ปี

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 36-48 คาบ / ปี (1 คาบ / สัปดาห์)

ระดับชั้นกลาง

ขั้นมาตรฐาน 3 ปี

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 54-72 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

ระดับขั้นสูง

ขั้นอาชีพ 2 ปี

ต้องเรียนไม่ต่ำกว่า 72-96 คาบ / ปี (1.5 คาบ / สัปดาห์)

หลักสูตรประเภทเปิดกว้าง (Open Class)

วิชาฟังก์กี้ แดนซ์ (Funky Dance) และการเต้นสมัยใหม่ต่าง ๆ

เรียนครั้งละ 1.5 คาบ / 2คาบ

วิชาสเตรจซ์หรือการยืดหยุ่นตัว (Stretch Class)

เรียนครั้งละ 1.5 คาบ / 2คาบ

วิชาการออกกำลังกายในรูปแบบต่าง ๆ (Arobic Class)

เรียนครั้งละ 1.5 คาบ / 2คาบ

วิชาการพัฒนาการเด็กเล็ก (D.K.D.)

เรียนครั้งละ 1 คาบ

ระยะเวลาเรียน

ใช้ระยะเวลาการเรียนตลอดหลักสูตร ขั้นต้น หลักสูตรละ 1 ปี ส่วนชั้นกลางและขั้นสูง ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน

การรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาในสถาบันบางกอกแดนซ์

สถาบันบางกอกแดนซ์ มีหลักสูตรในการสอนศิลปการเต้น 2 ลักษณะ คือ แบบหลักสูตรประจำ (Syllabus Class) ซึ่งรับรองหลักสูตร และทำการสอบโดยสถาบัน Royal Academy of Dance (R.A.D.) จากประเทศอังกฤษ The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) Contemporary Dance Association (C.D.A.) จากประเทศออสเตรเลีย และ Bangkok Dance Academy (B.D.A.) อีกประเภทคือ การสอนแบบเปิดกว้าง (Open class) ซึ่งเป็นการเต้นในระยะสั้นและยาว หลากหลายรูปแบบซึ่งเน้นเพื่อพัฒนาการ

ต้นในด้านต่างๆ โดยไม่มีการสอบ ทั้ง 2 ประเภท สามารถรับสมัครทั้งแบบหมู่คณะและแบบส่วนบุคคล (Private class)

หลักสูตรประจำ (Syllabus Class)

วิชานัลเล่ต์ (Ballet)

สอนตามหลักสูตร Royal Academy of Dance (R.A.D.) จากประเทศอังกฤษ
The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) จากประเทศออสเตรเลีย
ระยะเวลาการเรียน 9-13ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น

เด็กเล็ก อายุ 4-6 ปี

เด็กกลาง อายุ 6-12 ปี

ชั้นเรียน

Children Grade

Pre-Primary A	(PP.A) อายุ	4-5	ปี
Pre-Primary B	(PP.B) อายุ	5-6	ปี
Primary	อายุ	6-12	ปี
Grade 1- Grade 5	อายุ	7	ปีขึ้นไป

Higher Grade

Grade 6 - 8

Major

Intermediate-Foundation (RAD.)	/	Sub-Elementy (CSTD.)
Intermediate (RAD.)	/	Elementy (CSTD.)
Advance-Foundation (RAD.)	/	Intermediate (CSTD.)
Advance 1 (RAD.)	/	Advance (CSTD.)
Advance 2 (RAD.)		

วิชาแจ๊สแดนซ์ (Jazz Dance)

สอนตามหลักสูตรของสถาบัน The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) Contemporary Dance Association(C.D.A.) จากประเทศออสเตรเลีย
ระยะเวลาเรียน 6 - 8 ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น

เด็กเล็ก อายุ 4 - 6 ปี

เด็กกลาง อายุ 6 -12 ปี

ผู้ใหญ่ อายุ 12 ปีขึ้นไป

ชั้นเรียน

Jazz Pre-Primary (PP-JZ)	อายุ	4 - 6 ปี
Children jazz 1	อายุ	6 - 12 ปี
Level 1 – 6	อายุ	12 ปีขึ้นไป

วิชารำไทย (Thai Classical Dance)

สอนตามหลักสูตร Bangkok Dance Academy (B.D.A) โดยอาจารย์ผู้สอนจบประกาศนียบัตรชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร และมีแม่ครูจากกรมศิลปากร มาเป็นผู้สอบและวัดผลเพื่อเลื่อนชั้นการเรียน หลักสูตร 8 ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น

นักเรียน	อายุ	4	ปีขึ้นไป
----------	------	---	----------

ชั้นเรียน

พื้นฐาน	1 - 3
มาตรฐาน	1 - 3
อาชีพ	1 – 2

วิชาลีลาศ (Dance Spot)

สอนตามหลักสูตร The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) ระยะเวลาเรียน 3 - 6ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น ไม่จำกัดอายุผู้เรียน**หลักสูตร**

Bronze
Bronze Bar
Silver
Silver Bar
Gold
Gold Bar
Gold Award

วิชาคอนเท็มโพรารี แดนซ์ (Contemporary Dance)

สอนตามหลักสูตรของสถาบัน Contemporary Dance Association (C.D.A.) จากประเทศออสเตรเลีย ระยะเวลาเรียน 6 -7 ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น

อายุ	5	ปีขึ้นไป
------	---	----------

หลักสูตร

Contemporary Primary

Contemporary Level 1 – 6

วิชาแท็ป (Tap Dance)

สอนตามหลักสูตรของสถาบัน The Commonwealth Society of Teachers of Dancing (C.S.T.D.) ระยะเวลาเรียน 6 - 9 ปี

รับนักเรียนเริ่มต้น

อายุ 5 ปีขึ้นไป

หลักสูตร

Junior Medal Bronze

Junior Medal Silver

Junior Medal Gold

อายุ 5-7 ปี

Children Medal Bronze

Children Medal Silver

Children Medal Gold

อายุ ตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป

Senior Medal Bronze

Senior Medal Silver

Senior Medal Gold

วิชายิมนาสดิก (Rhythmic Gymnastic)

สอนตามหลักสูตร Bangkok Dance Academy (B.D.A.)

รับนักเรียนเริ่มต้น

อายุ 5 ปีขึ้นไป

หลักสูตร

ขั้นพื้นฐาน 3 ปี

ขั้นมาตรฐาน 3 ปี

ขั้นอาชีพ 2 ปี

หลักสูตรประเภทเปิดกว้าง (Open Class)

เป็นชั้นเรียนแบบเปิดกว้าง เพื่อพัฒนาความสามารถในการเต้น กล้ามเนื้อ ความ
ฉับไวในการตอบสนอง และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ประกอบด้วยวิชา ดังนี้

ฟังก์กี แดนซ์ (Funky Dance) และการเต้นสมัยใหม่ต่างๆ

รับนักเรียนเริ่มต้น อายุ 8 ปีขึ้นไป

สเตรจซ์หรือการยืดหยุ่นตัว (Stretch Class)

รับนักเรียนเริ่มต้น รับนักเรียนไม่จำกัดอายุ

การออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ (Arobic Class)

รับนักเรียนเริ่มต้น รับนักเรียนไม่จำกัดอายุ

การพัฒนาการเด็กเล็ก (D.K.D.) รับนักเรียนเริ่มต้น อายุ 3 ปีขึ้นไป

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวไพรยาวิริณ ศรีประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	23 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	91/385 ซ.พิชญนันท์ 11 ถ.ติวานนท์ 3 ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง นนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครูใหญ่ และ ครูบาลเลต์ สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขารัตนาธิเบศน์ ตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา สาขานาฏศิลป์สากลศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สถาบันบางกอกแดนซ์ สาขารัตนาธิเบศน์ ชั้น2 เซ็นทรัล ทาวเวอร์ รัตนาธิเบศน์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์
พ.ศ. 2537	ประกาศนียบัตรชั้นต้น สาขานาฏศิลป์สากล จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรชั้นกลาง สาขานาฏศิลป์สากล จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขานาฏศิลป์สากล จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	ศษ.บ. (นาฏศิลป์สากลศึกษา) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ